

załącznik nr 1B
do Uchwały Nr
Rady Gminy Skórcz
z dnia r.
**w sprawie uchwalenia „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania
przestrzennego gminy SKÓRCZ”**

**KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO
POLITYKA PRZESTRZENNA**

Grudzień 2014 r.- lipiec 2015 r.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy SKÓRCZ – aktualizacja całościowa dokumentu

Kierunki zagospodarowania, polityka przestrzenna gminy – PROJEKT

Zespół autorski:

**Przedsiębiorstwo Projektowo-Realizacyjne „DOM” sp. z o.o., Starogard
Gdański**

Projektant główny

mgr inż. arch Maria Kiełb-Stańczuk – uprawn. do proj. w plan.przestrz.nr 1334/93 ,
członek Izby Urbanistów nr ewid G-006/2002 POIU w Gdańsku

Zespół

mgr Karina Mańkowska – prace asystenckie, oprac. graficzne

mgr inż. Karol Maliszewski

mgr inż. Andrzej Piotrkowski – program, demografia

mgr Katarzyna Szalewska

mgr inż. Barbara Jodłowska – inżynieria

mgr inż. Tomasz Mackun – komunikacja

Spis treści:

I. WSTĘP. WPROWADZENIE. -----	5
1. PRZEDMIOT I CEL OPRACOWANIA -----	5
2. FUNKCJA I ZNACZENIE STUDIUM -----	5
3. MATERIAŁY WYJŚCIOWE -----	7
II. WNIOSKI Z UWARUNKOWAŃ. -----	8
1. WPŁYW STRATEGII ROZWOJU NA POLITYKĘ PRZESTRZENNĄ -----	8
1.1. STRATEGIA ROZWOJU GMINY SKÓRCZ Z 2001 R.	8
1.2. PLAN ROZWOJU LOKALNEGO GMINY SKÓRCZ – 2004 R.	10
1.3 INNE OPRACOWANIA O CHARAKTERZE STRATEGICZNYM DOT. OBSZARU GMINY SKÓRCZ	11
2. DOTYCHCZASOWE KIERUNKI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO I OCENA ICH AKTUALNOŚCI -----	12
3. PROBLEMY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY -----	17
4. WNIOSKI DOTYCZĄCE POTRZEB I MOŻLIWOŚCI ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY -----	17
5. SYNTEZA I OCENA UWARUNKOWAŃ -----	21
6. PROPONOWANE CELE ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY -----	30
7. PROPONOWANE GŁÓWNE ZASADY ROZWOJU PRZESTRZENNEGO GMINY -----	32
III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO -----	34
1. GŁÓWNE KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ I PRZEZNACZENIU TERENÓW	34
2. TERENY, OBSZARY O OGRANICZENIACH W ZABUDOWIE I WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY ---	35
3. OBSZAR KONTYNUACJI ZABUDOWY I NOWE TERENY ROZWOJOWE -----	36
4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE WSKAŹNIKÓW DOTYCZĄCYCH ZAGOSPODAROWANIA I Kształtowania zabudowy, zasady ochrony i kształtowania ład przestrzennego -----	43
5. WYTYCZNE DOT. ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA POSZCZEGÓLNYCH WSI ---	48
6. KIERUNKI OCHRONY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO -----	51
6.1. WNIOSKI Z DIAGNOZY ŚRODOWISKA-----	51
6.2. GENERALNE KIERUNKI DZIAŁAŃ DOT. OCHRONY ŚRODOWISKA W GMINIE	52
6.3. OSNOWA EKOLOGICZNA GMINY - KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA-----	54
6.4. KIERUNKI I ZASADY OCHRONY PRZYRODY NA OBSZARACH PRAWNIE CHRONIONYCH NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH	56
6.5. KIERUNKI KSZTAŁTOWANIA EKOLOGICZNYCH WARUNKÓW ŻYCIA LUDZI-----	65
6.6. KIERUNKI OCHRONY I KSZTAŁTOWANIA ŚRODOWISKA W KOMPLEKSACH REKREACYJNYCH	66
7. KIERUNKI OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW -----	67
7.1. UWAGI OGÓLNE DOT. OCHRONY DZIEDZICTWA I ZABYTKÓW GMINY SKÓRCZ	67
7.2. CHRONIONY ZASÓB ŚRODOWISKA KULTUROWEGO GMINY SKÓRCZ – ZABYTKI REJESTROWE ORAZ ZABYTKI W EWIDENCJI	70
7.3. CELE I ZADANIA OCHRONY ŚRODOWISKA KULTUROWEGO I KRAJOBRAZU-----	82
7.5. PROPONOWANE STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ	83
7.6. USTALENIA DOT. KSZTAŁTOWANIA ZABUDOWY ORAZ INNE ZALECENIA	86
8. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI -----	87
8.1. UKŁAD KOMUNIKACJI DROGOWEJ	87
8.2. PARKOWANIE POJAZDÓW	90
8.3. KOMUNIKACJA ZBIOROWA	91
8.4. ŚCIEŻKI ROWEROWE I SZLAKI TURYSTYCZNE	91

8.5 REKOMENDACJE DZIAŁAŃ I OPRACOWAŃ PLANISTYCZNYCH, PROJEKTOWYCH ITP. DOT. SYSTEMÓW KOMUNIKACJI W GMINIE. -----	92
8.6. WNIOSKI, POSTULATY DOTYCZĄCE ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI DLA GMIN SĄSIEDNICH, DZIAŁAŃ I PROJEKTÓW POWIATU, WOJEWÓDZTWA-----	93
9. KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ-----	94
9.1. ZAOPATRZENIE W WODĘ-----	94
9.2. ODPROWADZANIE ŚCIEKÓW -----	94
9.3. ODPROWADZANIE WÓD OPADOWYCH -----	96
9.4. ZAOPATRZENIE W ENERGIĘ ELEKTRYCZNĄ-----	96
9.5. ZAOPATRZENIE W GAZ I ENERGETYKA CIEPLNA -----	97
9.6. ENERGETYKA ODNAWIALNA W OBSZARZE GMINY SKÓRCZ-----	97
9.7. GOSPODARKA ODPADAMI -----	101
9.8. TELEKOMUNIKACJA -----	101
10. OBSZARY DLA REALIZACJI INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO -----	102
10.1 INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO, LOKALNEGO ZNACZENIA -----	102
10.2 OBSZARY, NA KTÓRYCH ROZMIESZCZONE BĘDĄ INWESTYCJE CELU PUBLICZNEGO O ZNACZENIU PONADLOKALNYM, ZGODNIE Z USTALENIAMI PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO WOJEWÓDZTWA I USTALENIAMI PROGRAMÓW, O KTÓRYCH MOWA W ART. 48 UST. 1 -----	104
11. WSKAZANIA DOTYCZĄCE SPORZĄDZANIA MIEJSCOWYCH PLANÓW -----	105
11.1. OBSZARY, DLA KTÓRYCH OBOWIĄZKOWE JEST SPORZĄDZENIE MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA PODSTAWIE PRZEPISÓW ODRĘBNYCH, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEPROWADZENIA SCALEŃ I PODZIAŁU NIERUCHOMOŚCI, A TAKŻE OBSZARY ROZMIESZCZENIA OBIEKTÓW HANDLOWYCH O POWIERZCHNI SPRZEDAŻY POWYŻEJ 2000 m ² ORAZ OBSZARY PRZESTRZENI PUBLICZNEJ-----	105
11.2. OBSZARY, DLA KTÓRYCH GMINA ZAMIERZA SPORZĄDZIĆ MIEJSCOWY PLAN ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO, W TYM OBSZARY WYMAGAJĄCE ZMIANY PRZEZNACZENIA GRUNTÓW ROLNYCH I LEŚNYCH NA CELE NIEROLNICZE I NIELEŚNE-----	106
12. ZASADY I KIERUNKI DOT. KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ-----	107
13. ZAGROŻENIA DOT. ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO-----	108
13.1. OBSZARY SZCZEGÓLNEGO ZAGROŻENIA POWODZIĄ I OBSZARY OSUWANIA SIĘ MAS ZIEMNYCH -----	108
13.2. INWESTYCJE PLANOWANE W STUDIUM MOGĄCE ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO	108
14. OBSZARY SPECJALNYCH DZIAŁAŃ, OBSZARY PROBLEMOWE -----	109
14.1 OBIEKTY LUB OBSZARY, DLA KTÓRYCH WYZNACZA SIĘ W ZŁOŻU KOPALINY FILAR OCHRONNY -----	109
14.2. OBSZARY POMNIKÓW ZAGŁADY I ICH STREF OCHRONNYCH ORAZ OBOWIĄZUJĄCE NA NICH OGRANICZENIA PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ, ZGODNIE Z PRZEPISAMI USTAWY Z DNIA 7 MAJA 1999 R. O OCHRONIE TERENÓW BYŁYCH HITLEROWSKICH OBOZÓW ZAGŁADY -----	109
14.3. OBSZARY WYMAGAJĄCE PRZEKSZTAŁCENI, REHABILITACJI LUB REKULTYWACJI-----	109
14.4 GRANICE TERENÓW ZAMKNIĘTYCH I ICH STREF OCHRONNYCH -----	110
14.5. OBSZARY PROBLEMOWE, W ZALEŻNOŚCI OD UWARUNKOWAŃ I POTRZEB ZAGOSPODAROWANIA WYSTĘPUJĄCYCH W GMINIE -----	110
15. REKOMENDACJE -----	111
16. WSKAZÓWKI DOTYCZĄCE BADANIA ZGODNOŚCI PLANÓW MIEJSCOWYCH Z USTALENIAMI STUDIUM. -----	113

I. Wstęp. Wprowadzenie.

1. Przedmiot i cel opracowania

Przedmiotem opracowania jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skórcz, będący wykładnią polityki przestrzennej. Jest to całościowa aktualizacja dokumentu z 2002 r., po uchwaleniu zastąpi studium dotychczasowe.

Projekt aktualizacji sporządzany jest jako realizacja uchwały Nr XXIII/186/2013 Rady Gminy Skórcz z dnia 19 czerwca 2013 r., na podstawie umowy nr 1/2014 z dnia 22 stycznia 2014 r. zawartej pomiędzy Gminą Skórcz a Przedsiębiorstwem Projektowo-Realizacyjnym „DOM” Sp. z o.o. ze Starogardu Gdańskiego.

Zakres merytoryczny opracowania wynika z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. (w szczególności art. 10 ustawy), forma opracowania, przyjęte standardy rozwiązań – z rozporządzenia dot. zakresu projektu studium z 2004 r. Części graficzne sporządzane są na mapie topograficznej w skali 1:10 000, z wykorzystaniem mapy ewidencji gruntów dla gminy Skórcz.

2. Funkcja i znaczenie Studium

Charakter prawny dokumentu studium wynika wprost z przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym z 2003 r. Studium pełni trzy podstawowe funkcje – określa politykę rozwoju przestrzennego gminy, jest instrumentem koordynacji gospodarki przestrzennej poprzez plany miejscowe, pełni funkcje promocyjne. Studium dotyczy obszaru gminy w jej granicach administracyjnych, wiąże organy gminy (Wójta, Radę) przy sporządzaniu miejscowych planów (art. 9 ust 4 ustawy), jednakże nie jest przepisem gminnym, nie jest aktem prawa miejscowego zatem nie obowiązuje wprost właścicieli nieruchomości czy inwestorów. Na podstawie samego dokumentu studium nie można wydawać wiążących decyzji administracyjnych, na przykład decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania przestrzennego. Nie jest możliwe uchwalenie studium jedynie dla części obszaru gminy, studium musi mieć charakter kompleksowy, gmina może posiadać tylko jeden obowiązujący dokument dla całego swego terytorium.

Studium powiązane jest z innymi dokumentami planistycznymi i strategicznymi na poziomie lokalnym, gminnym – np. strategią rozwoju społeczno-gospodarczego, programami ochrony środowiska, opieki nad zabytkami, programami rozwoju infrastruktury technicznej itp. Należy w nim uwzględnić ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju województwa, a także zapisy Koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju 2030. Na ustalenia i zapisy studium mogą mieć także wpływ inne opracowania ponadlokalne o charakterze programów, w tym służących realizacji celów publicznych o znaczeniu regionalnym czy krajowym. Należy wziąć także pod uwagę dokumenty planistyczne gmin sąsiednich. Studium w zakresie informacyjno-opisowym stanowi syntezę aktów planowania stanowionych przez inne organy, a obowiązujących na terenie gminy.

W studium określa się strukturę przestrzenną gminy, dokonuje się kwalifikacji i przeznaczenia poszczególnych obszarów gminy, a także wstępnej lokalizacji przestrzeni publicznych i infrastruktury publicznej. Zawarte w dokumencie wytyczne dotyczące kształtowania zagospodarowania, uszczegóławiane następnie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, służą do koordynacji ustaleń planistycznych, stanowią gwarancję dla integracji przestrzeni gminy (to ważne, gdyż w obszarze gminy może funkcjonować wiele oddzielnych planów miejscowych dla wybranych jej fragmentów). Funkcja promocyjna dokumentu polega między innymi na wskazaniu obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie lub turystycznie, studium informuje o zamierzeniach władz lokalnych, wyraża filozofię rozwoju przestrzenno-gospodarczego gminy. Ze względu na rolę dokumentu powinien być on formułowany raczej elastycznie, aby zbytnio nie krępować, czy nadmiernie ograniczać gminy przy sporządzanych planach miejscowych. Zgodnie z przepisami ustawy studium powinno być poddawane systematycznej ocenie aktualności (co najmniej raz w kadencji) i może być okresowo zmieniane w całości bądź w części, czy dla określonych obszarów (obowiązuje jednak wówczas forma scalona dokumentu).

Procedura sporządzania studium jest ściśle określona w ustawie (art. 11), w tworzeniu dokumentu biorą udział, uczestniczą organy jednostek samorządu terytorialnego oraz administracji rządowej działające na obszarze, na który mogą oddziaływać inwestycje wskazane w studium. Możliwy jest także udział społeczny poprzez wnoszenie wniosków, uczestnictwo w debacie publicznej, wnoszenie uwag do projektu oraz do strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Studium obowiązuje od dnia uchwalenia dokumentu przez Radę Gminy, nie podlega publikacji w dzienniku urzędowym, a jedynie na stronie internetowej gminy, Procedura planistyczna oraz zakres dokument jest przedmiotem badania przez Wojewodę w ramach czynności nadzorczych.

Forma studium i zakres merytoryczny regulowane są ustawa oraz rozporządzeniem ministra . Dokument składa się z części tekstowych oraz graficznych.

Kształtowanie polityki przestrzennej nie jest zadanie łatwym. Interesy i wyobrażenia właścicieli nieruchomości co do sposobu ich zagospodarowania niejednokrotnie stoją bowiem w sprzeczności, konflikcie z innymi wartościami, na przykład dotyczącymi ochrony środowiska przyrodniczego czy kulturowego lub bezpieczeństwem publicznym. Sprzeczne interesy wymagają zatem wyważenia, rozwiązań kompromisowych. Władze gminy w kształtowaniu polityki przestrzennej są ograniczone obowiązującymi powszechnie przepisami prawa a także prawem miejscowym stanowionym np. przez Wojewodę, Sejmik Województwa.

Zmian w obowiązujących dokumentach planistycznych (studium, plany miejscowe) dokonuje się na podstawie uchwał Rady Gminy podejmowanych przez nie z własnej inicjatywy bądź na wniosek Wójta. Zgodnie z art. 3 ust 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym kształtowanie jak i prowadzenie polityki przestrzennej gminy jest jej zadaniem własnym, wykonywanym samodzielnie, zatem o potrzebie czy konieczności zmian dokumentów planistycznych gmina decyduje samodzielnie.

3. Materiały wyjściowe

Materiały wyjściowe oraz wybór najistotniejszych przepisów prawa przedstawiono w części I- Uwarunkowania – stanowiącej zał. nr 1A do uchwały dotyczącej Studium, poniżej wykaz najistotniejszych materiałów:

- Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Skórcz – zatwierdzony uchwałą RNMiG w Skórczu Nr IV/14/84 z dnia 26.IX.1984r, (autor: Biuro Planowania Przestrzennego w Gdańsku, projektanci prowadzący arch Tadeusz Kleszczewski, Jan Mrożewski) ze zmianami zatwierdzonymi Uchwałą RNMiG w Skórczu Nr VIII/40/89 z dnia 18.07.1989r. oraz z aktualizacją tego planu sporządzoną w 1992r. przez Przedsiębiorstwo Projektowo-Realizacyjne „DOM” Sp. z o.o. w Starogardzie Gdańskim – zatwierdzone **Uchwałą Nr VII/60/93 Rady Gminy Skórcz z dnia 25 luty 1993r., ogłoszoną w Dzienniku Urzędowym Województwa Gdańskiego nr 11/93 poz.62 z dnia 18.05.1993r**
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Skórcz - uchwalone Uchwałą **Nr 03/16/2002 Rady Gminy Skórcz z dnia 30.12.2002r.** (dotąd nie było zmieniane) – opracowane przez jeleniogórskie Biuro Planowania i Projektowania Sp. z o.o., Pracownia Janusza Korzenia
- Analiza zmian w zagospodarowaniu przestrzennym gminy Skórcz- oprac. „DOM” Sp. zo.o., Starogard Gdański, grudzień 2009 r.
- Studium kulturowe dla gminy Skórcz – na potrzeby studium gminy – 2002 r.
- Strategia rozwoju gminy Skórcz do roku 2015 – oprac. w czerwcu 2001 r.
- Plan rozwoju lokalnego gminy Skórcz – oprac. październik 2004 r.
- Mapa ewidencyjna gminy Skórcz w skali 1;10000 – z zasobów Starostwa Powiatowego
- Mapa topograficzna gminy Skórcz w skali 1:10000 – z zasobów Woj. Ośrodka Geodezyjno-Kartograficznego w Gdańsku
- Opracowanie ekofizjograficzne dla potrzeb Studium- oprac. „Proeko” Gdańsk, marzec 2014r.
- Wnioski zebrane przez Wójta Gminy Skórcz w ramach procedury planistycznej
- Analizy i studia wyjściowe dla potrzeb aktualizacji Studium- oprac. „DOM”, marzec-grudzień 2014

II. Wnioski z uwarunkowań.

1. Wpływ strategii rozwoju na politykę przestrzenną

Zgodnie z przepisami ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – art.9 ust 1, jeżeli gmina posiada strategię rozwoju, uwzględnia się ją w sporządzanym studium.

1.1. Strategia rozwoju gminy Skórcz z 2001 r.

Dotychczas obowiązująca Strategia rozwoju gminy to opracowanie pochodzące z roku 2001 (autorzy Michał Górski, Joanna Barchańska, Janusz Barchański), jej horyzont czasowy to rok 2015. Powstała jako wynik prac seminarium diagnostyczno-projektowego, z udziałem przedstawicieli lokalnej społeczności.

Strategia ta nie zawiera żadnej prognozy demograficznej.

Wizja gminy zapisana w Strategii :

- Gmina o wiodącej funkcji rolniczej, ale zmienionej strukturze gospodarstw rolnych, z dodatkowymi funkcjami agroturystyki, drobnej wytwórczości i nierolniczej działalności gospodarczej
- Stan środowiska przyrodniczego ulegnie poprawie głównie dzięki inwestycjom infrastrukturalnym (w zakresie gospodarki wodno-ściekowej)
- Podniesie się standard obsługi mieszkańców (usługi, infrastruktura komunalna, drogi)
- Gmina przygotuje infrastrukturę dla obsługi ruchu turystycznego prognozowanego do wzrostu ze względu np. na funkcjonowanie autostrady A1
- Wskazywano na ewentualność ponownego połączenia samorządów miasta i gminy (dało by to korzyści finansowe i umożliwiło sprawniejsze zarządzanie)
- Warunki życia ulegną poprawie, poszerzy się oferta pracy, rozbudowane zostaną elementy infrastruktury technicznej, bezpieczeństwo ulegnie poprawie
- Ludność na poziomie ok. 4,5 tys osób (po połączeniu z miastem ok. 8-8,5 tys)

Jak widać nie wszystkie założenia strategii mają szansę na szybką realizację, a niektóre zapisy są w obecnej sytuacji mało realne (np. połączenie samorządów miasta i wsi, choć znane są w Polsce podobne przypadki zakończone sukcesem). Prognoza demograficzna sporządzona na potrzeby aktualizacji studium ocenia liczbę ludności gminy w roku 2015 na 4684, zatem na poziomie zbliżonym do szacowanej w strategii, w 2020- 4695, w 2025- 4646, w 2030 – 4579 osób.

Strategia wskazywała na konieczność reorganizacji gminy z rolniczo-produkcyjnej na gminę o charakterze turystyczno-rolniczym z mocnym sektorem małych i średnich przedsiębiorstw. Za jedno z ważniejszych działań uznano w strategii wskazywanie inwestorom obszarów i możliwości inwestowania na terenie gminy szczególnie w takich rodzajach działalności jak infrastruktura obsługi rekreacji i turystyki, przetwórstwo żywności, drobny przemysł, rzemiosło itp.

Inwentaryzacja urbanistyczna (2014 r.) nie potwierdza zmian w zagospodarowaniu zgodnych z wytyczonymi kierunkami rozwojowymi, w gminie Skórcz funkcja

turystyczna i rekreacyjna jest nadal marginalna, słabo jest rozwinięta działalność pozarolnicza.

Zapisana w strategii misja gminy Skórcz to hasło:

„Gmina Skórcz to gmina atrakcyjna do zamieszkania i dla turystów, otwarta na nowe pomysły i przedsięwzięcia, skutecznie wykorzystująca dla swego rozwoju tradycje Kociewia i szansę wynikającą z integracji z Unią Europejską i budowy autostrady A1”.

Cele strategiczne gminy do roku 2015:

- 1- Poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej dla podniesienia poziomu życia mieszkańców
- 2- Rozwój turystyki wraz z promocją walorów gminy
- 3- Tworzenie wizerunku gminy Skórcz jako gminy przyjaznej dla inwestorów oraz małych i średnich przedsiębiorstw
- 4- Lepsze wykorzystanie potencjału produkcyjnego w rolnictwie i przygotowanie rolnictwa do integracji z Unią Europejską
- 5- Dalsza poprawa stanu środowiska przyrodniczego oparta na współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej

Nie wszystkie z wyżej wymienionych celów strategicznych odnoszą się wprost do zagospodarowania przestrzennego, jednak właściwe zagospodarowanie przestrzeni gminy może bezpośrednio wpływać na skuteczność działań gminy w innych sferach np. społecznych, ekonomicznych, promocyjnych. Brak sporządzonych jakichkolwiek planów miejscowych dla funkcji nierolniczych, dla nowych terenów inwestycyjnych praktycznie uniemożliwiła sytuowanie w obszarze gminy inwestycji produkcyjnych, usługowych czy turystyczno-rekreacyjnych, a przewaga gruntów rolnych wysokich klas na znacznej powierzchni gminy nie pozwala na lokowanie takich funkcji poprzez decyzje o warunkach zabudowy. Dzięki prowadzonym inwestycjom w rozwój sieci wodno-kanalizacyjnych znacząco poprawił się stan środowiska oraz standardy obsługi mieszkańców. Gmina sukcesywnie prowadzi także prace modernizacyjne dróg oraz realizuje różnorodne drobne inwestycje o charakterze publicznym w poszczególnych miejscowościach.

Z zagospodarowaniem przestrzennym, a zatem z ewentualnymi zapisami w planach miejscowych i w dokumencie studium wiążą się takie działania wynikające ze strategii jak np. :

- rozbudowa i budowa systemów kanalizacyjnych, wodociągowych
- modernizacje dróg
- budowa nowych obiektów sportowych i rekreacyjnych (boiska, sale, basen kąpielowy)
- budowa bazy obsługującej turystykę, rozwój agroturystyki, wzrost liczby miejsc noclegowych
- budowa tras rowerowych, wyznaczenie nowych tras turystycznych pieszych, konnych
- przygotowanie (w tym planistyczne) nowych terenów dla działalności gospodarczej i usługowej, stworzenie warunków infrastrukturalnych dla nowych przedsięwzięć nierolniczych, utworzenie „strefy przemysłowej” na terenie gminy

- poprawa stanu estetyki, opracowanie gminnego programu estetyzacji
- budowa miejsca obsługi podróżnych w związku z autostradą, budowa skansenu w Barłoźnie
- rozwój bazy przetwórstwa rolnego i skupu płodów rolnych

Dotychczasowe studium gminy Skórcz z 2002 formalnie uwzględnia zapisy Strategii, jednakże pozostaje bardzo ogólnikowe w zakresie wskazania obszarów, terenów realizacji zakładanych celów strategicznych.

Ze względu na upływ czasu oraz znacznie zmienione uwarunkowania od roku 2001 . wskazana jest aktualizacja dokumentu strategii rozwoju gminy, w tym być może weryfikacja niektórych jej zapisów .

1.2. Plan rozwoju lokalnego gminy Skórcz – 2004 r.

Opracowanie Planu rozwoju lokalnego sporządzono w grudniu 2004 r., w oparciu o strategię rozwoju gminy z 2001 r oraz dotychczasowe Studium z 2002 r., konsultacje społeczne oraz wytyczne ZPORR. Zakłada on dwa okresy programowania: 2004-2006 oraz 2007-2013.

Z opracowania wynikają następujące wnioski dla opracowań planistycznych (studium i planów miejscowych):

- potrzeba wyraźnego wskazania lokalizacji i rodzaju terenów pod inwestycje w obszarze gminy
- rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej
- rozwój infrastruktury komunalnej, modernizacja dróg, chodników, budowa ścieżek rowerowych
- wskazanie terenów dla zalesiania (odłogowane rolniczo), zmiana przeznaczenia gruntów rolnych niskich klas na inwestycyjne
- zaprojektowanie nowych terenów lokalizacyjnych dla inwestycji komunalnych, mieszkaniowych, produkcyjnych, rekreacyjnych
- opracowanie oferty terenów inwestycyjnych
- **potrzeba opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego** (uwaga- nie sprecyzowano lokalizacji ani przedmiotu takiego opracowania, uznano że jest to działanie z rodzaju polegających na „poprawie sytuacji na danym obszarze”)

Szczególnie duży nacisk położono na zadania związane z infrastrukturą techniczną oraz drogową. Ten kierunek rozwojowy gminy znalazł swoją faktyczną realizację. Nie wskazano poprzez miejscowe plany nowych nierolniczych terenów inwestycyjnych, gdyż nie przystąpiono do sporządzania żadnego miejscowego planu.

1.3 Inne opracowania o charakterze strategicznym dot. obszaru gminy Skórcz

Na obszarze gminy Skórcz wyznaczono **aglomerację ściekową** Skórcz – z oczyszczalnią w Skórczu, aglomeracja została utworzona Rozp. Wojewody Pomorskiego nr 29/06 z dnia 19.01.2006 r, zmienionym Rozp. nr 27/08 z dnia 14.11.2008 r., a obecnie (2014 r.) **sporządzono aktualizację** opracowania dot. aglomeracji, precyzując granice oraz dodając nowe tereny do objęcia systemem kanalizacji sanitarnej - są to m. Ryzowie i Mirotki.

Ponadto gmina posiada następujące dokumenty wpływające na politykę przestrzenną gminy:

- **Projekt założeń do planu zaopatrzenia Gminy Skórcz w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe- wymagający aktualizacji**, jego sporządzenie jest obligatoryjne, zgodnie z zapisami prawa energetycznego, powinien być on podstawą dla opracowania aktualizacji studium w zakresie problematyki związanej z energetyką.

Dokumenty sporządzone do roku 2002 włącznie powinny zostać zaktualizowane i doprowadzone do zgodności z aktualną polityką energetyczną państwa, gdyż w obecnym stanie opracowania te posiadają wyłącznie wartość historyczną.

- **Program gospodarki odpadami dla Gminy Skórcz**, w oparciu o Plan gospodarki odpadami na terenie powiatu starogardzkiego na lata 2003-2010 - opracowanie „Arkadis Ekokonrem Sp. z o.o. Wrocław - grudzień 2002 r.

- **Aktualizacja planu gospodarki odpadami dla gminy wiejskiej Skórcz** będącej udziałowcem Zakładu Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las” sp. z o.o. na lata 2010-2013, z perspektywą na lata 2014- 2020, styczeń 2010 r.

- **Program ochrony środowiska dla Gminy Skórcz - na lata 2003-2010** - autor- „Arkadis Ekokonrem Sp. z o.o. Wrocław, styczeń 2003 r., z aktualizacją dot. zakładu utylizacji „Stary Las” na lata 2009-2012 z perspektywą na lata 2013-2016

- **Aktualizacja programu ochrony środowiska dla gminy wiejskiej Skórcz na lata 2010-2013**, z perspektywą na lata 2014-2017, styczeń 2010 r.

Nie sporządzono dotąd gminnego programu opieki nad zabytkami, nie sporządzono gminnej ewidencji zabytków.

2. Dotychczasowe kierunki rozwoju przestrzennego i ocena ich aktualności

Obowiązujące Studium opracowane w Jeleniogórskim Biurze Planowania i Projektowania Sp. z o.o. Pracownia Janusza Korzenia w roku 2002, uchwalone w grudniu 2002 r. składa się z następujących części:

- uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego- część tekstowa
- kierunków zagospodarowania przestrzennego – część tekstowa
- części graficznej – w skali 1: 20000 oraz 1:10000 na mapie topograficznej; 3 plansze

Pomniejszona plansza kierunków – w załączeniu

Dotychczas obowiązujące Studium sporządzone jest na podstawie ustawy z 1994 r. o zagospodarowaniu przestrzennym, zatem jego zakres merytoryczny oraz forma wynikają z przepisów tej ustawy. Ze względu na zmianę ustawy (od 2003 r. – o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) zmianie uległ ustawowo wymagany zakres dokumentu oraz jego forma (od 2004 r. – rozporządzenie do ustawy). Ponadto obecnie wymagana jest nieco inna procedura planistyczna, zakładająca znacznie większy stopień uspołecznienia procesu sporządzania, a także zobowiązująca do oceny wpływu ustaleń Studium na środowisko (prognoza, strategiczna ocena oddziaływania na środowisko).

Uwarunkowania wg dokumentu z 2002 .

Uwarunkowania w dokumencie z 2002 r. zostały przedstawione tematycznie, problemowo. Rozbudowane są części dotyczące uwarunkowań środowiska przyrodniczego, a także zasobów kulturowych gminy. Zapis uwarunkowań dotyczących stanu zagospodarowania wydaje się być jednak niewystarczający, jest zbyt ogólnikowy, brak jest prognoz demograficznych i wynikających stąd wniosków dla zagospodarowania (np. brak informacji na temat potencjalnych potrzeb mieszkaniowych).

Zakres uwarunkowań w obowiązującym obecnie Studium dla gminy Skórcz był zgodny z wymogami ustawowymi obowiązującymi na czas sporządzania Studium, nie zawiera ono jednak części ustaleń (lub nie są one wprost tak określone), jakie są obecnie wymagane Ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Dotyczy to takich np. grup uwarunkowań jak:

- *stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,*
- *potrzeb i możliwości rozwoju gminy*

Pozostałe grupy uwarunkowań, dotyczące np. udokumentowanych złóż kopalin, zagrożeń geologicznych oraz terenów górniczych, zagrożeń powodziowych, były częściowo uwzględnione w opracowaniu, zwłaszcza w analizie uwarunkowań środowiska przyrodniczego, wymagają one jednak głębszej analizy ze względu na zmianę większości przepisów szczególnych regulujących te zagadnienia.

Kierunki rozwoju przestrzennego gminy obecnie wymagają uwzględnienia wniosków z opracowania ekofozjograficznego (sporządzono takowe na potrzeby aktualizacji studium- oprac. „Proeko” Gdańsk, marzec 2014 r.)

Opracowanie to przedstawia, ocenia, charakteryzuje środowisko przyrodnicze gminy, wskazuje główne problemy antropizacji środowiska (źródła i stan zanieczyszczeń środowiska, zawiera ocenę zgodności użytkowania terenów z uwarunkowaniami przyrodniczymi, ocenę odporności środowiska, ocenę prognozowanych zmian i potencjalnych zagrożeń, waloryzuje przestrzeń gminy pod względem ekologicznym i zasobowo-użytkowym, przedstawia uwarunkowania prawne dotyczące ochrony przyrody i krajobrazu, wskazuje pożądane kierunki zagospodarowania, w tym osnowę ekologiczną gminy, planowane ew. nowe formy ochrony, miejsca wskazane do rewaloryzacji, wskazane formy zagospodarowania.

W analizowanym okresie istotnym zmianom uległy uwarunkowania dotyczące infrastruktury technicznej (wiele inwestycji w gminie) oraz komunikacji (np. zrealizowana autostrada A1).

Generalnie ocena gminy i zagospodarowania jej przestrzeni dokonana w dokumencie z 2002 r wydaje się być trafna, uwarunkowania wymagają z racji upływu czasu oraz nowych wymagań prawnych uzupełnień oraz korekt.

Konieczne jest zwłaszcza bardziej szczegółowe przeanalizowanie uwarunkowań dotyczących stanu zagospodarowania , w tym ładu przestrzennego.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego wg dokumentu z 2002 r.

Zakres kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy w obowiązującym obecnie studium dla gminy Skórcz był zgodny z wymogami ustawowymi obowiązującymi na czas sporządzania studium, zawierał wymagane grupy ustaleń, przedstawione w części tekstowej jak i graficznej studium. Jednakże ustalenia Studium są bardzo ogólne, zwłaszcza w części tekstowej.

Brak konkretnych odniesień np. dotyczących wskazania

- *obszarów zabudowanych ze wskazaniem, w miarę potrzeby, terenów wymagających przekształceń lub rehabilitacji,*
- *obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę ze wskazaniem, w miarę potrzeby obszarów przewidzianych do zorganizowanej działalności inwestycyjnej,*
- *obszarów, które mogą być przeznaczone pod zabudowę, mieszkaniową wynikającą z potrzeby zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej,*

Dokument Studium nie zawiera ustaleń (lub nie są one wprost tak określone), kierunków, jakie wymagane są do określenia wg nowej Ustawy z 2003 r.. Dotyczy to np. grup kierunków:

- *kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów;*
- *kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.*

Wielkości terenów inwestycyjnych wskazywanych w części graficznej (brak odpowiednich zapisów tekstowych, brak np. danych dot. powierzchni, bilansów) nie

są uzasadnione ustaleniami tekstowymi. Brak wyraźnego odniesienia, powiązania części tekstowej i graficznej dokumentu.

W opracowaniu autorzy stosunkowo szeroko omówili uwarunkowania wynikające z występowania obszarów i obiektów chronionych środowiska kulturowego i przyrodniczego, a także z lokalnych zasobów środowiska. Część ta stanowić może cenną podstawę merytoryczną dalszych, bardziej szczegółowych opracowań.

Z zapisów dotyczących walorów kulturowych wywnioskować można o konieczności (potrzebie) sporządzania miejscowych planów dla miejscowości o dużych walorach kulturowych, które wg ustaleń dotychczas obowiązującego planu ogólnego gminy z 1984 r., zaktualizowanego w 1992 r. objęte były tzw. „strefami ochrony konserwatorskiej zabytkowej jednostki osadniczej”.

Niestety wraz z utratą ważności planu ogólnego, **straciły ważność także zapisy dotyczące stref ochrony konserwatorskiej, stref ochrony ekspozycji zespołów zabytkowych, strefy ochrony archeologicznej**, a konserwatorską ochroną prawną objęte są wyłącznie obiekty, zespoły, obszary wpisane do rejestru zabytków nieruchomych. Tych jest w gminie jednak niewiele. Wydaje się zatem słusznym, w celu podtrzymania i ochrony walorów przestrzennych, historycznych i kulturowych **prawnie skuteczne są jedynie wpisy do rejestrów oraz właśnie plany miejscowe** najcenniejszych obszarów objęcie ich regulacjami planistycznymi. Skalę i zakres ustaleń oraz przedmiot planu miejscowego określa się każdorazowo w uchwale o przystąpieniu do sporządzania planu, odpowiednio do potrzeb i zawartości planu).

Można wnioskować, że istniejące i omówione w Studium uwarunkowania dotyczące środowiska kulturowego są przesłanką wystarczającą by uznać je za „*istniejące uwarunkowania*” w rozumieniu art. 6 ust. 5 pkt. 7). – a zatem uznać, że plany miejscowe dla tych obszarów, które charakteryzują się takimi uwarunkowaniami, sporządzić należałoby obowiązkowo, a wg nowych regulacji ustawowych co najmniej wskazać zamiar sporządzenia planu dla tych obszarów.

Warto dodać, że obecne studium gminy Skórcz **nie zawiera informacji** o zasięgu ustanowionych i obowiązujących stref ochrony konserwatorskiej wynikających z wpisu do rejestru zabytków układu urbanistycznego miasta Skórcz (decyzja nr rej. 816 , decyzja z dn. 05 kwietnia 1979 r) , a obejmujących także część obszaru administracyjnie należącego do gminy wiejskiej Skórcz.

W tekście Studium nie ma jednak takiego wyraźnego, jednoznacznego stwierdzenia, **nie wskazano wyraźnie żadnych obszarów spełniających takie kryterium, nie wyszczególniono wprost takich obszarów**. Sugestie dotyczące instrumentów polityki przestrzennej są ogólnikowe. Proponowane do sporządzenia plany miejscowe – pokazane są jedynie w części graficznej.

W Studium nie wskazano także innych obszarów, **dla których opracowania planistyczne sporządzać należy obowiązkowo** (mimo zapisów ustawowych obligujących, by w studium wyznaczyć, określić „*obszary, dla których sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe na podstawie przepisów szczególnych lub ze względu na istniejące uwarunkowania*”) być może z racji braku przesłanek, być może celowo pomijając lub marginalizując

ważne, istotne uwarunkowania. Powoduje to iż nie jest jasno zapisana deklaracja władz gminy co do zobowiązań planistycznych.

W analizowanym Studium... Gminy Skórcz nie ma wskazań dla wyznaczenia obszarów tzw. zorganizowanej działalności inwestycyjnej, dla lokalnych celów publicznych (nie ma listy takich potencjalnych przedsięwzięć ani ich lokalizacji), dla zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej (wskazano jedynie ogólne zasady do uwzględnienia w planach miejscowych w zakresie kształtowania zabudowy mieszkaniowej).

Główne tereny mieszkaniowe wyznaczono w m. Pączewo, Czarnylas, Wolental, Boraszewo, Ryzowie, Miryce, Mirotki, Barłożno, Wielbrandowo, przede wszystkim w obrębie lub w bezpośrednim sąsiedztwie terenów już zainwestowanych bądź wzdłuż głównych dróg.

Główne tereny dla funkcji związanych z działalnością gospodarczą (produkcja, magazyny, składy) wyznaczono w miejscowościach Barłożno (na północny-zachód od miejscowości), Wielki Bukowiec (na zachód od miejscowości, w jej sąsiedztwie).

Główne tereny dla funkcji związanych z rekreacją i turystyką wyznaczono w miejscowościach Zajączek, Mielniczki, Mirotki w południowej części gminy w sąsiedztwie Borów Tucholskich oraz nad jez. Czarnoleskim w obrębie Czarnolas na południowy-zachód od miejscowości.

Nie wskazano obszarów obowiązkowych do sporządzenia planów miejscowych ze względu na inne specjalne uwarunkowania istniejące.

Osobnego omówienia wymaga **obowiązek** oraz tzw. **zamiar sporządzenia planu miejscowego** – zagadnienie to omówiono w pkt 8 dotychczasowego Studium z 2002 r. (strony 55-57). Studium podaje wprawdzie ogólne zasady jakie powinny być w planach miejscowych uwzględnione, jednakże nie podaje, nie wskazuje wprost obszarów do sporządzenia planów miejscowych, odsyłając do planszy graficznej nr 3). Nie zaproponowano zapisów o obowiązku sporządzenia planów miejscowych ze względu na istniejące uwarunkowania, w dokumencie dotychczasowym. Studium posługuje się określeniem „**tereny wskazane do objęcia zapisami miejscowych planów**” co wydaje się być dalece niewystarczające i nie koniecznie tożsame z obowiązkiem sporządzania planów miejscowych.

Wyznaczone w dokumencie Studium z 2002 r. zasięgi obszarów wskazywanych do objęcia planami miejscowymi obejmują miejscowości o walorach kulturowych wraz z ich strefami ochrony ekspozycji (np. **Miryce, Barłożno, Wielki Bukowiec-Czarnylas, Pączewo, Wolental**) o znacznej wielkości i wydają się być mocno przesadzone. Generuje to potencjalnie wysokie koszty sporządzania takich opracowań. Zapisy te wymagają weryfikacji w aktualizowanym dokumencie.

Dotychczasowe studium praktycznie nie zawiera wskaźników dot. zagospodarowania terenów Zagadnienia te wiążą się wprost ze wzrostem rangi dokumentu studium poprzez ocenę zgodności planów miejscowych, w zakresie przeznaczenia terenów, a również w zakresie wskaźników zagospodarowania oraz przeznaczenia terenów (**takich zapisów w obecnym dokumencie Studium gminy Skórcz brak !**).

Ponadto w studium należy wskazać tereny wynikające z przepisów szczególnych lub odrębnych opracowań, np. granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych –

Prawo geodezyjne i kartograficzne; obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych – Prawo wodne, obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny – Prawo geologiczne i górnicze, obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej – Ustawa o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady.

Wprowadzono również w nowych regulacjach prawnych obowiązek wyznaczenia obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, a także ponadlokalnym.

W dotychczasowym studium wskazywano również takie obszary, lecz były one rozproszone pośród różnych grup ustaleń studium, przez co mogły sprawiać wrażenie nieuporządkowanego zestawu działań inwestycyjnych.

Brak jest w dokumencie propozycji innych niż plany miejscowe instrumentów polityki przestrzennej wskazanych do zastosowania w Gminie Skórcz dla realizacji wyznaczonych celów oraz kierunków rozwoju przestrzennego. Wyróżniono jedynie marketing urbanistyczny (przykłady to np. promocja, oferty lokalizacyjne, kształtowanie produktu lokalnego, strategie rynkowe, analizy rynkowe itd.) oraz wspomniano o właściwej gospodarce nieruchomościami i agencji rozwoju .

Szczególnie ważne, gdyż wynikające wprost z zapisów ustawy z 2003 r, wydaje się być:

- wskazanie obszarów dla realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym
- obszarów inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym
- obszarów wymagających scaleń i podziałów nieruchomości (dla nich plany miejscowe są obowiązkowe)
- obszarów przestrzeni publicznej (dla nich plany miejscowe są obowiązkowe)
- obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji
- tzw. „obszarów problemowych”

Ponieważ obecna ustawa z 2003 r. nieco inaczej podchodzi do obszarów, dla których gmina zamierza sporządzić plan miejscowy, zwłaszcza dla gruntów dotychczas rolnych, wydaje się, że **weryfikacji powinny ulec zakresy proponowanych w studium granic opracowań mpzp** .

Studium dotychczasowe zakładało potrzebę sporządzenia planu miejscowego dla terenów rezerwowanych dla autostrady A1 (uznano to nawet za zadanie priorytetowe). Postulat ten wobec faktu zrealizowania autostrady oraz szczególnych regulacji prawnych dla tego typu dróg, nie wydaje się być aktualnym.

Studium wprowadziło także zakaz zabudowy terenów rolnych, łąk i pastwisk II i III klasy bonitacyjnej oraz przewidywanych do zalesienia. Zakaz taki nie poparty odpowiednimi zapisami planów miejscowych może być jednak nieskuteczny prawnie.

W przeprowadzonej w 2009 r. ocenie zmian w zagospodarowaniu oraz cenie aktualności opracowań planistycznych stwierdzono jednoznacznie, że studium z 2002 r. **wymaga całościowej aktualizacji**.

Obowiązujące studium gminy Skórcz **wymaga aktualizacji** ze względu na zmieniony istotnie stan prawny dotyczący zagospodarowania przestrzennego oraz ochrony

środowiska. Istotnym uwarunkowaniem prawnym jest przepis art. 33 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, który mówi wręcz o konieczności zmiany studium, jeśli wynika to ze zmiany ustaw.

3. Problemy rozwoju przestrzennego gminy

Istotnym problemem rozwoju przestrzennego gminy jest **brak obowiązujących miejscowych planów** zagospodarowania przestrzennego (jest to aktualnie jedyna taka gmina w województwie pomorskim). Wobec zaostrzonych rygorów dot. przepisów ochrony gruntów rolnych (zgody na zmianę przeznaczenia gruntów rolnych klas I-III na cele nierolnicze trzeba każdorazowo uzyskiwać zgody ministra w procedurze planistycznej, niezależnie od wielkości areału) uniemożliwia to praktycznie inwestowanie w przedsięwzięcia nierolnicze na podstawie decyzji o warunkach zabudowy.

4. Wnioski dotyczące potrzeb i możliwości rozwoju przestrzennego gminy

Wnioski zgłoszone w trakcie procedury dot. aktualizacji studium

W odpowiedzi na obwieszczenie o przystąpieniu do sporządzania aktualizacji dokumentu studium zebrano ponad 130 indywidualnych wniosków zgłoszonych przez osoby fizyczne, firmy.

Część z wniosków dotyczy postulatów mieszkańców poszczególnych miejscowości w sprawie realizacji lokalnych celów publicznych takich jak modernizacja dróg, realizacja chodników, ścieżek rowerowych, placów zabaw, terenów zieleni rekreacyjnej czy urządzenia wiejskich terenów sportowych. Praktycznie niemal każda miejscowość sołecka przedstawiła w ten sposób swoje zamierzenia i postulaty.

Stosunkowo dużo jest wniosków odnoszących się do przeznaczenia terenów dotychczas rolnych na cele zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz tereny towarzyszących usług. Część dotyczy terenów położonych w granicach zwartych zespołów zabudowy wsi, bądź w ich sąsiedztwie, jednak zgłoszono także wnioski dotyczące zmian przeznaczenia rolnego na większych powierzchniach i z dala od istniejących struktur przestrzennych. Wielkości terenów proponowanych do zainwestowania nierolniczego jako tereny zabudowy jednorodzinnej znacznie przekraczają prognozowane w studium społeczno-gospodarczym i prognozach demograficznych (oprac. „DOM”, kwiecień 2014 r.) potrzeby gminy.

Sporym zainteresowaniem cieszą się grunty rolne, wnioskowane do zmiany przeznaczenia na nierolnicze, położone wzdłuż trasy nieczynnej linii kolejowej, która ma być trasą nowej drogi wojewódzkiej, w obrębach geod. Ryzowie, Miryce, Mirotki. Często jednak są to tereny o niezbyt dogodnej obsłudze komunikacyjnej, w sporych odległościach od obecnych wsi, w terenach bez infrastruktury technicznej. Ze względu na charakter przyszłej drogi (obwodnica miasta, charakter tranzytowy drogi) absolutnie nie jest wskazane obudowywanie jej terenami inwestycyjnymi.

Problematyczne jest uwzględnienie wniosków dotyczących lokalizacji nowych terenów mieszkaniowych w sąsiedztwie miasta, w granicach strefy ochrony pośredniej ujęcia wody w Ryzowiu. Wprawdzie z decyzji o ustanowieniu strefy nie wynika wprost bezwzględny zakaz sytuowania w tej lokalizacji jakiegokolwiek zabudowy, ale jest to aktualnie teren nieuzbrojony, w znacznej części z dobrymi gruntami rolnymi (w tym klas III). Dodatkową wymaganą rozważenia sytuacja jest wydanie przez gminę decyzji o warunkach zabudowy dla części obszaru strefy pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, zabudowa ta jeszcze nie powstała, ale decyzja jest bezterminowa.

Z lokalizacji zgłoszonych propozycji dotyczących nowych terenów dla mieszkalnictwa jednorodzinnego można wywnioskować, że atrakcyjne dla osadnictwa są miejscowości usytuowane w południowej części obszaru gminy, w sąsiedztwie obszarów przyrodniczo chronionych bądź w ich granicach (OCHK Borów Tucholskich i obszar natura 2000 Borów Tucholskich), takie jak np. Nowy Bukowiec, Zajączek, Mielniczki, Gapica. Prawdopodobnie jest to oferta lokalizacyjna dla osób, które chcą wybudować drugi dom, wykorzystywany sezonowo np. letni.

Pojawiły się też wnioski dotyczące zmiany przeznaczenia na nierolnicze sporych arealów gruntów w okolicy jeziora (na południe od jeziora) w obrębie Czarnylas, wzdłuż drogi pomiędzy wsią Czarnylas a Wielkim Bukowcem.

Dotychczas wyznaczone (wg obowiązującego dotąd Studium) tereny dla funkcji rekreacyjnych nie znalazły potwierdzenia w złożonych wnioskach, być może świadczy to o braku zainteresowania takim kierunkiem rozwojowym, choć wskazywany był on w dotychczasowych opracowaniach strategicznych gminy.

W rozstrzygnięciach wstępnych dot. złożonych wniosków brano pod uwagę uwarunkowania środowiska przyrodniczego, w tym progi rozwojowe fizjograficzne wyznaczone w opracowaniu ekofizjograficznym dla poszczególnych miejscowości, a także występowanie wysokich klas gruntów rolnych, stan dróg oraz infrastruktury technicznej. Potencjał transurbacyjny (wynikający z warunków dla rozwoju przestrzennego) obszaru gminy oceniono jako umiarkowany, brak też szczególnych potrzeb rozwoju funkcji nierolniczych (prognozy demograficzne i prognozy dot. mieszkalnictwa nie wskazują na konieczność rezerwowania większych powierzchni na cele zabudowy). Potencjał dla rozwoju funkcji rekreacyjnych, turystycznych jest także umiarkowany. Natomiast duży jest potencjał agroekologiczny, zatem **funkcja rolnicza powinna nadal pozostać główną funkcją obszaru gminy Skórcz.**

Wśród wniosków wyróżniają się także propozycje lokalizacji w obszarze gminy obszarów na których planowane jest rozmieszczenie urządzeń związanych z produkcją energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych – ogniw fotowoltaicznych oraz elektrowni wiatrowych. Wnioski te dotyczą takich obrębów geod jak:

- Czarnylas – lokalizacja elektrowni wiatrowych oraz ogniw fotowoltaicznych na północ od miejscowości przy granicy z gminą Bobowo
- Wolental – lokalizacja elektrowni wiatrowych na południowy zachód od miejscowości, przy granicy obrębem Czarnylas,
- Wielbrandowo- tereny dla ogniw fotowoltaicznych na południowy-zachód od miejscowości i elektrownie wiatrowe na południowy wschód od miejscowości
- Wybudowanie Wielbrandowskie, Ryzowie, Miryce - tereny na styku tych obrębów dla elektrowni wiatrowych

- Pączewo- tereny dla elektrowni wiatrowych na południowy-zachód od miejscowości Generalnie uwarunkowania dla lokalizacji tego typu urządzeń szczegółowo przebadano w opracowaniu ekofizjograficznym (oprac. „Proeko” Gdańsk, marzec 2014 r.), na planszach graficznych wskazując tereny o korzystnych i najkorzystniejszych uwarunkowaniach dla lokalizacji elektrowni wiatrowych. Dla lokalizacji elektrowni wiatrowych istotne są monitoringi przyrodnicze – ptaków i nietoperzy, takimi monitoringami objęto dotychczas jedynie niewielki fragment obszaru gminy w części północno-zachodniej, na styku z sąsiednią gminą. Bardzo istotne jest oddziaływanie akustyczne elektrowni, zatem należy brać pod uwagę istniejące zabudowania, co przy rozproszonych formach zabudowy występujących na większości obszaru gminy utrudnia wskazanie niekonfliktowych lokalizacji inwestycji. Przyjęto w opracowaniu ekofizjograficznym, że niekonfliktowa i bezpieczna odległość elektrowni od zabudowań mieszkalnych powinna wynosić minimum 400-500 m co już powoduje, iż niektóre z wnioskowanych terenów są bardzo wątpliwe lub wręcz wykluczone. Przyjęto zatem, że wskazane zostaną zatem tylko te potencjalne obszary lokalizacji, które są zgodne z wytycznymi z opracowania ekofizjograficznego. Dla terenów lokalizacji ogniw fotowoltaicznych przyjęto, iż nie powinny być one sytuowane na gruntach wysokich klas (I-III), gdyż uznano iż produkcja rolna jest w gminie priorytetem.

Wykaz wniosków z proponowanym rozstrzygnięciem wstępnym oraz lokalizacją terenów na mapie ewidencyjnej – zamieszczono w dokumentacji planistycznej Studium

Wnioski z dotychczasowych opracowań strategicznych dot. gminy

Mimo, iż opracowania te wymagają aktualizacji, nadal aktualne są postulaty poprawy stanu infrastruktury technicznej i społecznej w celu podniesienia poziomu życia mieszkańców, priorytet dla funkcji rolniczej, wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych gminy dla rozwoju turystyki, wskazanie terenów dla funkcji nierolniczych związanych z przedsiębiorczością.

Wnioski z prognoz demograficznych

Przy założeniach omówionych w części „Uwarunkowania” prognozuje się, iż liczba ludności gminy Skórcz do roku 2030 będzie zbliżona do stanu istniejącego – **4579** osób.

Jednak w latach 2012-2030 następować będą istotne zmiany w strukturze wieku ludności. Na pewno wpłyną one w dużym stopniu na potrzeby społeczno-gospodarcze rozwoju gminy.

Prognoza wykazuje, że liczba dzieci i młodzieży w wieku przedprodukcyjnym (6-17 lat) do roku 2025 będzie rosła – wzrost blisko 13%, natomiast w następnych latach zacznie spadać. Zdecydowanie większe zmiany zajdą grupie przedszkolne. Do roku 2030 ulegnie ona zmniejszeniu o około 30% w stosunku do stanu obecnego. W sumie grupa 0-17 zmniejszy się około 10%. Zmniejszaniu również będzie ulegała społeczność w grupie produkcyjnej (18-59/64). Liczba osób w tym przedziale wiekowym skurczy się do roku 2030 około 325 osób -11%. Jednak największe zmiany nastąpią w grupie poprodukcyjnej (60/65 i więcej). Tu będzie następował

znaczący przyrost liczebności, aby w końcu prognozowanego okresu wzrosnąć aż o ponad 60% w stosunku do stanu obecnego. Dynamiczny wzrost najstarszej grupy wieku wymuszać będzie zwiększoną potrzebę rozwoju opieki społecznej.

Spadek liczebności w grupie produkcyjnej pociągnie za sobą również w prognozowanym okresie podobne zachowanie aktywnych zawodowo. Do 2030 roku ich stan zmniejszy się o blisko 10%. W połączeniu z ograniczoną ilością miejsc pracy na terenie gminy przyczyni się to do łatwiejszego zdobycia pracy.

Uwzględniając wskaźniki prognoz GUS dotyczących przeciętnej liczby osób w gospodarstwie domowym na terenach wiejskich województwa pomorskiego, które przewidują stały spadek zarówno liczby osób jak i osób dorosłych w gospodarstwie do 2030 roku **liczba gospodarstw domowych wzrośnie** w stosunku do stanu obecnego o około 5% do **1620**. Zarówno wzrost liczby gospodarstw jak i przewidywana poprawa wskaźników zamieszkania; takich jak przeciętna powierzchnia użytkowa na osobę (**do 30 m²** wobec obecnych ok. 22 m²), wyznaczają zapotrzebowanie na tereny pod budownictwo mieszkaniowe.

Jeżeli uznamy dane statystyczne dotyczące warunków zamieszkania mieszkańców gminy Skórcz, że odzwierciedlają one stan faktyczny, to stwierdzamy, że w ostatnim dziesięcioleciu nie uległy one poprawie. Wręcz przeciwnie, poza minimalnym wzrostem (1,5 m²) przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania wszystkie inne uległy pogorszeniu. Wg danych GUS w latach 2008 – 2012 w gminie 155 par zawarło związek małżeński a wybudowano w tym czasie tylko 13 mieszkań. Odnosi się wrażenie, że proces usamodzielniania się gospodarstw został przyhamowany, co nasuwa przypuszczenie o niskich finansowych możliwościach usamodzielniania się młodego pokolenia, jak i też zmian kulturowych, gdyż odnotowują to demografowie w całym kraju. Wskazuje to pogorszenie się wskaźnika samodzielności zamieszkiwania - 1,22 w czasie NSP 2002 do 1,3 obecnie. Widać tu brak skłonności do poprawy warunków mieszkaniowych W związku zestarzeniem się społeczeństwa będzie następował znaczący wzrost gospodarstw jednoosobowych. **Dlatego też oprócz budowy nowych domów zakładać należy nasilenie procesu modernizacji i rozbudowy istniejących obiektów na posiadanych działkach** związanych z przejmowaniem ich przez kolejnych gospodarzy - następców. Większość nowych mieszkań powstanie na terenach już obecnie przeznaczonych pod zabudowę - dobudowa lub budowa na istniejących działkach budowlanych. Zakładać należy, że nowe działki budowlane powinny być związane z obsługą funkcji rolniczej lub wypełniać na zasadzie zabudowy plombowej zabudowę wsi.

Prognoza liczby gospodarstw domowych przewiduje do roku 2030 ich **wzrost o 80** i ten fakt należy uwzględnić przy zapotrzebowaniu terenów pod budownictwo mieszkaniowe. Większość nowych realizacji mieszkaniowych będzie miała formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub uzupełnień istniejącej zabudowy zagrodowej czy nowych siedlisk .

Przyjęto maksymalną wielkość nowych terenów mieszkaniowych przy założeniu wielkości terenu brutto (z zielenią, drogami, drobnymi usługami) na 1 działkę (siedlisko) 1500 m² oraz przy założeniu samodzielności zamieszkiwania przez gospodarstwo domowe (co daje wielkość przekraczającą zapotrzebowanie i zapewniającą możliwość elastycznego wyboru lokalizacji a także znaczącej poprawy wskaźników, standardów) i maksymalnej ilości nowych mieszkań (przyjęto 380) – **ok. 57 ha**.

5. Synteza i ocena uwarunkowań

Istniejące uwarunkowania, zarówno te o charakterze lokalnym jak i ponadlokalnym, mają wpływ na rozwój i zagospodarowanie przestrzenne gminy wiejskiej Skórcz. Zadaniem przedstawionej syntezy jest wskazanie indywidualnych cech gminy, które służyć mogą do określenia dalszych kierunków jej rozwoju.

Synteza uwarunkowań zewnętrznych

- Gmina Skórcz jest wiejska gmina położona w południowej części województwa pomorskiego, na obszarze Kociewia Polnego, w powiecie starogardzkim, w jego południowej części, w odl. ok. 20 km od ośrodka powiatowego – miasta Starogard Gdański, w niewielkiej odległości od węzła autostradowego Kopytkowo (na terenie gminy Smętowo Graniczne) autostrady A1, spore odległości do większych ośrodków miejskich
- Południowa część obszaru gminy położona jest na północno-wschodnim skraju Borów Tucholskich i objęta formami ochrony przyrody (obszar Natura 2000, obszar chronionego krajobrazu), stanowi element osnowy ekologicznej rangi ponadlokalnej
- Gmina graniczy z gminami powiatu starogardzkiego: Bobowo, Smętowo, Osiek, miasto Skórcz, Lubichowo, a od wschodu z gminą Morzeszczyn z powiatu tczewskiego
- Przez obszar gminy przebiega wschodnim jej skrajem autostrada A1, przez obszar gminy przebiegają drogi wojewódzkie nr 214, 222, 231, 234, 623
- Gmina nie należy do obszarów szczególnie wartościowych pod względem przyrodniczo-krajobrazowym (poza jej fragmentem południowo-wschodnim)
- Ośrodki usługowe obsługujące mieszkańców gminy najbliższe ponadlokalne - znajdują się w mieście Skórczu, mieście Starogard

Synteza uwarunkowań wewnętrznych

Uwarunkowania społeczno-ekonomiczne

- Ludność gminy to ok. 0,2 % ludności województwa, 3,67 % ludności powiatu, gmina ma średnią gęstość zaludnienia ok. 48 osób/km², zamieszkuje w 11 sołectwach, w 19 miejscowościach; sołectwa są stosunkowo niewielkie – sołectwa powyżej 600 osób - 57 %, do 300 osób- 16 %
- Liczba ludności jest stabilna, w ostatnim dziesięcioleciu nie uległa zasadniczym zmianom (rok 2003 – 4533 osoby, rok 2012 – 4659 osób), saldo migracji jest ujemne od dłuższego okresu (średnio ujemne: -12), wskaźniki ruchu naturalnego ludności są mało korzystne (mimo dość wysokiego przyrostu naturalnego, stosunkowo duża ilość zgonów)
- Relatywnie młoda struktura wieku mieszkańców (ok. 23,1% stanowi ludność w wieku tzw. przedprodukcyjnym), choć systematycznie wzrasta udział osób w wieku poprodukcyjnym
- Poziom wykształcenia mieszkańców nie jest wysoki, przeważają osoby z wykształceniem jedynie podstawowym, brakuje na terenie gminy osób z wyższymi kwalifikacjami
- Gmina ma nie w pełni wykorzystane zasoby siły roboczej

- Na terenie gminy wg NSP 2002 było 1327 gospodarstw domowych, o przeciętnej wielkości 3,42 osób, dla ponad 58% gospodarstw praca była głównym źródłem utrzymania,
- Warunki zamieszkania w gminie są przeciętne, zbliżone do średnich dla gmin wiejskich województwa – średnie mieszkanie ma 87,4m², na osobę przypada ok. 22,1 m² pow. użytkowej, na mieszkanie średnio 4 osoby, 0,9 osób na izbę; wyposażenie w infrastrukturę techniczną (wodociąg, łazienka, centralne ogrzewanie) jest zbliżone do średniej w terenach wiejskich województwa
- Rynek pracy na terenie gminy nie zaspokaja potrzeb – szacuje się że na 1000 mieszkańców przypada ok. 250 miejsc pracy (tj, pokrywa jedynie ok. 54% potrzeb); poziom bezrobocia jest znaczny – powyżej średniej dla województwa; saldo dojazdów do pracy jest ujemne
- W zakresie infrastruktury społecznej gmin wyposażona jest wystarczająco (szkolnictwo, opieka zdrowotna, kultura, sport, opieka socjalna)
- W obszarze gminy znajdują się głównie niewielkie obiekty usługowe bądź związane z działalnością gospodarczą o niewielkiej skali, dominują małe podmioty gospodarcze – osoby fizyczne prowadzące działalność, świadczące usługi handlowe, transportowe, budowlane i obsługi rolnictwa, napraw pojazdów, niewielkie obiekty gastronomiczne, baza noclegowa, w tym miejsc agroturystycznych jest niewielka (ok. 37 miejsc)
- Większość osób pracujących w gosp. narodowej ma zatrudnienie w rolnictwie (30,5%), a wśród osób fizycznych prowadzących działalność 9,1% pracuje także w rolnictwie; wg danych statystycznych 3,6 os/1000 osób fizycznych prowadzących działalność pracuje w rolnictwie
- Wśród gospodarstw rolnych dominują (ponad 85%) te o pow. powyżej 15 ha, średnia pow. gospodarstwa rolnego w gminie to 13,40 ha (dane wg UG Skórcz), większość upraw (ponad 75%) stanowią zboża, blisko 20%-uprawy przemysłowe typu rzepak, rzepik, buraki cukrowe, występuje w gminie sporo gospodarstw prowadzących chów i hodowlę zwierząt

Uwarunkowania środowiska przyrodniczego

- Położenie na pograniczy dwóch regionów fizycznogeograficznych Borów Tucholskich Wschodnich i Pojezierza Starogardzkiego
- Urozmaicone ukształtowanie powierzchni terenu, występują wysoczyzna morenowa falista i pagórkowata, równicy sandrowe i doliny rzeczne (Węgiernicy i Szorycy), występują licznie zagłębienia terenu wypełnione torfami i utworami torfowo-mułowymi
- Zróżnicowanie morfogenetyczne, występuje znaczna zmienność litologiczna, przeważają w podłożu moreny gliny i piaski gliniaste, rzadziej występują piaski słabo gliniaste
- Sieć rzeczna jest słabo rozwinięta, niemal cała gmina znajduje się w zlewni Wierzycy, występuje jedno jezioro Czarnoleskie o pow. 47 ha
- Znaczny udział powierzchniowy terenów otwartych (gruntów rolnych i leśnych), w tym znaczny udział gruntów wysokich klas (przewaga klas III i IV – ponad 75 %), lasy zajmują tylko ok. 16,5 % powierzchni i znajdują się głównie w pld. i pld.-zach części obszaru;
- dominuje rolnicze użytkowanie terenów, występują stosunkowo żyzne gleby brunatne wylugowane i właściwe, deniwelacje terenu są niewielkie, struktura ekologiczna obszaru jest raczej uboga

- Chronione przyrodniczo obszary to: Obszar chronionego krajobrazu Borów Tucholskich oraz obszar Natura 2000 PLB 220009 (specjalny obszar ochrony ptaków) w pld. części gminy, 7 pomników przyrody (drzewa); od wschodu gmina graniczy z planowanym Kociewskim Obszarem Chronionego Krajobrazu
- W obszarach chronionych przyrodniczo występują istotne ograniczenia związane z zagospodarowaniem przestrzennym – m. inn. wynikające z samej ustawy o ochronie przyrody jak też z prawa miejscowego - Uchwały Sejmiku Woj. Pom. nr 1161/XLVII/10 z dn.28.04.2010 r.
- W obszarze gminy planuje się ochronę przyrodniczą w formach: zespołu przyrodniczo-krajobrazowego „Kociołek”, użytku ekologicznego jez. Czarnoleskiego i „Zbocza Wielbrandowskie” oraz 22 pomników przyrody; może to nastąpić w wyniku podjęcia odpowiednich uchwał rady gminy
- w powiązaniach przyrodniczych największe znaczenie ma pld. i pld. zach fragment obszaru gminy, stanowiące część płatów i korytarzy ekologicznych o znaczeniu ponadlokalnym
- podstawowe elementy osnowy ekologicznej gminy tworzą płat ekologiczny Borów Tucholskich, ponadregionalny korytarz ekologiczny „Pojezierno-północny”, subregionalny korytarz ekologiczny oraz korytarz lokalny – pasów lasów w dolinach rzek Węgiermucy, Janki, Bielicy, Strugi Młyńskiej, inne lokalnego znaczenia związane z płatami zbiorowisk leśnych, śródpolnymi zadrzewienia, szpalerami i alejami drzew, jez. Czarnoleskim (planowany użytek ekologiczny), ciekami Szorycą i Liską
- stan środowiska jest raczej dobry, zanieczyszczenie powietrza niewielkie, warunki akustyczne generalnie korzystne, dobry stan wód podziemnych, nie występują obiekty stwarzające zagrożenie wystąpieniem poważnych awarii
- warunki rozwoju funkcji turystyczno-rekreacyjnej są umiarkowane
- znaczna część istniejących wsi ma umiarkowane lub znaczne ograniczenia fizjograficzne rozwoju zabudowy (stromo zbocza, grunty podmokłe i nienośne, wody powierzchniowe, tereny leśne, gleby wysokich klas)
- środowisko przyrodnicze gminy jest zróżnicowane pod względem struktury i odporności na obciążenia wywoływane przez działalność człowieka (antropogeniczne)
- potencjalne zagrożenia powodziowe i związane z osuwaniem się mas ziemnych w gminie Skórcz są niewielkie (nie występują np. zarejestrowane osuwiska)
- potencjał środowiska: transurbacyjny (rozwoju przestrzennego) – umiarkowany, rekreacyjny- umiarkowany, agroekologiczny – duży, leśny-umiarkowany, wodny- mały, surowcowy – mały (występuje tylko jedno złożo udokumentowane piasków i żwirów), energetyczny (dot. energii wodnej, wiatrowej, słonecznej, geotermalnej) – umiarkowany
- gmina nie jest położona w zasięgu głównych zbiorników wód podziemnych; na terenie gminy znajdują się ustanowione strefy ochronne ujęć wody: bezpośrednie dot. ujęć wody w Pączewie, Wolentalu, w Ryzowiu, dla ujęcia komunalnego w Ryzowiu ustanowiono także strefę ochrony pośredniej

Uwarunkowania środowiska kulturowego

- Na obszarze gminy znajdują się jedynie dwa obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych: kościół parafialny p.w. św. Marcina w Barłoźnie

(nr wpisu 233 z 07.09.1962 r., obecnie nr 318) oraz kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP w Pączewie (nr wpisu 240 z 13.08.1962 r., obecnie nr 306)

- Wg inf. przekazanej gminie przez Woj. Konserwatora Zabytków w wojewódzkiej ewidencji zabytków figuruje 107 obiektów – wg zarządzenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Gdańsku z 06.12.2010 r. (podczas gdy wg stanu na 2004 r.- w ewidencji było jedynie 49 obiektów), są to zarówno domy mieszkalne jak i kościoły, kapliczki, parki, zespoły dworsko-parkowe, budynki pofolwarczne, dawne szkoły, cmentarz czy obiekty dworca kolejowego;
- walory kulturowe podnoszą atrakcyjność rekreacyjną obszaru gminy
- Wg informacji zawartych na stronach internetowych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Gdańsku na obszarze gminy znajdują się 63 różnego rodzaju stanowiska archeologiczne, figurujące w woj. ewidencji zabytków
- Gmina nie sporządziła dotąd gminnej ewidencji zabytków ani gminnego programu opieki nad zabytkami
- W dotychczasowym planie ogólnym gminy z lat 80-tych ze zmianą w latach 90-tych, wskazywano do ochrony szereg układów ruralistycznych wsi oraz strefy ochrony konserwatorskiej ekspozycji tych zespołów, jednakże nie sporządzono żadnego miejscowego planu, który by te strefy sankcjonował, nie wpisano ich także do gminnej ewidencji (tej nie sporządzono)
- Cenne układy przestrzenne o w znacznym stopniu zachowanych wartościowych cechach mają miejscowości Pączewo, Czarnylas, Wielki Bukowiec, Wolental, Barłożno
- Krajobraz kulturowy obszaru gminy ulega stałym przekształceniom, w istniejące historyczne struktury wprowadzana jest nowa zabudowa o formach często odbiegających od form tradycyjnego budownictwa Kociewia, następuje także dalsze rozproszenie zabudowy
- Dotychczasowy dokument studium gminy Skórcz nie uwzględnił stref ochrony konserwatorskiej ustanowionych w decyzji o wpisie do rejestru zabytków miasta Skórcz (strefy ochrony otoczenia zabytków i ochrony ekspozycji) a dotyczących obszarów położonych w granicach administracyjnych gminy wiejskiej

Uwarunkowania systemu komunikacyjnego

- Nieczynne linie kolejowe nr 243 i 218, brak powiązań kolejowych z otoczeniem, najbliższa stacja w Majewie na linii 131
- Gmina usytuowana peryferyjnie wobec podstawowego układu komunikacyjnego województwa pomorskiego, na skraju pasma oddziaływania Korytarza Nadwiślańskiego (należy do VI Transeuropejskiej Sieci Transportowej m. inn. autostrada A1, linia kolejowa 131 i droga krajowa 91), gmin Anie ma bezpośredniego dostępu do autostrady, najbliższe węzły znajdują się w Ropuchach (gm. Pelplin) i w Kopytkowie (Gm. Smętowo)
- Drogi wojewódzkie przebiegając przez gminę mają klasy G (dr nr 214) oraz Z, niemal wszystkie zbiegają się w mieście Skórcz (jedynie droga nr 623 ma przebieg peryferyjny względem miasta), drogi te prowadzą ruch tranzytowy, w drugiej kolejności obsługują obszar gminy

- Stan techniczny dróg wojewódzkich jest niezadowalający, wymagają one w większości modernizacji, ich mankamentem są też drzewa często w skrajni dróg
- Drogi powiatowe (4 szt) biegnące przez obszar gminy są klasy L, stanowią niewielki odsetek dróg w gminie, ich stan techniczny nie jest zadowalający (poza drogą nr 2732G- ostatnio modernizowaną)
- Drogi gminne o łącznej dł. ok. 62,9 km, są stosunkowo rozbudowane, jednak mają zróżnicowane nawierzchnie, a także braki w wyposażeniu (chodniki, oświetlenie, oznakowanie), stanowią one 60,4 % udziału w długości wszystkich dróg publicznych w gminie,
- gęstość dróg w gminie 107,3 km na 100 km² powierzchni, na 1000 mieszkańców przypada 20,82 km dróg – są to wysokie wskaźniki, długość i gęstość dróg jest wystarczająca dla obsługi obszaru
- poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego jest względnie bezpieczny na tle innych gmin powiatu
- dostępność czasowa samochodem osobowym z obszaru gminy do stolicy województwa, powiatu i niektórych gmin ościennych: do Gdańska ok. 60 min, do Starogardu Gdańskiego ok. 20-30 min, do Grudziądza – ok. 60 min., do Gniewu ok. 30 min, do Tczewa- ok. 40-45 min
- W obszarze gminy funkcjonuje znaczna ilość dróg wewnętrznych stanowiących własność gminy, nie posiadają one w większości nawierzchni utwardzonej ani nie spełniają warunków technicznych pozwalających zaliczyć je do kategorii dróg dojazdowych
- Wg planu zagospodarowania przestrzennego woj. pomorskiego na obszarze gminy Skórcz usytuowane są drogi rowerowe o znaczeniu ponadlokalnym: międzynarodowa trasa nr 4 Tysiąca Jezior Kołtki-Krzeszewo-Miastko-Bytów-Suleczyno-Kościerzyna-Skórcz-Gniew-Kwidzyn-Prabuty-Połatki-Iława, regionalna trasa nr 123 Starogard – Bobowo - Skórcz (pokrywa się ze szlakiem św. Rocha)
- Przez gminę biegnie znakowany szlak żółty PTTK - pieszy wzdłuż jez. Czarnego Skórcz-Leśniczówka Czarne - brzeg jez. Czarnego-Osiek a także szlaki lokalne: św. Rocha – rowerowy, Szlak Rumiankowy Dzierżążno (Gm. Morzeszczyn) - Skórcz
- Wystarczający poziom obsługi komunikacją zbiorową autobusową
- Braki i negatywne cechy układu dotyczą głównie chodników, wyposażenia w sieci i w urządzenia bezpieczeństwa drogowego, dróg rowerowych (brak wyznaczonych i właściwie oznakowanych), wskazano także kilka miejsc szczególnie niebezpiecznych bądź z nieczytelną organizacją ruchu, wymagających modernizacji, przebudów
- Zdecydowano o przebiegu tzw. obwodnicy Skórcza- część drogi od strony zachodniej i północnej miasta została już zrealizowana, część na wschód i południowy-wschód od miasta (tzw. II etap) ma bieć po trasie nieczynnej linii kolejowej nr 218 Skórcz-Smętowo, przez obszar sołectw Ryzowie, Miryce.

Uwarunkowania systemów uzbrojenia technicznego

- Ok. 90% mieszkańców jest zaopatrywanych w wodę ze zbiorowych systemów wodociągowych, funkcjonują trzy odrębne wodociągi z ujęciami w Barłźnie,

- Pączewie, Wolentalu, wodociągi wiejskie powiązane są z wodociągiem miejskim
- Stan zaopatrzenia w wodę jest dobry, istniejące sieci gwarantują ciągłość dostawy
 - W obszarze gminy usytuowane jest ujęcie wody dla miasta wraz z ustanowioną strefą ochrony pośredniej (zgodnie z obowiązującymi aktualnie przepisami) w m. Ryzowie
 - W obszarze gminy znajdują się strefy ochrony ujęć wody
 - strefy ochrony bezpośredniej ujęć wody na terenie gminy wiejskiej Skórcz,
 - teren ujęcia wody zlokalizowanego na działkach 221/1 i 221/2 – obręb ewidencyjny Barłożno,
 - teren ujęcia wody zlokalizowanego na działkach 442 i 443 – obręb ewidencyjny Pączewo,
 - teren ujęcia wody zlokalizowanego na działce 57/79 – obręb Wolental,
 - strefa ochrony ujęcia wód podziemnych dla miasta Skórcz zlokalizowanego w miejscowości Ryzowie w gm. Skórcz, teren strefy bezpośredniej o łącznej powierzchni 1415 ha, teren ochrony pośredniej o łącznej powierzchni 26,9 ha,
 - Strefy ochronne pośredniej ochrony ujęcia dla miasta w Ryzowie zostały ustanowione Rozporządzeniem Nr 3/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 24 stycznia 2014 r., ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Pomorskiego z dnia 04.04.2014 r. poz. 1366
 - Stan sieci kanalizacyjnej sanitarnej należy ocenić jako dobry, sieć jest sukcesywnie rozbudowywana, zgodnie z ustanowionym planem aglomeracji Skórcz z oczyszczalnią w mieście Skórcz, obejmuje miejscowości Pączewo, Wolental, Wielbrandowo, Wielbrandowo Wybudowanie, Barłożno, Barłożno 2 i Barłożno 3; aktualnie trwa realizacja sieci w m. Czarnylas oraz w opracowaniu jest projekt kanalizacji sanitarnej w m. Wielki Bukowiec
 - Miejscowości w których znajduje się i jest realizowana lub projektowana kanalizacja sanitarna znajdują się w granicach ustanowionej aglomeracji Skórcz (Rozp. Wojewody Pomorskiego nr 29/06 z 19.01.2006 r. , ze zmianą z 2008 r i obecnie aktualizowaną), zdecydowano o objęciu siecią kanalizacyjną po roku 2015 także miejscowości Mirotki i Ryzowie
 - RLM dla oczyszczalni ścieków w Skórczu docelowo 8096 (wg planu aktualizacji aglomeracji 2014 r)
 - pozwolenie wodno-prawne na odprowadzenie ścieków z oczyszczalni w Skórczu do rzeki Szorycy (Decyzja Nr 05.6341.3.2014 z dnia 08.04.2014 r. wydane zostało przez Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim
 - Z kanalizacji sanitarnej w granicach aglomeracji korzysta obecnie (stan na maj 2014 r.) ok. 5160 osób
 - Obecnie ok. 30 % budynków jest podłączonych do sieci kanalizacyjnej, po skanalizowaniu m. Czarnylas i Wielki Bukowiec wskaźnik ten wzrośnie do 42 , a wraz ze skanalizowaniem Mirotek i Ryzowia wyniesie ok. 50 %.
 - planowane są następujące działania:
 - zakończenie budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czarnylas i odprowadzenie ścieków kolektorem tłocznym do kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wolental,

- kontynuacja zamierzonej budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wielki Bukowiec – w opracowaniu są mapy geodezyjne dla powyższej inwestycji. Zatem dalej planuje się wykonanie projektu, uzyskanie wymaganych pozwoleń i decyzji administracyjnych.
- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wielki Bukowiec z odprowadzeniem ścieków do kolektora tłoczego w miejscowości Czarnylas,
- budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Ryzowie z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji sanitarnej w mieście Skórcz oraz w miejscowości Mirotki z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji sanitarnej w miejscowości Barłożno I z uprzednim opracowaniem map projektów wykonawczych oraz stosownych uzgodnień i decyzji administracyjnych.
- modernizacja oczyszczalni ścieków w Skórczu, głównie w zakresie gospodarki osadowej
- systemy kanalizacji deszczowej są w obszarze gminy fragmentaryczne i niewystarczające
- Gmina leży w zasięgu działania Spółki Polskie Sieci Elektroenergetyczne, operatorem jest Energa Operator Sp. z o.o., zaopatrzenie gminy Skórcz w energię elektryczną odbywa się ze źródeł zewnętrznych – którymi są linie energetyczne wysokiego napięcia zasilające główne punkty zasilania,
- Przez obszar gminy nie biegnie żadna linia energetyczna 110 kV, a jedynie linie SN 15 kV- napowietrzne oraz kablowe
- Zaopatrzenie w energię elektryczną indywidualnych odbiorców jest poprzez linie niskiego napięcia 0,4 kV zasilane z lokalnych stacji transformatorowych 15/0,4 kV. Jest to przeważnie sieć napowietrzna.
- nie są planowane sieci energetyczne najwyższych napięć typu 400 kV lub 220 kV przez obszar gminy
- gmina nie jest zaopatrywana w gaz sieciowy, nie są planowane żadne sieci gazowe przez obszar gminy; mieszkańcy korzystają z gazu butlowego. Wg informacji Pomorskiej Spółki Gazownictwa Sp. z o.o. na terenie gminy nie przewiduje się gazyfikacji w postaci inwestycji związanej z budową sieci przesyłowej.
- odpady komunalne z obszaru gminy są unieszkodliwiane w Zakładzie Utylizacji Odpadów Komunalnych „Stary Las” w Starogardzie Gdańskim
- zaopatrzenie w ciepło - nie występują centralne systemy grzewcze, źródłami ciepła są lokalne kotłownie, najczęściej w budynkach publicznych oraz indywidualne źródła ciepła w zabudowie mieszkaniowej (przeważa zab. jednorodzinna); indywidualne systemy grzewcze zasilane są przeważnie paliwami stałymi i paliwami płynnymi
- telekomunikacja – większość obszaru gminy pokryta jest sieciami telekomunikacyjnymi, a sieć tę uzupełnia telefonia komórkowa

Uwarunkowania przestrzenne

- Sąsiedztwo bezpośrednie z miastem Skórcz, z którym gmina tworzyła niegdyś jedną jednostkę administracji samorządowej wskazuje na potrzebę koordynacji i współdziałania w sprawach zagospodarowania przestrzennego (np. kwestie nowych terenów mieszkaniowych jednorodzinnych bezpośrednio za granicą miasta i ich obsługa, obsługa mieszkańców, zaopatrzenie w wodę miasta a lokalizacja ujęcia i jego strefy ochronnej w obszarze gminy wiejskiej,

- wspólna aglomeracja ściekowa i oczyszczalnia w Skórczu, zasięgi stref ochrony otoczenia zabytkowego układu urbanistycznego miasta na obszarze gminy wiejskiej), a praktycznie współpraca ta jest niewystarczająca
- Brak jakichkolwiek obowiązujących planów miejscowych jest istotną barierą dla inwestowania
 - Zagrożenia utraty wartości kulturowych wsi poprzez brak skutecznej ochrony układów ruralistycznych (brak planów miejscowych, brak programu opieki nad zabytkami) i inwestowanie głównie na podstawie decyzji o warunkach zabudowy tj. bez ustalonych i respektowanych zasad prawa miejscowego
 - Brak czytelnych centrów wielu miejscowości, słabość zagospodarowania przestrzeni publicznych
 - Stosunkowo duży udział zabudowy rozproszonej – siedlisk rolniczych, we wszystkich obrębach geodezyjnych, sołectwach, szczególnie wyraźnie występuje to w sołectwie Kranek i Wybudowanie Wielbrandowskie (brak tu praktycznie zwartej zabudowy wsi)
 - Brak większych powierzchniowo terenów zabudowy nierolniczej np. przemysłowej, usługowej
 - Główne ośrodki osadnicze gminy to wsie: Barłożno, Czarnylas, Kranek, Mirotki, Miryce, Pączewo, Ryzowie, Wielbrandowo, Wielki Bukowiec, Wolental, Wybudowanie Wielbrandowskie, Zajaczek, Nowy Bukowiec, Drewniaczki, Nosarzewo, Bojanowo; siedziba Urzędu Gminy jest zlokalizowana w mieście Skórcz, najlepiej wyposażone w usługi są Pączewo i Barłożno ,
 - We wsiach tereny zainwestowania osadniczego obejmują w przewadze zabudowę zwartą głównie zagrodową, mieszkaniową jednorodziną i usługową, obiekty produkcji rolniczej, zespoły zabudowy dawnych PGR-ów; poza zwartymi zespołami dość licznie występuje zabudowa rozproszona zagrodowa
 - Ruch budowlany na poziomie umiarkowanym, w okresie 2003-2013 wydano np. ok. 348 różnych decyzji wzięt, z czego ok. 124 (ok. 36 %) dotyczyło nowych budynków mieszkalnych lub zmian sposobów użytkowania na cele mieszkalne, ok. 22 % wydanych decyzji wz związanych było z produkcją rolniczą lub zabudową zagrodową, decyzje celu publicznego dotyczyły głównie infrastruktury technicznej
 - największy ruch budowlany w okresie po 2003 r. obserwować można we wsi Pączewo, Kranek, Mirotki, Wielki Bukowiec, najmniejszy w obr. geod. Miryce
 - Obszar gminy charakteryzuje się niewielkim zainwestowaniem w stosunku do swojej powierzchni, przeważają tereny otwarte - grunty rolne oraz leśne, niewielka jest też powierzchnia wód powierzchniowych
 - Dotychczas w obszarze gminy brak zrealizowanych inwestycji z zakresu energetyki odnawialnej takich jak elektrownie wiatrowe czy zespoły ogniw fotowoltaicznych

Ocena uwarunkowań

Główne uwarunkowania stanowiące atuty gminy (należyce wykorzystane sprzyjać będą jej rozwojowi, na nich należy oprzeć przyszły rozwój)

- Walory przyrodnicze i uwarunkowania środowiskowe sprzyjające rozwojowi głównej funkcji gminy - rolnictwa

- Sporo walorów kulturowych (zabytki archeologiczne, tradycje Kociewia, liczne obiekty warte ochrony) oraz walory przyrodnicze poł. części obszaru gminy podnoszących atrakcyjność rekreacyjno-turystyczną gminy
- Stan infrastruktury technicznej dot. kanalizacji i wodociągów – stale i wyraźnie poprawiający się
- Stosunkowo gęsta sieć dróg
- Stosunkowo korzystne warunki dla rozwoju odnawialnych źródeł energii (w tym wiatrowej)
- Bliskość węzła autostradowego, planowany dalszy rozwój układu komunikacyjnego ponadlokalnego (obwodnica miasta Skórcza w ciągu drogi wojewódzkiej)

Główne uwarunkowania stanowiące słabe strony gminy (ich nieweliminowanie będzie utrudniać rozwój gminy)

- Brak planów miejscowych – bariera prawna inwestowania, brak przygotowanych prawnie ofert inwestycyjnych dla różnorodnych funkcji nierolniczych
- Duża liczba dróg o nawierzchni nieutwardzonej
- Niewielkie wykorzystanie możliwości rozwojowych z zakresu turystyki i rekreacji, w tym zupełnie niewykorzystany zasób walorów kulturowych i słaba infrastruktura turystyczna
- Braki w infrastrukturze społecznej w niektórych wsiach – dot. np. placów zabaw, terenów sportowych
- Niewystarczający transport publiczny (w tym brak połączeń kolejowych), utrudniający dostęp do ośrodków usługowych ponadlokalnych i do miejsc pracy poza gminą
- Zaniedbania w estetyce przestrzeni – nie sprzyja to rozwojowi turystyki

Główne uwarunkowania stanowiące możliwości (szanse) rozwoju gminy

- Poprawa uwarunkowań prawnych dla lokalizacji i rozwoju odnawialnych źródeł energii
- Wykorzystanie położenia gminy (bliskość węzła autostradowego, sąsiedztwo z miastem Skórcz) oraz walory środowiska przyrodniczego i kulturowego – szansą rozwoju turystyki
- Potencjał dla rozwoju funkcji związanych z przetwórstwem rolno-spożywczym, dalszy rozwój przedsiębiorstw typu „Iglotex”
- Współpraca z miastem i gminami sąsiednimi np. z powiatu starogardzkiego i tczewskiego dot. szlaków turystycznych, bazy noclegowej
- Kompleksowa modernizacja dróg ponadlokalnych (powiatowe, wojewódzkie) powiązana z modernizacją dróg lokalnych - gminnych oraz poprawa obsługi gminy transportem publicznym

Główne zagrożenia dla rozwoju przestrzennego gminy

- Brak skoordynowanej polityki przestrzennej miasta Skórcz i gminy wiejskiej, w tym presja na nadmierną urbanizację terenów w sąsiedztwie miasta wzdłuż istniejących dróg
- Nieuzasadnione przekształcanie w tereny inwestycyjne obszarów o korzystnych warunkach dla utrzymania i rozwoju funkcji rolniczej (uwaga-

wniesione do studium wnioski dot. wyznaczenia nowych o znacznych powierzchniach terenów inwestycyjnych dla funkcji nierolniczych może wpływać niekorzystnie na realny rozwój gminy – jako nie w pełni zgodne z istniejącymi uwarunkowaniami środowiskowymi)

- Rozpraszanie zabudowy wymuszane decyzjami o warunkach zabudowy, a nie powiązane z możliwościami realnego zapewnienia wyposażenia w sieci wodociągowe i kanalizacji sanitarnej
- Niska świadomość ekologiczna wpływająca na presję inwestycyjną w obszarach do tego niewskazanych (o małej odporności, stanowiących lokalną ośnowę ekologiczną, w miejscach krajobrazowo wrażliwych itp.)
- Lokalizacja inwestycji negatywnie wpływających na stan środowiska

6. Proponowane cele rozwoju przestrzennego gminy

W planowaniu przestrzennym celem rozwoju i podstawową zasadą jest zasada trwałego i zrównoważonego rozwoju (art. 5 Konstytucji, art. 3 ustawy prawo ochrony środowiska oraz art. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) oraz tworzenie warunków zachowania i kreowania ładu przestrzennego (art. 1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie ład przestrzenny to takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno-gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno-estetyczne. Uwzględnić należy zatem nie tylko wymagania przepisów prawa, ale także np. walory krajobrazowe, wymagania ochrony przyrody, zabytków, ale także walory ekonomiczne przestrzeni i uwarunkowania własnościowe.

Polityka przestrzenna to wyraz generalnych zasad rozwoju i kierunków, w jakich zmieniać się będzie funkcjonowanie gminy w zakresie użytkowania i zagospodarowania terenów. Władze samorządowe muszą same rozstrzygnąć, jak najefektywniej wykorzystać i powiększać trwałą bazę materialną rozwoju oraz zasoby naturalne gminy. Określone w studium zasady polityki przestrzennej stanowią deklarację działań Wójta Gminy oraz Rady Gminy w poszczególnych dziedzinach.

W zależności od lokalnych uwarunkowań – możliwości i ograniczeń działania można wyróżnić następujące rodzaje polityk przestrzennych:

- **polityka ochronna** w stosunku do cennych elementów zagospodarowania, gdzie działania ochronne mają pierwszeństwo przed pozostałymi działaniami,
- **polityka wyrównawcza**, polegająca na niwelowaniu różnic w poszczególnych elementach zagospodarowania, poprawie obecnych warunków życia mieszkańców,
- **polityka rozwoju**, czyli tworzenie warunków rozwoju, realizacja nowych przedsięwzięć

Polityka przestrzenna gminy powinna umożliwiać realizację strategicznych celów rozwoju gminy.

Dotychczasowa misja gminy Skórcz brzmi:
„Gmina Skórcz to gmina atrakcyjna do zamieszkania i dla turystów, otwarta na nowe pomysły i przedsięwzięcia, skutecznie wykorzystująca dla swego rozwoju tradycje Kociewia i szansę wynikającą z integracji z Unią Europejską i budowa autostrady A1.”

Ustalone w strategii cele rozwojowe gminy:

- 1. poprawa stanu infrastruktury technicznej i społecznej dla podniesienia poziomu życia mieszkańców**
- 2. rozwój turystyki wraz z promocją walorów gminy**
- 3. tworzenie wizerunku gminy Skórcz jako przyjaznej dla inwestorów oraz małych i średnich przedsiębiorstw**
- 4. lepsze wykorzystanie potencjału produkcyjnego w rolnictwie do integracji z Unią Europejską**
- 5. dalsza poprawa stanu środowiska przyrodniczego oparta na współpracy międzynarodowej i międzyregionalnej**

Wg Strategii rozwoju gminy Skórcz do 2015 roku zakładano wzrost liczby mieszkańców, ścisłą współpracę z miastem Skórcz (a nawet połączenie w jeden samorząd), poprawę stanu środowiska oraz standardów obsługi mieszkańców dzięki inwestycjom w infrastrukturę, wzrost przedsiębiorczości, drobnych usług, agroturystyki, zmiany w strukturze i wielkości gospodarstw rolnych, poprawę zasobności mieszkańców i gminy, rozwój gospodarczy gminy oparty na rolnictwie, turystyce i małych przedsiębiorstwach usługowo-produkcyjnych. Jak widać nie wszystkie założenia zostały już w pełni zrealizowane.

W nawiązaniu do w/wym rodzajów polityk przestrzennych oraz biorąc pod uwagę dotychczasową Strategię rozwoju gminy Skórcz do roku 2015 (opracowana w 2001 r.¹) ustalono ważne dla gminy **cele generalne w dążeniu do zrównoważonego rozwoju:**

- 1. POLITYKA ROZWOJU – stwarzanie warunków dla rozwoju i utrzymania rolnictwa, drobnej przedsiębiorczości, podniesienia atrakcyjności turystycznej gminy** – wykorzystanie szans położenia gminy w obszarze o znacznych walorach środowiska przyrodniczego i kulturowego sprzyjających turystyce
- 2. POLITYKA WYRÓWNAWCZA - Zapewnianie wysokiej jakości środowiska naturalnego, dbałości o ład przestrzenny i rozwój infrastruktury technicznej** – polepszenie warunków życia mieszkańców gminy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb oraz wyrównanie standardów cywilizacyjnych życia, poprawę standardów zamieszkiwania – w tym poprzez wyznaczenie nowych terenów inwestycyjnych

¹ Założono iż ewentualna aktualizacja strategii będzie kontynuacją dotychczas wskazywanych celów i kierunków rozwoju gminy

3. **POLITYKA OCHRONNA - ochrona cennych wartości środowiska przyrodniczego i kulturowego** – głównie lokalnych i ponadlokalnych elementów środowiska poprawiających ekologiczne warunki życia, zapewniających trwałą ochronę wartościowych zasobów, a także ochrona tożsamości kulturowej w obszarze tradycyjnego osadnictwa kociewskiego, z wykorzystaniem tych walorów w rozwoju turystyki i rekreacji.

Samorząd gminy może przy wdrażaniu polityki przestrzennej stosować różnego rodzaju narzędzia, takie jak:

- **prawo lokalne** - tj. uchwały Rady Gminy, plany miejscowe i ich zakres przestrzenny oraz przedmiotowy, podatki i ulgi podatkowe lokalne, referenda mieszkańców itp.
- **obsługa administracyjna** - np. dostępność informacji, poziom obsługi interesantów, jakość promocji gminy itp.
- **opieka komunalna** - tj. działalność instytucji gminnych usługowych i ochronnych, udział w komercyjnym zagospodarowaniu gruntów itp.
- **możliwości organizatorskie** - współpraca międzygminna, z administracją rządową, z powiatem, z inwestorami prywatnymi, mobilizowanie społeczności lokalnych, lokalne przedsięwzięcia grupowe itp.
- **gospodarka finansowa** - tj. skala i zaangażowanie finansowe gminy wyrażone odpowiednią strukturą budżetu gminy i jej jednostek organizacyjnych w realizowanie polityki przestrzennej, organizacja finansowania poszczególnych przedsięwzięć itp.
- **gospodarka mieniem** - tj. sposób wykorzystania gruntów, budynków, lokali, określenie standardów zagospodarowania (to np. w planach miejscowych), programy rewaloryzacji, celowość pozyskiwania i zbywania mienia itp.

Gmina Skórcz dotychczas nie korzystała w ogóle z możliwości sporządzania i uchwalania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, zatem nie były możliwe np. inwestycje nierolnicze i nie stanowiące celów publicznych (np. realizowane przez podmioty prywatne). Jednakże bez miejscowych planów niektóre z wcześniej omówionych celów rozwoju gminy będą trudne lub niemożliwe do osiągnięcia.

7. Proponowane główne zasady rozwoju przestrzennego gminy

Przyjęto następujące zasady rozwoju przestrzennego gminy Skórcz

- uwzględnienie uwarunkowań środowiskowych w tym potrzeby ochrony wartości przyrodniczych i krajobrazowych, zachowania i wzmocnienia osnowy ekologicznej gminy poprzez uwzględnianie wniosków z opracowania ekofizjograficznego
- utrzymania wiodącej funkcji gminy – rolnictwa i ograniczania wyznaczania obszarów dla rozwoju funkcji nierolniczych
- harmonizowanie struktury przestrzennej gminy i racjonalne wykorzystanie zasobów dla poprawy warunków zamieszkiwania, pracy, wypoczynku – nowe tereny inwestycyjne dla rozwoju struktur przestrzennych poszczególnych miejscowości kształtowane głównie jako kontynuacja i uzupełnianie obecnych

- terenów zainwestowanych lub nowe tereny usytuowane w sąsiedztwie miejscowości, prowadzenie zintegrowanych procesów rewitalizacji urbanistyczno-ekologicznej terenów zainwestowanych (dot. działań technicznych i ekologicznych, nie ograniczonych wyłącznie do modernizacji infrastruktury technicznej czy renowacji kubatur lecz bardziej kompleksowych)
- wykorzystania potencjału obszaru gminy także dla rozwoju nowych funkcji nierolniczych, wskazania potencjalnych ofert inwestycyjnych – obszarów rozwojowych
 - rozwój infrastruktury technicznej w celu poprawy obsługi mieszkańców i ochrony środowiska, w tym wykorzystanie nowych źródeł - energii odnawialnej
 - tworzenie warunków i ram dla utrzymania i kreowania ładu przestrzennego w obszarze gminy - poprzez wskazanie obszarów do sporządzenia planów miejscowych, ustalenie kierunków i wskaźników zagospodarowania, obszarów specjalnych polityk
 - ochrony istniejących walorów architektonicznych i krajobrazowych gminy, w tym obszarów prawnie chronionych i postulowanych do objęcia ochroną
 - ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków i wykorzystanie potencjału dla rozwoju funkcji turystycznej
 - umożliwienia realizacji planowanych przez gminę różnorodnych przedsięwzięć charakterze inwestycji celu publicznego
 - uwzględnienie dotychczas wskazywanych kierunków rozwoju przestrzennego wg opracowania Studium z 2002 r, z niezbędnymi korektami w stosunku do terenów z których zaproponowano rezygnację

Podstawową funkcją gminy Skórcz ma być nadal rolnictwo i jego obsługa, funkcja uzupełniająca – drobna wytwórczość związana z rolnictwem oraz turystyka rozwijana w oparciu o walory przyrodniczo-kulturowe przestrzeni, a także energetyka odnawialna w oparciu o zespoły ogniw fotowoltaicznych i kilka terenów dla elektrowni wiatrowych.

Ze względu na położenie oraz możliwości wzmocnienia powiązań komunikacyjnych nową drogą wojewódzką wskazuje się możliwości rozwoju przestrzennego wsi Miryce- Mirotki w oparciu o obsługę komunikacyjną dotychczasową drogą wojewódzką, a także nowe tereny rozwojowe w sąsiedztwie miasta w obr. Ryzowie, uwzględniające wcześniej wydane decyzje wz oraz liczne wnioski. Projektuje się nowe tereny usługowo-produkcyjne np. dla funkcji związanych z przetwórstwem czy drobną wytwórczością w rejonie pomiędzy Wielkim Bukowcem a Czarnym lasem, a na zachód od miasta w Boraszewie – nowe tereny mieszkaniowo-usługowe.

III. Kierunki zagospodarowania przestrzennego

1. Główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej i przeznaczeniu terenów

Uwzględniając istniejące uwarunkowania, strategię rozwoju gminy przyjęto:

- chroni się przed zainwestowaniem nieruchomości kompleksy gruntów rolnych o najlepszych warunkach agroekologicznych – obszary na północ i wschód od miasta Skórcz
- część południowa i południowo-zachodnia obszaru gminy to obszary tzw. przestrzeni chronionych ze względu na ustanowione formy ochrony przyrody i krajobrazu – OCHK oraz obszar Natura 2000 – zainwestowanie możliwe jedynie w istn. strukturach i w ich bezpośrednim sąsiedztwie, z dopuszczeniem takich funkcji jak zabudowa rekreacyjna, letniskowa, turystyczna (m. Zajęczek, Mielniczki, Nowy Bukowiec, Gapica, rejon jez. Czarnego)
- chroni się przed zainwestowaniem obszary stanowiące korytarze ekologiczne, będące ważnymi elementami osnowy ekologicznej gminy Skórcz – poza obszarami prawnie chronionymi przede wszystkim tereny w dolinie rzeki Szorycy, Węgiermucy, tereny na północ i wschód od m. Wielbrandowo (zgrupowanie niewielkich kompleksów leśnych oraz proponowany do ochrony zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kociołek”), tereny rynny polodowcowej i dolin rzecznych a także tereny wzdłuż cieków i w zagłębieniach z utworami organicznymi w podłożu
- wskazuje się obszary dopuszczalnej lokalizacji urządzeń produkujących energię ze źródeł odnawialnych, w tym dla energetyki wiatrowej (wraz z potencjalnym obszarem ich oddziaływania) – uwzględniając wnioski i wskazane w ekofizjografii tereny najmniej konfliktowe pod względem fizjograficznym, ekologicznym i sozologicznym (hałas)
- wskazuje się obszary proponowane do ochrony jako wartościowe, zabytkowe układy ruralistyczne, z propozycją ich stref ochrony ekspozycji , a także strefy ochrony ekspozycji układu urbanistycznego miasta Skórcz wpisanego do rejestru zabytków
- wskazuje się nowe tereny inwestycyjne dla funkcji nierolniczych, głównie mieszkaniowo - usługowe, z uwzględnieniem wniosków, wskazując dla poszczególnych miejscowości o zwartej zabudowie kierunki zmian w strukturze i przeznaczeniu terenów

W zakresie głównych kierunków zmian w strukturze przestrzennej gminy wyznacza się w studium dwa rodzaje obszarów:

1. **obszar urbanizacji** – „docelowego zainwestowania” - gdzie zabudowa jest dopuszczalna tj. tereny uzupełniania i kontynuacji istniejącej zabudowy oraz nowe tereny rozwojowe , a także tereny dla rozwoju energetyki odnawialnej
2. **obszar przestrzeni chronionej** - gdzie zabudowa co do zasady powinna być ograniczona lub zakazana (grunty rolnicze w tym wysokich klas bonitacyjnych,

tereny leśne, tereny objęte lub proponowane do objęcia ochroną prawną, tereny stanowiące korytarze i płyty ekologiczne i tworzące osnowę ekologiczną gminy)

2. Tereny, obszary o ograniczeniach w zabudowie i wyłączone spod zabudowy

Ze względu na znaczną ilość proponowanych do uwzględnienia wniosków dotyczących przeznaczenia terenów na docelowe nierolnicze funkcje, w obszarze gminy Skórcz przyjęto, iż terenami, obszarami o ograniczeniach i wyłączeniach spod zabudowy powinny być co do zasady obszary przestrzeni chronionych.

Obszar przestrzeni chronionej

Obszar przestrzeni chronionej stanowią wszystkie tereny położone poza wskazanymi na planszach graficznych Studium obszarem kontynuacji i uzupełnień istniejącej zabudowy i poza obszarem obejmującym nowe tereny rozwojowe, stanowią go tereny rolne i leśne oraz tereny wód otwartych.

W obrębie przestrzeni chronionych obowiązują następujące zasady zagospodarowania i lokalizacji zabudowy:

- ustala się kontynuację dotychczasowego sposobu użytkowania terenów,
- zabudowa dopuszczalna jest wyłącznie związana z prowadzoną gospodarką rolną lub leśną (zabudowa zagrodowa), nie powodująca konieczności zmiany przeznaczenia gruntu rolnego i leśnego na cele nierolnicze i nieleśne (za wyjątkiem komunikacji i infrastruktury technicznej),
- dopuszcza się lokalizację dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej planowane obiekty nie mogą powodować negatywnego oddziaływania na istniejącą zabudowę,
- w obszarach przestrzeni chronionej dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych związanych z obsługą ruchu turystycznego i rekreacji (np. wiaty wycieczkowe, altany, wyznaczone miejsca biwakowania, niewielkie parkingi, urządzenia i zagospodarowanie szlaków turystycznych, w tym zagospodarowanie turystyczne zgodne z przepisami ustawy o lasach- tj. nie wymagające wyłączenia z produkcji leśnej i nie wymagające uzyskania zgód na zmianę przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne) oraz innych niezbędnych dla realizacji podstawowej funkcji terenu, lokalizację zagospodarowania i zabudowy musi poprzedzić opracowanie całościowej koncepcji funkcjonalno - przestrzennej poszczególnych obszarów objętych ochroną
- część obszaru (południowy i południowo-zachodni fragment obszaru gminy) jest objęta prawnymi formami ochrony przyrody oraz innymi ustaleniami wynikającymi z przepisów prawa dotyczącymi ograniczeń w zabudowie i zagospodarowaniu terenu, np. OCHK, obszar Natura 2000, lasy ochronne.

Główne obszary o ograniczeniach i zakazach dot. zabudowy to obszary chronione przyrodniczo – obszar Natura 2000 i OCHK Borów Tucholskich. Zasady zagospodarowania i zabudowy określają w nich ustawa o ochronie przyrody oraz prawo lokalne, zwłaszcza uchwała Sejmiku woj. oraz zarządzenia RDOS.

Inne obszary ograniczeń i wyłączone spod zabudowy na terenie gminy to:

- tereny położone w obszarach objętych formami ochrony przyrody – obowiązują ograniczenia i zakazy wynikające z przepisów ustaw, rozporządzeń, prawa miejscowego
- tereny wokół istniejących cmentarzy – zgodnie z Rozp. Min. Gospodarki Komunalnej z dnia 25.08.1959 r. (Dz. U. Nr 52, poz. 315),
- strefy ochronne ujęć wody dla których ustanowiono tereny bezpośredniej ochrony (na ogół w granicach działek ujęć istniejących) oraz ustanowiona strefa ochrony pośredniej ujęcia wody „Ryzowie”
- lasy ochronne - zgodnie z obowiązującymi planami urzędzenia lasu dla Nadleśnictwa Starogard i dla Nadleśnictwa Lubichowo, zatwierdzonym przez Min. Środowiska
- tereny położone w strefach ochrony archeologicznej
- tereny stanowiące lokalne podmokłości – łąki i pastwiska okresowo zalewane
- tereny położone w bezpośrednim sąsiedztwie tras komunikacyjnych istniejących dróg ponadlokalnych- autostrady A1 oraz dróg wojewódzkich (hałas, zanieczyszczenie)

3. Obszar kontynuacji zabudowy i nowe tereny rozwojowe

Obszar urbanizacji stanowi obszar zabudowany lub przeznaczony do zabudowy, tzw. „docelowego zainwestowania”, w ramach którego zostaną zaspokojone potrzeby rozwoju przestrzennego wynikające z przyjętych kierunków rozwoju gminy, prognoz demograficznych, możliwości rozwoju komunikacji i infrastruktury przestrzennej oraz wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów z ostatnich kilku lat.

W obszarze urbanizacji – „docelowego zainwestowania” wyznacza się:

- **obszar kontynuacji i uzupełnień zabudowy**, który obejmuje obszary obecnie zabudowane i zainwestowane, w tym zwarte zespoły wsi oraz ich najbliższe sąsiedztwo; w obszarach tych lokalizacja nowej zabudowy nie powoduje konieczności budowy nowych dróg publicznych stanowiących powiązania między wsiami oraz magistralnych sieci infrastruktury technicznej, lecz odbywa się w oparciu o rozbudowę istniejących systemów infrastruktury transportowej i technicznej, w obszarach tych możliwe jest uzyskiwanie indywidualnych decyzji wz na zasadzie kontynuacji tzw. dobrego sąsiedztwa
- **obszar rozwoju zabudowy**, który obejmuje nowe tereny inwestycyjne, na których przewiduje się lokalizację zabudowy o podstawowej, wiodącej funkcji określonej w studium i dla których gmina zamierza opracować miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, rozstrzygający między innymi o sposobach zaopatrzenia terenu w sieci infrastruktury technicznej oraz obsługę komunikacyjną, a także ustalający lokalne parametry dotyczące zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy.

Obszary kontynuacji i uzupełnień zabudowy

Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania dla uzupełnień istniejącej zabudowy i wprowadzania nowych funkcji w terenach zainwestowanych są następujące:

- lokalizacja zabudowy w drodze indywidualnych decyzji wzięt jest możliwa, jeśli spełnione zostaną łącznie warunki umożliwiające ustalenie warunków zagospodarowania terenu i warunków zabudowy, zgodnie z przepisami ustawy (art. 61 dot. decyzji wz)
- w przypadku opracowania miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego obszar kontynuacji zabudowy wymagane jest zbliżenie się z parametrami zagospodarowania terenu do określonych w studium jak dla obszaru rozwoju zabudowy, za wyjątkiem terenów, gdzie spełnienie tych parametrów nie jest możliwe ze względu na ochronę cennych walorów przyrodniczych lub kulturowych lub ochronę interesu publicznego.

Nowe tereny rozwojowe

Dla poszczególnych rodzajów przeznaczenia terenów wyznaczonych w studium jako nowe tereny rozwojowe i ustala się podstawowe wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów – omówiono je w pkt. 4 .

Na planszy studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” 1:10000 do Uchwały w sprawie uchwalenia studium pokazano obszar urbanizacji- „docelowego zainwestowania”, a w nim zaznaczono obszary rozwoju zabudowy, pozostałe tereny w obrębie obszaru urbanizacji, nieobjęte obszarem rozwoju zabudowy stanowią obszar kontynuacji zabudowy.

W obszarach rozwoju zabudowy, oznaczenia terenu określają następującą podstawową funkcję terenu:

- MN lub M – zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
- ML – zabudowa letniskowa
- MU – zabudowa mieszkaniowo-usługowa
- U – zabudowa usługowa, w tym UT – usługi turystyki
- P – zabudowa produkcyjna, magazyny i składy
- ZP – tereny zieleni urządzonej,
- US – tereny sportu i rekreacji
- EW – obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych – dla lokalizacji elektrowni wiatrowych
- EF- obszary rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię elektryczną ze źródeł odnawialnych – dla lokalizacji ogniw fotowoltaicznych

Tereny ZP – to tereny obejmujące tereny przeznaczone dla różnego rodzaju zieleni ogólnodostępnej, urządzonej w formie parków, zieleńców, ogrodów, skwerów, placów zabaw, z dopuszczeniem lokalizowania małej architektury; dopuszcza się pozostawienie tych terenów do czasu ich docelowego zagospodarowania jako rolnych lub zieleni nieurządzonej- naturalnej, ekologicznej.

Poniższe zestawienie wszystkich terenów rozwoju nowej zabudowy pozwala zbilansować wielkości terenów mogących zmienić przeznaczenie dotychczas rolnicze na cele nierolnicze.

Wyznaczają się w obszarze gminy następujące nowe tereny rozwojowe

Tab. Zestawienie terenów rozwoju zabudowy:

Lp	oznaczenie terenu ²	powierzchnia terenu [ha]	Uwagi, wskazówki, wytyczne do planów miejscowych
1- BARŁOŻNO			
	1.1. M	1,76	
	1.2. MU	3,62	
	1.3 ZP	0,31	
	1.4 M	3,14	
	1.5 M	1,06	
	1.6 M	1,39	
	1.7 US, ZP, U	1,12	
	Razem	12,40	

2 - CZARNYLAS			
	2.1. M	0,96	
	2.2. M	0,86	
	2.3 M	0,43	
	2.4 ZP,U	2,50	
	2.5 UT	2,80	
	2.6 MU, UT	7,09	
	2.7 M	1,81	
	2.8 P,U	12,38	
	2.9 MU	10,35	
	2.10 U	3,20	
	Razem	42,38	

3 - KRANEK			
	3.1. M	0,84	
	3.2. M	0,47	
	3.3 U,P	2,46	
	3.4 MU	23,14	Boraszewo
	3.5 MN,ML	6,39	Zajaczek
	3.6 MN,ML	10,09	Zajaczek
	Razem	43,39	

4 - MIRYCE			
	4.1. MU	2,46	
	4.2. MU	1,47	
	4.3 MU	1,12	
	4.4 M	0,29	
	4.5 M	0,26	
	4.6 MU	1,56	
	4.7 MU	1,18	
	4.8 M	0,68	
	4.9 MU	7,34	
	4.10 U,P	6,98	

² zgodne z zał. graficznym do uchwały - kierunki zagospodarowania przestrzennego

	4.11 M	0,30	
	4.12 M	0,33	
	4.13 ZP	0,52	
	4.14 M	0,28	
	4.15 M	0,58	
	4.16 M	0,79	
	4.17 M	0,35	
	Razem	26,49	

	5 - MIROTKI		
	5.1. MU	0,50	
	5.2. MU	5,20	
	5.3 MU	0,31	
	5.4 M	0,38	
	5.5 MU	7,47	
	5.6 M	2,32	
	5.7 ML,MN	1,13	
	Razem	11,61	

	6 - PAĆZEWO		
	6.1. MU	0,83	
	6.2. P	0,27	
	6.3 MU	2,85	
	Razem	3,95	

	7 - RYZOWIE		
	7.1. MU	5,34	
	7.2. M	7,29	Strefa ochrony ujęcia wody
	7.3 M	2,01	Strefa ochrony ujęcia wody
	7.4 M	0,94	
	7.5 M	0,75	
	7.6 MU	4,50	
	7.7 MU	1,87	
	7.8 M.ML	0,32	Mielniczki
	7.9 M,ML	1,29	Mielniczki
	7.10 US	0,34	Mielniczki
	7.11 M	3,28	Cd osiedla Lesnego
	Razem	27,93	

	8 - WIELBRANDOWO		
	8.1. MU	1,78	
	8.2. MU	1,85	
	8.3 MU	1,59	
	8.4 M	0,36	
	8.5 M	0,43	
	8.6 M	0,15	
	8.7 M	1,58	
	8.8 M	4,99	

	8.9 UT	2,17	
	Razem	14,90	

9 - WIELKI BUKOWIEC			
	9.1. MU	0,94	Powiązany z terenem 2.9MU Czarnylas
	9.2. M	1,16	
	9.3 M	2,02	
	9.4 M	0,63	
	9.5 MU	4,01	
	9.6 ZP	0,19	
	9.7 M	1,23	
	9.8 M	3,49	
	9.9. M,ML	0,25	
	9.10 M,ML	0,58	
	9.11 M, ML	0,28	
	9.12 M,ML	0,35	
	9.13 M. ML	0,25	
	9.14 M.ML	0,15	
	9.15 M.ML	1,01	
	9.16 M.ML	0,90	
	9.17 M.ML	0,23	
	9.18 M, ML	0,34	
	9.19 M,ML	1,13	
	9.20 M,ML	0,71	
	9.21 US,M	0,37	
	9.22 M,ML	0,29	
	9.23 M,ML	0,17	
	9.24 M,ML	0,66	
	9.25 M,ML	0,88	
	Razem	22,22	

10 - WOLENTAL			
	10.1. MU	5,75	
	10.2 MU	1,35	
	10.3 US	0,67	
	10.4 M	0,29	
	10.5 P,U	1,41	
	Razem	9,47	

11 - WYBUDOWANIE WIELBRANDOWSKIE			
	11.1. U	5,75	
	11.2 MU	1,35	
	11.3 MU	0,67	
	11.4 M	0,29	
	Razem	8,06	

Ogółem w obszarze gminy wyznaczono łącznie **222,80 ha** nowych terenów rozwojowych, z czego na cele:

- Zabudowy mieszkaniowej (M) – 50,17 ha
- Zabudowy mieszkaniowej i letniskowej (M, ML) lub letniskowej (ML)– 31,07 ha
- Zabudowy mieszkaniowo-usługowej (MU)– 98,17 ha
- Zabudowy usługowej (U) – 13,92 ha
- Zabudowy usługowo-produkcyjnej (U,P) i produkcyjnej (P) ,produkcyjno-usługowej (P,U) – 23,50 ha
- Terenów zieleni (ZP) i sportowo-rekreacyjnych (US) – 6,02 ha

Wyznaczone tereny znacznie przekraczają prognozowane potrzeby np. dot. nowych terenów zabudowy mieszkaniowej, wynika to z konkretnych złożonych wniosków i oczekiwań mieszkańców. Tak znaczne rezerwy terenowe wyznaczono także ze względu na przewidywane zmiany w prawie, wg których nie będzie możliwe budowanie na terenach nie wskazanych w dokumencie studium.

Tereny dla elektrowni wiatrowych:

EW 1 – 14,02 ha

~~EW 2 – 2,34 ha, w tym w obr. Pączewo 0,50 ha w obr. Wolontal 1,76 ha³~~

EW 3 – 5,12 ha

EW 4 – 11,0 ha

~~EW 5 – 23,53 ha, w tym w obr. Wyb. Wielbrandowskie 12,55 ha i w obr. Ryzowie 10,98 ha⁴~~

Łącznie – pow. ok. ~~56,01~~ **30,14 ha**

Dla części planowanych w obszarze gminy Skórcz elektrowni wiatrowych wydano już decyzje środowiskowe:

- Dec Oś.7638.01.15.2010 z dnia 16.05.2014 r. – dla budowy farmy wiatrowej **WIELBRANDOWO** o mocy do 3 MW wraz z infrastruktura towarzysząca (linie niskiego napięcia, stacje transformatorowe, przyłącze energetyczne SN, inf.. komunikacyjna) – planowane są dwie elektrownie o mocy ok. 1,5 MW każda, o średnicy wirnika ok. 77-100 m, wysokości zawieszenia ok. 100 m, łącznej wysokości budowli do 150m; elektrownie wstępnie planowane są na dz. geod. 193, 216, 217 (dr. gminna)
- Dec Oś.6220.01.17.2012 z dnia 29.12.2014 r.- dla budowy farmy wiatrowej o mocy do 3,5 MW o wysokości całkowitej do 215 m i szerokości łopat do 130m na nieruchomości oznaczonej jako dz. geod. 50 w obrębie **CZARNYLAS** - planowana jest jedna elektrownia wraz z infr. techn. towarzyszącą, przyłączona do sieci SN ; potencjalna strefa ochronna dotyczyć może także fragmentu gm. Bobowo – nie jest to w kolizji z ustaleniami studium tej gminy

Dla obu tych ww lokalizacji gmina zamierza sporządzić miejscowy plany zagospodarowania przestrzennego. Rada Gminy w dniu 12 lutego 2015 r. podjęła uchwały dot. przystąpienia do sporządzania miejscowych planów. Granicami opracowań objęto wskazane w ww decyzjach lokalizacje elektrowni oraz

³ Zrezygnowano na skutek negatywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – ZN.5150.45.2.2014.TI z 17.06.2015r.

⁴ Zrezygnowano na skutek negatywnej opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków – ZN.5150.45.2.2014.TI z 17.06.2015r.

przewidywane wg niniejszego projektu Studium strefy ochronne elektrowni w rozumieniu przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Dla pozostałych wskazywanych w niniejszym Studium obszarów dopuszczalnej lokalizacji elektrowni wiatrowych dotąd nie wydano decyzji środowiskowych i nie sporządzono monitoringów środowiskowych. Stanowią one ofertę lokalizacyjną, są wynikiem uwzględnienia składanych wniosków.

Tereny dla zespołów ogniw fotowoltaicznych

EF I – CZARNYLAS - 5,20 ha
EF II – PACZEWO - 4,20ha
EF III – WELBRANDOWO - 18,23 ha
EF IV- WIELBRANDOWO - 19,27 ha
EF V- MIROTKI - GAPIKA - 19,71 ha
EF VI – WOLENTAL - 4,22 ha
EF VII – WOLENTAL - 3,77 ha
EF VIII – WOLENTAL - 1,78 ha
EF IX - BORASZEWO - 2,37 ha
Łącznie pow. ok. **78,75 ha**

Dla wskazywanych w Studium lokalizacji zespołów ogniw fotowoltaicznych gmina wydała decyzje środowiskowe:

Teren EF I - CZARNYLAS – Dec. OŚ.6220.02.12.2014 z dnia 24.10.2014 r. dla przedsięwzięcia pod nazwa „budowa farmy fotowoltaicznej Skórcz II o mocy elektrycznej do 2,0MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Czarnylas - dot. dz. geod. 43 - Planowana jest budowa na dz. 43 instalacji siłowni fotowoltaicznej wraz z infrastruktura techniczną towarzyszącą: instalacja fotowoltaiczna o mocy maksymalnej łącznie 2,0MW, przyłącza energetyczne niskiego i średniego napięcia w tym inwertory, stacja transformatorowa, ogrodzenie wydzielonych części działki. Pow. terenu - ok. 5,2ha.

Teren EF III – PACZEWO – Dec .OŚ.6220.03.20.2014 z dn. 16.03.2015 r. dla przedsięwzięcia pod nazwą budowa farmy fotowoltaicznej Skórcz III o mocy elektrycznej do 2,0MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Pączewo – dot. dz. geod. 29, pow. terenu ok. 4,20ha

Teren EF III – WIELBRANDOWO – Dec OŚ.6220.01.12.2014 z dnia 21.10.2014 r. dla przedsięwzięcia pod nazwa „budowa farmy fotowoltaicznej Skórcz IV o mocy elektrycznej do 2,00 MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Wielbrandowo – dot. dz. geod. 85/1 i 85/2 , pow. terenu ok. 4,50ha

Teren EF IV- WIELBRANDOWO – Dec. OŚ.6220.01.12.2014 z dnia 21.10.2014 r. dla przedsięwzięcia pod nazwą „budowa farmy fotowoltaicznej Skórcz II o mocy elektrycznej do 4,00MW zlokalizowanej w pobliżu miejscowości Wielbrandowo w gminie Skórcz, powiat starogardzki, woj. pomorskie – dot.cz. dz. 160 o pow. ok. 8,20ha

Pozostałe wskazywane w Studium lokalizacje nie posiadają dotąd decyzji środowiskowych, są wynikiem uwzględnienia złożonych wniosków.

4. Propozycje dotyczące wskaźników dotyczących zagospodarowania i kształtowania zabudowy, zasady ochrony i kształtowania ładu przestrzennego

Dla poszczególnych rodzajów przeznaczenia terenów wyznaczonych w studium ustala się **zalecane** podstawowe wskaźniki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów dotyczące:

- ustalenia dominującej funkcji terenów oraz dopuszczalnych funkcji i sposobów użytkowania terenu, a także ograniczeń i wyłączeń,
- określenia minimalnej powierzchni nowowydzielanych działek budowlanych,
- określenia dopuszczalnej powierzchni zabudowy i/lub określenia wymaganego minimalnego % powierzchni biologicznie czynnej,
- ustalenia zasad polityki parkingowej,
- jakości przestrzeni.

Podane wskaźniki należy traktować jako **zalecenia ramowe**, ostateczna ich wielkość powinna zostać określona w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, po przeprowadzeniu szczegółowej analizy uwarunkowań lokalnych dla konkretnego obszaru.

Zalecenia podano dla głównego, dominującego przeznaczenia, przedstawionego w tekście i na zał. graficznym Studium – na planszy „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” odpowiednimi symbolami literowymi.

dla terenów oznaczonych symbolem M lub MN

- podstawowe przeznaczenie terenów to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna – dopuszcza się uzupełniające funkcje nie powodujące konfliktów z ustalonym podstawowym przeznaczeniem terenu, w tym: usługi nieuciążliwe (np. w parterach budynków lub wydzielonej części budynku, ew. dobudowane) oraz tereny zieleni parkowej, terenów rekreacyjno-sportowych, o charakterze publicznym (skwery, zieleńce, boiska, place zabaw itp.) i komunikację wewnętrzną;
- w granicach terenów dopuszcza się pojedyncze zabudowania zagrodowe, zachowane istniejące lub adaptowane na potrzeby zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, agroturystyki, rekreacji indywidualnej,
- dopuszcza się podział na działki o powierzchni minimum 800 m² -1000m², przy czym mniejsze minimalne powierzchnie są dopuszczalne o ile jest to uzasadnione szczególnymi uwarunkowaniami wynikającymi z konkretnej lokalizacji, a zdecydowane np. poprzez uzgodnione z właściwymi organami plany miejscowe i o ile nie wpływa to negatywnie na środowisko i krajobraz;

- konieczność zabezpieczenia miejsc postojowych na własnych działkach; zapewnić wskaźnik min 1 msc/1 mieszkanie, zalecane 2msc/ 1 działkę;
- dla większych zespołów zabudowy w ilości ponad 15 - 20 działek – wymagane jest urządzenie terenu zieleni publicznej, wypoczynkowej w odległości maksymalnej do 500 m w wielkości min. 10m²/działkę oraz wyznaczenie co najmniej 3 miejsc postojowych ogólnodostępnych;
- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – min. 50%, stosownie do ustaleń planu miejscowego;
- maksymalny wskaźnik powierzchni zabudowanej na działce – 35%, stosownie do ustaleń planu miejscowego;
- wskaźnik intensywności zabudowy na terenach skanalizowanych min. 0,20 maks. 0,6, na terenach nieskanalizowanych min. 0,10 maks. 0,30
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej, w granicach aglomeracji ściekowej do sieci kanalizacji sanitarnej, w pozostałych obszarach docelowo także do sieci kanalizacji sanitarnej; w przypadku braku możliwości podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej i poza granicami aglomeracji – wymóg budowy oczyszczalni przydomowych (o ile warunki gruntowe i wielkość działki na to pozwalają) lub zbiorników szczelnych;
- uwaga - w granicach strefy ochrony pośredniej ujęcia wody w Ryzowiu warunkiem realizacji zabudowy jest uprzednia lub prowadzona równoległe procesem inwestycyjnym realizacja sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej – w granicach strefy nie dopuszcza się indywidualnych rozwiązań dot. zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków

dla terenów oznaczonych symbolem MU:

- podstawowe przeznaczenie terenów to zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z usługami nieuciążliwymi (rodzaj usług po ustaleniu programu funkcjonalnego dla konkretnego obszaru) i/lub zabudowa usługowa różnego rodzaju; dopuszcza się uzupełniające funkcje: tereny zieleni publicznej, terenów rekreacyjno-sportowych (skwery, zieleńce, boiska, place zabaw itp.) oraz tereny komunikacji wewnętrznej;
- usługi dopuszczalne w ramach terenów – służące zaspokajaniu podstawowych potrzeb ludności, nieuciążliwe, najlepiej o funkcji centrotwórczej, takiej jak usługi handlu detalicznego (z wyłączeniem obiektów handlowych o pow. sprzedaży powyżej 2000m²), administracji, ochrony zdrowia, opieki społecznej, oświaty i wychowania, kultu religijnego, kultury nauki, rozrywki, wypoczynku, rekreacji, sportu, hotelarstwa, gastronomii, biur, banków, rzemiosła, obsługi technicznej, naprawy pojazdów mechanicznych, stacje obsługi i remontowe sprzętu budowlanego i rolniczego itp.
- dopuszcza się podział na działki budowlane o powierzchni min. 800-1000 m²; przy czym mniejsze minimalne powierzchnie są dopuszczalne o ile jest to uzasadnione szczególnymi uwarunkowaniami wynikającymi z konkretnej lokalizacji, a zdecydowane np. poprzez uzgodnione z właściwymi organami plany miejscowe i o ile nie wpływa to negatywnie na środowisko i krajobraz;

- minimalny wskaźnik powierzchni biologicznie czynnej – min. 40%, stosownie do ustaleń planu miejscowego;
- maksymalny wskaźnik pow. zabudowy - do 50%
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej i kanalizacji sanitarnej;
- konieczność zabezpieczenia miejsc postojowych w ramach usług na własnych działkach, wymagane wskaźniki oraz ilość miejsc dla pojazdów wyposażonych w kartę parkingową wg ustaleń planu miejscowego; dla zabudowy mieszkaniowej min 1miejsce/1 mieszkanie a zalecane min 2 miejsca

dla terenów oznaczonych symbolem ML:

- podstawowe przeznaczenie terenu – zabudowa letniskowo – rekreacyjna o charakterze indywidualnym; w terenach oznaczonych jako M,ML dopuszcza się mieszane funkcje - zabudowy jednorodzinnej stałej oraz zabudowy letniskowej, rekreacyjnej, przy czym proporcje poszczególnych rodzajów przeznaczenia wg planów miejscowych
- minimalna powierzchnia działki – 1000 m²; mniejsze powierzchnie dopuszczalne wyłącznie wyjątkowo, w uzasadnionych uwarunkowaniach lokalizacjach ustalonych poprzez plan miejscowy
- liczba kondygnacji domu – maksymalnie do 2 nadziemnych (tzn. parter z poddaszem);
- dopuszcza się tworzenie zespołów zabudowy do 20 domów, wyraźnie wyodrębnionych przestrzennie, wzbogaconych komponowaną zielenią
- minimalna powierzchnia biologicznie czynna – 75-80%;
- maksymalna pow. zabudowy do pow. działki – do 30%,
- zabezpieczenie miejsc parkingowych w ramach własnych działek, zalecany wskaźnik miejsc postojowych - min 1 miejsce/ 1 dom; dla zespołów zabudowy w ilości powyżej 15 działek zaleca się urządzenie co najmniej 3 miejsc postojowych ogólnodostępnych;
- wydzielane w ramach zespołów zabudowy drogi wewnętrzne lub ciągi pieszo-jezdne powinny umożliwiać ruch kołowy i pieszy, a także sytuowanie niezbędnych miejsc postojowych ogólnodostępnych, zalecane zawrotki, parametry dróg i dojazdów co najmniej minimalne dopuszczalne wg warunków techniczno-budowlanych;
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej oraz perspektywicznie do sieci kanalizacji sanitarnej; w przypadku braku możliwości podłączenia do sieci kanalizacji sanitarnej – wymóg budowy oczyszczalni przydomowych (o ile warunki gruntowe i wielkość działki na to pozwalają) lub zbiorników szczelnych;

dla terenów oznaczonych symbolem U oraz U,P:

- podstawowe przeznaczenie terenu – U- zabudowa usługowa (rodzaj usług po ustaleniu programu funkcjonalnego dla konkretnego obszaru); P- zabudowa produkcyjna, magazynowa, składowa, hurtownie, drobna wytwórczość, funkcje obsługi produkcji rolnej, różnego rodzaju działalność gospodarcza; w terenach U,P możliwe łączenie funkcji usługowo-produkcyjnych czy składowych
- dopuszcza się zabudowę mieszkaniową jako towarzyszącą zabudowie podstawowej (np. w formie mieszkania dla właściciela, prowadzącego działalność gospodarczą), także sporadycznie zabudowę zagrodową i zagrodową z usługami ;
- dopuszcza się wydzielenie działek budowlanych o wielkości dostosowanej do rodzaju działalności i zakładanego programu użytkowego, nie ustala się minimalnej wielkości nowowydzielanych działek
- min pow. biologicznie czynna 20%, mniejsze wielkości muszą być uzasadnione szczególnymi warunkami konkretnej lokalizacji
- maksymalny wskaźnik pow. zabudowy do pow. działki – 60%, większy wskaźnik musi być uzasadniony szczególnymi warunkami konkretnej lokalizacji
- konieczność zabezpieczenia miejsc parkingowych w ramach własnych terenów; przy wskaźniku min 1msc/50 m² pow. użytkowej podstawowej usług lub /i 1 msc/ 5 osób zatrudnionych; wymagane wskaźniki oraz ilość miejsc dla pojazdów wyposażonych w kartę parkingową wg ustaleń planu miejscowego
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej i kanalizacji sanitarnej; w terenach położonych poza zasięgiem istn. i proj.. sieci dopuszcza się indywidualne rozwiązania dot. zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków , przy czym docelowo zakłada się włączenie do sieci wod-kan
- w ramach wyznaczonych terenów należy zachować istniejącą wartościową zieleń oraz wzbogacić o odpowiednią projektowaną zieleń towarzyszącą,

dla terenów oznaczonych jako P lub P,U:

- podstawowe przeznaczenie terenu – P- zabudowa produkcyjna, przemysłowa, techniczna, wytwórczość, obsługa produkcji rolnej, obsługa komunikacji, a także składy, magazyny, hurtownie oraz uzupełniające usługi i inne rodzaje działalności gospodarczej (szczegółowy rodzaj „produkcji” po ustaleniu programu funkcjonalnego dla konkretnego obszaru);
- towarzysząca zabudowa mieszkaniowa powinna być ograniczona do niezbędnego minimum (np. w formie mieszkania – lokalu wbudowanego dla właściciela, prowadzącego działalność gospodarczą) bądź wykluczona
- dopuszcza się wydzielenie działek budowlanych o wielkości dostosowanej do rodzaju działalności i zakładanego programu użytkowego, nie ustala się minimalnej wielkości nowowydzielanych działek
- min pow. biologicznie czynna 10%, mniejsze wielkości muszą być uzasadnione szczególnymi warunkami konkretnej lokalizacji

- maksymalny wskaźnik pow. zabudowy do pow. działki – 60%, większy wskaźnik musi być uzasadniony szczególnymi warunkami konkretnej lokalizacji
- konieczność zabezpieczenia miejsc parkingowych w ramach własnych terenów; przy wskaźniku min 1 msc/ 5 osób zatrudnionych; wymagane wskaźniki oraz ilość miejsc dla pojazdów wyposażonych w kartę parkingową wg ustaleń planu miejscowego
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej i kanalizacji sanitarnej; w terenach położonych poza zasięgiem istn. i proj.. sieci dopuszcza się indywidualne rozwiązania dot. zaopatrzenia w wodę i odprowadzenia ścieków , przy czym docelowo zakłada się włączenie do sieci wod-kan
- w ramach wyznaczonych terenów należy zachować istniejącą wartościową zieleń oraz wzbogacić o odpowiednią projektowaną zieleń towarzyszącą,

dla terenów oznaczonych symbolem UT :

- podstawowe przeznaczenie terenu – zabudowa usług turystyki, rekreacji i wypoczynku o charakterze ogólnodostępnym, domy i ośrodki wczasowe, pensjonaty, schroniska turystyczne, pola namiotowe wraz z towarzyszącymi obiektami infrastruktury turystycznej; dopuszcza się uzupełniające funkcje: usługi gastronomii, zabudowa mieszkaniowa towarzysząca (mieszkanie dla właściciela, prowadzącego działalność gospodarczą), zabudowa zagrodowa wraz z prowadzeniem agroturystyki;
- nie dopuszcza się podziału terenów na działki budowlane dla realizacji zabudowy letniskowo-rekreacyjnej o charakterze indywidualnym;
- wymagany jest duży udział terenów biologicznie czynnych – min. 60-70%; maksymalny wskaźnik pow. zabudowy do pow. działki – 30%;
- w ramach wyznaczonych terenów należy zachować istniejącą wartościową zieleń oraz wzbogacić o odpowiednią projektowaną zieleń towarzyszącą;
- konieczność zabezpieczania miejsc parkingowych w ramach własnych terenów; wskaźniki dostosować do rodzaju funkcji i uwarunkowań lokalizacji, wymagane min. ilości wg ustaleń planów miejscowych
- tereny wymagają podłączenia do sieci energetycznej, wodociągowej oraz docelowo do kanalizacji sanitarnej.

dla terenów oznaczonych symbolem EW :

- podstawowe przeznaczenie terenu – tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - elektrowni wiatrowych; dopuszcza się także rozmieszczenie ogniw fotowoltaicznych; nie dopuszcza się zabudowy mieszkaniowej ani zabudowy zagrodowej;

- wskaźniki, parametry dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenów-
wg ustaleń planów miejscowych
- wokół terenów EW należy ustalić poprzez plan miejscowy strefę ochronną,
o której mowa w art. 10 ust 2a ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu
przestrzennym, związaną z ograniczeniami w zabudowie oraz
zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów

dla terenów oznaczonych symbolem EF :

- podstawowe przeznaczenie terenu – tereny zabudowy przemysłowej,
tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych
źródeł energii o mocy przekraczającej 100 kW - ogniw fotowoltaicznych;
nie dopuszcza się zabudowy mieszkaniowej ani zabudowy zagrodowej;
- wskaźniki, parametry dotyczące zabudowy i zagospodarowania terenów-
wg ustaleń planów miejscowych.
- zakaz sytuowania na gruntach rolnych wysokich klas – I-III

5. Wytyczne dot. zagospodarowania przestrzennego dla poszczególnych wsi

Poniższe ustalenia stanowią uszczegółowienie kierunków zagospodarowania i przeznaczenia terenów, stanowią wytyczne do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winny być odczytywane łącznie z innymi zapisami Studium.

5.1. Barłożno

Wieś stanowiąca cenny układ przestrzenny (wieś placowa, zachowany czytelny układ), z zabytkowym kościołem w centralnej części wsi, a także ze sporą ilością cennych zachowanych obiektów zabytkowych (wg ewidencji wojewódzkiej). Wskazane objęcie ochroną historycznego układu przestrzennego wsi oraz otoczenia wsi (strefa ochrony ekspozycji). Wskazana ochrona i konserwacja zabytkowej zabudowy – zgodnie z programem opieki nad zabytkami. Wskazane stosowanie w nowej zabudowie form i rozwiązań materiałowych i kolorystycznych nawiązujących do tradycyjnej zabudowy, w tym odpowiednich form ogrodzeń w stylu wiejskim dla zachowania walorów kulturowych i krajobrazowych wsi. Wskazane odpowiednie zagospodarowanie wnętrza wsi jako terenów ogólnodostępnych w tym dla zieleni.

Wyznaczono nowe tereny inwestycyjne głównie dla zabudowy mieszkaniowej i usługowo-mieszkaniowej.

W planach miejscowych wprowadzić rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ nowej zabudowy na krajobraz kulturowy (odpowiednie zapisy dot. gabarytów, formy, geometrii dachów itp.). Istniejące aleje wzdłuż dróg do zachowania i ochrony.

5.2. Czarnylas

Wieś stanowi cenny układ przestrzenny (układ nieregularny), z kościołem, cmentarzem, dawną szkołą, pozostałościami założenia dworsko-parkowego i zniekształconym przebudowanym pałacem. Wskazana rewitalizacja części zachodniej wsi, w tym odtworzenie dawnego parku. Wskazane objęcie ochroną historycznego układu przestrzennego wsi oraz otoczenia wsi (strefa ochrony ekspozycji). Wskazana ochrona i konserwacja zabytkowej zabudowy – zgodnie z programem opieki nad zabytkami.

Wyznaczono nowe tereny inwestycyjne głównie dla zabudowy mieszkaniowej i usługowo-mieszkaniowej uzupełniającej układ wsi, a także nowe tereny inwestycyjne usytuowane wzdłuż drogi powiatowej w kierunku Wielkiego Bukowca.

W planach miejscowych wprowadzić rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ nowej zabudowy na krajobraz kulturowy (odpowiednie zapisy dot. gabarytów, formy, geometrii dachów itp.) – szczególnie istotne jest to w strefach ochrony ekspozycji. W sąsiedztwie jez. Czarnoleskiego wyznaczono tereny dla funkcji usług turystycznych, powiązane z proj. szlakami turystycznymi i ew. ze zrewitalizowanym terenem dawnego parku. Tereny wokół jeziora od strony wschodniej i południowej to planowany użytek ekologiczny.

Istniejące aleje do zachowania i ochrony, zwłaszcza wzdłuż drogi powiatowej Czarnylas-Wielki Bukowiec. W północnej części obrębu wskazano tereny dla rozmieszczenia urządzeń produkujących energię elektryczną z odnawialnych źródeł – dla ogniw fotowoltaicznych i elektrowni wiatrowych.

5.3. Kranek

Obręb geod. charakteryzujący się znaczną ilością zabudowy rozproszonej. Największe nowe tereny inwestycyjne wskazano na zachód od miasta w m. Boraszewo (głównie zabudowa usługowa i mieszkaniowo-usługowa) oraz w m. Zajączek (mieszkaniowa i rekreacyjna- letniskowa, w obszarze chronionym przyrodniczo). Część obrębu objęta ustanowionymi strefami ochrony konserwatorskiej stanowiącymi strefy otoczenia zabytku jakim jest układ przestrzenny miasta Skórcza. Wskazane sporządzenie planu miejscowego ustalającego szczegółowe zasady zagospodarowania, w tym ew. ograniczenia czy zakazy zabudowy ze względów krajobrazowych. W strefach stanowiących otoczenie zabytku wskazane jest zwrócenie szczególnej uwagi na uwarunkowania krajobrazowe.

5.4. Miryce

Zachowany układ przestrzenny dawnej wsi ulicowej, z zachowanymi pozostałościami po założeniu dworsko-folwarcznym i danym cmentarzu. Wskazana ochrona strefy ekspozycji wokół dawnych układów przestrzennych. W obrębie Miryce wyznaczono znaczne tereny dla nowych inwestycji, w szczególności wzdłuż obecnej drogi wojewódzkiej nr 231. Dla terenów tych wskazane jest sporządzenie miejscowych planów.

5.5. Mirotki

Wyznaczono znaczne tereny dla nowych inwestycji, w szczególności wzdłuż obecnej drogi wojewódzkiej nr 231. Dla terenów tych wskazane jest sporządzenie miejscowych planów.

Wskazane zachowanie wiejskiego i rekreacyjnego charakteru m. Gapica (uwaga – w obszarze chronionym przyrodniczo), utrzymanie charakteru leśniczówki Czarne. Wskazane tereny dla ogniw fotowoltaicznych w m. Gapica wymagają oceny pod względem oddziaływania na środowisko ze względu na położenie w obszarze Natura 2000 i w sąsiedztwie OCHK.

5.6. Pączewo

Wieś o zachowanym cennym układzie przestrzennym (wieś placowa) z zabytkowym kościołem, a także ze sporą ilością cennych zachowanych obiektów zabytkowych (wg ewidencji wojewódzkiej). Wskazane objęcie ochroną historycznego układu przestrzennego wsi oraz otoczenia wsi (strefa ochrony ekspozycji). Wskazana ochrona i konserwacja zabytkowej zabudowy – zgodnie z programem opieki nad zabytkami. Wskazane stosowanie w nowej zabudowie form i rozwiązań materiałowych i kolorystycznych nawiązujących do tradycyjnej zabudowy. Postuluje się realizację obejścia drogowego wsi.

5.7. Ryzowie

Ze względu na sąsiedztwo miasta obszar wsi stanowi teren presji inwestycyjnej, konieczne sporządzenie planu miejscowego co najmniej obejmującego strefę ochrony pośredniej ujęć wody (ze względu na fakt wydania w tym obszarze decyzji o warunkach zabudowy oraz istniejące ograniczenia – brak zrealizowanej kanalizacji). Część obrębu stanowi wyznaczone decyzją o wpisie do rejestru zabytków układu przestrzennego miasta otoczenie zabytku, w którym wskazane jest ustalenie odpowiednich do uwarunkowań ograniczeń i zakazów w planie miejscowym. Wskazane odtworzenie dawnego parku. Miejscowość Mielniczki wskazano zachowania wiejskiego i rekreacyjnego charakteru, dopuszcza się uzupełnienie jej zabudowy nowymi obiektami letniskowymi, rekreacyjnymi.

Projektowana jest nowa trasa drogi wojewódzkiej nr 231 – po trasie dawnej linii kolejowej, należy ograniczać lokalizację nowych inwestycji wzdłuż wyznaczonej trasy ze względu na jej klasę i funkcję.

5.8. Wielbrandowo

Wieś o zachowanym ciekawym układzie przestrzennym (dawna wieś placowa, jednak o zanikającym układzie), wskazana do ochrony. Postulowane obejście drogowe miejscowości. W obrębie wyznaczono nowe tereny inwestycyjne dla funkcji mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowym oraz tereny dla rozmieszczenia urządzeń produkujących energię z odnawialnych źródeł (elektrownie wiatrowe na południowy wschód od miejscowości i ogniwa fotowoltaiczne wzdłuż drogi Wybudowanie Wielbrandowskie - Wielbrandowo. Na wschód od wsi planowany jest zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

5.9. Wielki Bukowiec

Wieś o zachowanym ciekawym układzie ulicowym, z dużą ilością zachowanych obiektów zabytkowych (wg ewidencji wojew.). Wskazane objęcie ochroną historycznego układu przestrzennego wsi oraz otoczenia wsi (strefa ochrony ekspozycji). Wskazana ochrona i konserwacja zabytkowej zabudowy – zgodnie z programem opieki nad zabytkami. Wskazane stosowanie w nowej zabudowie form i rozwiązań materiałowych i kolorystycznych nawiązujących do tradycyjnej zabudowy, w tym odpowiednich form ogrodzeń w stylu wiejskim dla zachowania walorów kulturowych i krajobrazowych wsi.

Nowe tereny wyznaczono głównie wzdłuż istniejących dróg, a także dla zabudowy mieszkaniowej i letniskowej w m. Nowy Bukowiec. W planach miejscowych wprowadzić rozwiązania minimalizujące negatywny wpływ nowej zabudowy na krajobraz kulturowy (odpowiednie zapisy dot. gabarytów, formy, geometrii dachów itp.).

5.10 Wolental

Zachowany układ wsi – wielodrożny, cenny, do ochrony, z zachowanymi pozostałościami po założeniu dworsko-folwarcznym. Wskazane objęcie ochroną historycznego układu przestrzennego wsi oraz otoczenia wsi (strefa ochrony ekspozycji). Wskazana ochrona i konserwacja zabytkowej zabudowy – zgodnie z programem opieki nad zabytkami. Wskazane stosowanie w nowej zabudowie form i rozwiązań materiałowych i kolorystycznych nawiązujących do tradycyjnej zabudowy, w tym odpowiednich form ogrodzeń w stylu wiejskim dla zachowania walorów kulturowych i krajobrazowych wsi. Istniejące aleje do zachowania.

Postulowane obejście drogowe miejscowości. Wyznaczono nowe tereny inwestycyjne dla funkcji mieszkaniowych i mieszkaniowo-usługowym w północnej części wsi, a także tereny dla rozmieszczenia urządzeń produkujących energię z odnawialnych źródeł - ogniwa fotowoltaiczne na południe od wsi.

5.11. Wybudowanie Wielbrandowskie

Część obrębu stanowi otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków układu przestrzennego miasta Skórcza, wskazane sporządzenie planu miejscowego ustalającego szczegółowe zasady zagospodarowania, w tym ew. ograniczenia czy zakazy zabudowy ze względów krajobrazowych. Na wschód od miasta wyznaczono tereny ew. rozmieszczenia elektrowni wiatrowych ze strefą ochronną - lokalizacje te dotyczą także cz. obr. Ryzowie.

6. Kierunki ochrony środowiska przyrodniczego

6.1. Wnioski z diagnozy środowiska

Diagnoza stanu środowiska przyrodniczego przedstawiona została w części I opracowania – „Uwarunkowania”. Wynika z niej, że gmina charakteryzuje się umiarkowanym potencjałem urbanizacyjnym, rekreacyjnym, małym potencjałem

wodnym, umiarkowanym potencjałem leśnym, praktycznie nie występują na jej obszarze złoża surowców mineralnych, występują umiarkowane warunki dla rozwoju energetyki odnawialnej wykorzystującej energię wiatru i energię promieniowania słonecznego. Natomiast potencjał agroekologiczny gminy jest duży, ze względu na występowanie dobrych i bardzo dobrych warunków dla rozwoju funkcji rolniczych. **Zatem ochrona cennych dla produkcji rolniczej terenów powinna być głównym kierunkiem ochrony środowiska.**

Na wyróżnienie, zachowanie i ochronę zasługują też **walory przyrodnicze**, w tym obszary chronione prawnie objęte lub proponowane do ochrony różnymi formami ochrony przyrody. Są to przede wszystkim obszary w południowej i południowo-zachodniej części gminy: obszar specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 „Bory Tucholskie” PLB220009, Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich, projektowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Kociołek” (położony na południowy-wschód od m. Wielbrandowo), projektowane użytki ekologiczne „Jezioro Czarnoleskie”, „Wielbrandowskie Zbocza”, istniejące tereny zieleni, w tym dawnej parkowej, zadrzewienia przydrożne, aleje, pomniki przyrody i drzewa, które proponuje się do objęcia tą formą ochrony (proponowane 22 pomniki). Ochronie ponadto powinny podlegać istniejące tereny leśne, a także obszary stanowiące lokalną ośnowę ekologiczną, w tym związane z ciekami wodnymi, terenami hydrogenicznymi (podmokłości, mokradła).

Na planszy graficznej „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” wskazano **obszary do ochrony**, w tym będące elementami o randze ponadlokalnej, takie jak płat ekologiczny Borów Tucholskich, ponadregionalny korytarz ekologiczny „Pojezierny - północny” oraz lokalne elementy środowiska do ochrony i zachowania.

Na terenie gminy nie występują i nie są planowane uzdrowiska, w związku z czym nie ustanawia się zasad ochrony uzdrowisk.

6.2. Generalne kierunki działań dot. ochrony środowiska w gminie

Podstawą do określania kierunków ochrony środowiska przyrodniczego jest zasada zrównoważonego i trwałego rozwoju wskazująca na konieczność określania kierunków zagospodarowania pozwalających na zachowanie zasobów środowiska przyrodniczego, przy jednoczesnym racjonalnym wykorzystaniu jego walorów.

Nadrzędnym celem środowiskowym polityki przestrzennej gminy Skórcz jest zachowanie i poprawa stanu środowiska przyrodniczego poprzez:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zabezpieczenie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,
- zachowanie i ochrona walorów środowiska warunkujących rozwój głównej funkcji gminy-rolnictwa
- zachowanie różnorodności biologicznej oraz ciągłości systemu przyrodniczego,
- ochronę walorów krajobrazowych, w tym także zieleni we wsiach oraz cennych zadrzewień,

- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie korzystnych warunków aerosanitarnych,
- rekultywacje terenów zdegradowanych,
- utrzymanie i poprawę jakości powietrza, poprawę klimatu akustycznego, wód powierzchniowych .

Kierunki dotyczące ochrony środowiska we wszelkiej działalności inwestycyjnej, oprócz zapisów ustaleń studium w zakresie kierunków zmian w przeznaczeniach terenów, dotyczą również zagadnień technicznych, technologicznych i organizacyjnych w gminie, a wynikają z przepisów odrębnych dotyczących ochrony środowiska.

Generalne założenia są następujące:

- gromadzenie i usuwanie odpadów stałych powinno odbywać się zgodnie z obowiązującymi wymaganiami przepisów prawnych, z uwzględnieniem selektywnej zbiórki odpadów, z zaleceniem podziału na frakcję suchą i moką;
- działania w zakresie gospodarki ściekowej należy prowadzić przede wszystkim w kierunku intensywnej rozbudowy kanalizacji sanitarnej, zwłaszcza w granicach ustanowionej Aglomeracji Skórcz; indywidualne rozwiązania dopuszcza się jako rozwiązania tymczasowe (np. zbiorniki bezodpływowe dla nowoprojektowanego zainwestowania; które po wybudowaniu zbiorczej kanalizacji sanitarnej należy bezwzględnie zlikwidować) bądź w miejscach gdzie realizacja kanalizacji zbiorczej jest niemożliwa lub ekonomicznie nieopłacalna; obszar strefy ochronnej ujęcia wody Ryzowie wymaga bezwzględnie wyposażenia w kanalizację sanitarną, jest to warunkiem realizacji projektowanych w jej granicach funkcji nierolniczych
- zabrania się grodzenia nieruchomości przyległych do powierzchniowych wód publicznych w odległości mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu, a także zakazywania lub uniemożliwiania przechodzenia przez ten obszar;
- zaleca się korzystanie z odnawialnych i niekonwencjonalnych źródeł energii, w tym jako tzw. rozwiązań prosumenckich ;
- wszystkie elementy sieci hydrograficznej – zbiorniki wodne stałe i okresowe, cieki, tereny zalewowe, rowy, torfowiska należy bezwzględnie zachować;
- zaleca się przestrzeganie w gospodarce rolniczej zasad biotechniki zapewniając wydolność środowiska naturalnego, odnawialność zasobów przyrodniczych, trwałość świata roślinnego i zwierzęcego oraz różnorodność i indywidualność przyrody i krajobrazu,
- zagospodarowanie terenu powinno odbywać się zgodnie z zasadą racjonalnego wykorzystania terenu, oznaczającą w szczególności zachowanie odpowiednich proporcji pomiędzy powierzchniami: zabudowy i biologicznie czynną;
- na obszarach korytarzy ekologicznych nie należy lokalizować obiektów uniemożliwiających przemieszczanie się zwierząt, roślin i grzybów oraz

w jakikolwiek sposób wpływających na ciągłość i funkcjonowanie korytarzy, zwrócić należy uwagę na tereny przylegające do lasów

- wszystkie inwestycje mogące potencjalnie negatywnie oddziaływać na obszary Natura 2000 (w tym związane z rozwojem rekreacji i turystyki) powinny zostać poddane odpowiedniej procedurze oceny wpływu oddziaływania na te obszary;
- należy przestrzegać wszelkich zakazów i nakazów dla terenów prawnie chronionych;
- na granicach funkcji chronionych np. terenów zabudowy mieszkaniowej muszą być spełnione wszystkie określone przepisami normy; co jest szczególnie istotne przy projektowaniu nowych terenów usługowych, przemysłowych, związanych z energią odnawialną (sąsiedztwo elektrowni wiatrowych, ich strefy ochronne);
- przy realizacji ustaleń studium należy uwzględnić przepisy dotyczące ochrony gatunkowej roślin, zwierząt i grzybów;
- należy dążyć do zapewnienia ładu przestrzennego i estetyzacji krajobrazu między innymi przez dbałość o formę nowej architektury, jej odpowiednie gabaryty i detal architektoniczny oraz zachować cenne krajobrazowo ciągi i otwarcia widokowe, strefy ochrony ekspozycji cennych układów urbanistycznych oraz strefy ochrony układu urbanistycznego miasta Skórcza
- w zagospodarowaniu przestrzennym należy uwzględniać istniejące uwarunkowania środowiskowe i dostosować planowane zagospodarowanie, użytkowanie do warunków środowiskowych, uwzględniając: formy istniejące i planowane ochrony przyrody, osnovę ekologiczną gminy, progi ekofizjograficzne rozwoju przestrzennego poszczególnych miejscowości o zwartej zabudowie, ochronę najcenniejszych gruntów dla produkcji rolnej przed zainwestowaniem

6.3. Osnowa ekologiczna gminy - kierunki kształtowania

Wszystkie elementy osnovy ekologicznej na obszarze gminy Skórcz wymagają ochrony w sensie terytorialnym oraz działań pielęgnacyjnych (podtrzymanie aktualnego stanu), restytucyjnych (przywracanie naturalnego stanu struktur przyrodniczych) i rewaloryzacyjnych (wzrost bioróżnorodności, zmiana funkcji). Osnowa ekologiczna może być wzmocniona przez poprawę ciągłości przestrzennej (wprowadzenie nowych elementów i eliminacja barier antropogenicznych) oraz przez wzbogacenie bioróżnorodności.

Osnowę tę tworzą w gminie Skórcz:

- elementy o znaczeniu ponadlokalnym: płat ekologiczny „Borów Tucholskich” i korytarza ekologicznego „Ponadjeziornego – północnego”, wskazywane w planie zagospodarowania przestrzennego woj. pomorskiego (2009) oraz w koncepcjach krajowych
- subregionalny korytarz ekologiczny łączący Dolinę Wierzycy z płatem ekologicznym Borów Tucholskich, ze wskazaniem w jego przebiegu miejsca

przejścia dla zwierząt w ciągu autostrady A1 (przejście poza granicami gminy Skórcz); korytarz ten wskazano w planie zagospodarowania przestrzennego woj. pomorskiego (2009)

- lokalne elementy systemu osnowy ekologicznej:

korytarz ekologiczny cieków Szoryca, Liska i innych cieków

mikropłaty ekologiczne hydrogeniczych zagłębień terenu

mikropłaty ekologiczne drobnych kompleksów leśnych i semileśnych

aleje i szpalery drzew

korytarz lokalny łączący pas lasów w dolinach rzek Wegiermucy-Janki-Bielicy-Strugi Młyńskiej

We wskazanych w Studium granicach korytarzy i płatów ekologicznych wskazane jest ograniczenie terenów inwestycyjnych a także wzmocnienie istniejących struktur przyrodniczych.

Szczególnie ważne jest wzmocnienie i uzupełnienie korytarza ekologicznego subregionalnego łączącego m. inn. obszar miasta Skórcza z OCHK Borów Tucholskich - rejon największego osłabienia tego korytarza dotyczy obszarów położonych w granicach miasta Skórcz, zatem działanie to wymaga ścisłej współpracy obu samorządów.

Zachowanie i wzmocnienie osnowy ekologicznej stanowi podstawę racjonalnego wykorzystania potencjału środowiska i kształtowania równowagi ekologicznej obszaru gminy.

Obecnie trwają prace nad nowym planem zagospodarowania przestrzennego woj. pomorskiego (do 14.11.2014 r. zbierano wnioski do tego opracowania), w tym uwzględniającego „Studium korytarzy ekologicznych województwa pomorskiego (projekt 2014). Studium to wpisuje się w ideę, o której mowa m.in. w „Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030” oraz „Polityce Ekologicznej Państwa”, ale także uszczegóławia jej wytyczne w stosunku do ustaleń „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego”(2009). Opracowanie „Studium ...” (2014) ma na celu:

- wprowadzenie wyznaczonych korytarzy ekologicznych do „Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego” w trakcie jego aktualizacji, jako ustaleń Planu, wraz z określeniem zasad ich zagospodarowania. Konsekwencją tego będzie konieczność uwzględniania ich w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin (art. 9, ust. 2) oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego (art. 20, ust.1);

- stworzenie podstaw do optymalizacji systemu obszarów chronionych w województwie, w tym weryfikacji zasięgu i granic obszarów chronionego krajobrazu, których zadaniem jest m.in. pełnienie funkcji korytarzy ekologicznych. Studium pozwoli także na ukształtowanie racjonalnej struktury przestrzennej obszarów chronionych, utrzymanie ciągłości i spójności obszarów naturalnych i zmniejszenie presji inwestycyjnej na terenach o szczególnym znaczeniu dla zachowania zasobów przyrodniczych i rekreacyjnych.

W wyniku wprowadzenia zmian w planie zagospodarowania województwa może zaistnieć potrzeba odpowiedniej weryfikacji zasięgów proponowanych w Studium gminy Skórcz korytarzy ekologicznych.

6.4. Kierunki i zasady ochrony przyrody na obszarach prawnie chronionych na podstawie przepisów odrębnych

6.4.1. Ochrona przyrodniczo-krajobrazowa

Ochrona wartości przyrodniczych i krajobrazowych jest realizowana poprzez objęcie określonych obszarów i obiektów ochroną prawną na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.). Na terenie gminy występują następujące obszary podlegające ochronie na mocy tej ustawy:

- **obszar specjalnej ochrony ptaków „Natura 2000” „Bory Tucholskie” PLB220009**
- **Obszar Chronionego Krajobrazu Borów Tucholskich**
- **7 drzew – pomników przyrody** (wykaz w części „Uwarunkowania” oraz w opracowaniu ekofizjograficznym)

Obszary Natura 2000

Szczegółowo, zasady zagospodarowania na terenach Natura 2000 określa ustawa o ochronie przyrody oraz indywidualne zapisy dla każdego z obszarów zawarte w planach zadań ochronnych, ustanawianych w drodze zarządzenia przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz w planach ochrony ustanawianych w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego ds. środowiska. Regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 na okres 10 lat, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plany zadań ochronnych oraz plany ochrony zawierają ustalenia konieczne do uwzględnienia w projektach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Na obszarach Natura 2000 zabrania się podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności mogących: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami. Powoduje to konieczność każdorazowego poddawania projektowanych przedsięwzięć i projektowanych dokumentów strategicznych procedurze oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z przepisami odrębnymi.

Dla obszaru opracowano „Dokumentację planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Bory Tucholskie PLB220009 w województwie pomorskim i kujawsko-pomorskim” (2012). Plan zadań ochronnych ustanawiany jest jako akt prawa miejscowego w formie zarządzenia, będzie to bezpośrednio oddziaływać na organa administracji leśnej, administracji samorządowej i terenowe organy administracji rządowej, właścicieli nieruchomości położonych w granicach obszaru, przedsiębiorców prowadzących działalności w granicach obszaru. Plan ten został zatwierdzony przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku i Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy – Zarządzenie z dnia 31 marca 2015 r., Dz. Urz. Woj. Pom. z 09 kwietnia 2015 r. poz. 1161. W przyjętym „Planie zadań ochronnych...” jako wskazanie do zmiany „Studium...” dla gminy Skórcz zapisano m.in. Wprowadzenie do studium zapisów zapewniających nielokalizowanie ferm norki amerykańskiej w obszarze Natura 2000 Bory Tucholskie w granicach opracowania studium”.

Ustalenia ochrony dla obszaru Natura 2000 wynikające z ustawy oraz w/wym planów ochrony wymagają uwzględnienia w planach miejscowych oraz w decyzjach wzięt na obszarach bez planu (decyzje takie uzgadnia się z RDOŚ w Gdańsku).

Granica obszaru Natura 2000 została wskazana na planszach graficznych Studium.

Nie planuje się utworzenia innego obszaru Natura 2000 obejmującego obszar gminy Skórcz.

Obszar Chronionego Krajobrazu.

Szczegółowo zasady zagospodarowania w granicach obszarów chronionego krajobrazu określa ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz uchwała Nr 1161/XLVII/10 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 28 kwietnia 2010 r. w sprawie obszarów chronionego krajobrazu w województwie pomorskim (Dz. Urz. Woj. Pom. Nr 80, poz. 1455).

W zakresie zagospodarowania przestrzennego na terenach położonych w granicach obszarów chronionego krajobrazu, **ograniczenia** dotyczą przede wszystkim:

- realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, przy czym zakaz ten nie dotyczy:

- realizacji przedsięwzięć potencjalnie mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których organ ochrony środowiska stwierdził brak konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko,
- likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu, przy czym zakaz ten nie dotyczy udokumentowanych złóż piasku, żwiru i gliny, których eksploatacja nie będzie powodowała zmiany stosunków wodnych, zagrożenia dla chronionych ekosystemów oraz gatunków roślin i zwierząt;

- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztorowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budowa, odbudowa, naprawa lub remontem urządzeń wodnych;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej, przy czym zakaz ten nie dotyczy:
 - obszarów zwartej zabudowy miast i wsi w granicach określonych w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (lub w równorzędnych dokumentach planistycznych), gdzie dopuszcza się uzupełnianie zabudowy mieszkaniowej i usługowej pod warunkiem wyznaczenia nieprzekraczalnej linii zabudowy od brzegu wód, określonej poprzez połączenie istniejących budynków na przylegających działkach,
 - siedlisk rolniczych - w zakresie uzupełniania istniejącej zabudowy o obiekty niezbędne do prowadzenia gospodarstwa rolnego, pod warunkiem nie przekraczania dotychczasowej linii zabudowy od brzegów wód,
 - wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego terenów dostępu do wód publicznych oraz w zakresie niezbędnym do pełnienia funkcji plaż, kąpielisk i przystani,
 - istniejących obiektów lotniskowych, mieszkalnych i usługowych, zrealizowanych na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, które utraciły moc przed dniem 1 stycznia 2004r. - gdzie dopuszcza się przebudowę i modernizację istniejącego zainwestowania w celu poprawy standardów ochrony środowiska oraz walorów estetyczno-krajobrazowych, pod warunkiem nie zwiększania powierzchni zabudowy, a także nie przybliżania zabudowy do brzegów wód, jeżeli w trakcie postępowania strona wykaże brak niekorzystnego wpływu planowanej inwestycji na chronione w danym obszarze ekosystemy i krajobraz.

Zakazy określone w w/wym uchwale Sejmiku nie dotyczą inwestycji celu publicznego, czy też zadań związanych z bezpieczeństwem państwa czy działaniami ratowniczymi.

Uchwała ponadto określa działania czynnej ochrony ekosystemów leśnych, nieleśnych lądowych i wodnych w OCHK. Mają one zastosowanie w odniesieniu do gminy Skórcz.

Szczególnie ważne dla obszaru gminy Skórcz są następujące działania dot. gospodarki przestrzennej:

- utrzymanie spójności przestrzennej i trwałości ekosystemów leśnych, ograniczeni ich fragmentacji, zwłaszcza wzdłuż korytarzy ekologicznych rangi ponadregionalne i regionalnej, ograniczanie zmian przeznaczenia na cele nieleśne, niedopuszczanie do przeeksplotowania zasobów leśnych,

- zwiększanie pokrycia drzewostanami, tworzenie nowych zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej, wprowadzanie zalesień w korytarzach ekologicznych,
- działania dot. ustabilizowania stosunków wodnych, w szczególności na siedliskach wilgotnych i bagiennych przez budowę obiektów małej retencji
- zachowanie i utrzymanie w stanie zbliżonym do naturalnego, mokradeł, polan, torfowisk, istniejących cieków wodnych śródleśnych, wrzosowisk, muraw napiaskowych
- wykorzystanie lasów do celów rekreacyjno-krajoznawczych i edukacyjnych – w oparciu o wyznaczone szlaki turystyczne, ścieżki edukacyjno-przyrodnicze, wyposażone w elementy infrastruktury turystycznej i edukacyjnej zharmonizowanej z otoczeniem
- zachowanie śródpolnych torfowisk, bagien i innych podmokłości oraz oczek wodnych
- wprowadzenie trwałej zabudowy biologicznej – zadarniania, zakrzewiania, zalesiania na obszarach użytków rolnych narażonych na procesy denudacyjne i erozyjne oraz na obszarach nieużytków i zagrożonych suszą
- zachowanie zbiorowisk wydmowych, śródpolnych muraw napiaskowych, wrzosowisk i psiar
- ochrona zieleni wiejskiej, kształtowanie krajobrazu rolniczego przez ochronę istniejącej i formowanie nowych zadrzewień śródpolnych i przydrożnych
- kształtowanie stosunków wodnych na użytkach rolnych dopuszczalne tylko w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, z zachowaniem bezwzględny w stanie nienaruszonym terenów podmokłych, torfowisk, obszarów wodno-błotnych, obszarów źródłiskowych cieków
- eliminowanie nielegalnego eksploataowania surowców mineralnych, rekultywacja terenów powyrobowiskowych
- utrzymywanie i w razie konieczności odtwarzanie lokalnych i regionalnych, nieleśnych korytarzy ekologicznych
- zachowanie i ochrona ekosystemów wód powierzchniowych wraz z pasmem roślinności otaczającej
- otrzymanie i odtwarzanie drożności biologicznej rzek
- tworzenie stref buforowych wokół zbiorników wodnych w postaci pasów zadrzewień oraz trwałych użytków rolnych w celu ograniczania spływu substancji biogennej i zwiększania bioróżnorodności biologicznej
- prowadzenie prac regulacyjnych rzek i cieków jedynie w niezbędnym zakresie, ochrona zlewni bezpośredniej jezior
- ograniczanie intensywności zagospodarowania stref przybrzeżnych, zachowanie ciągów krajobrazowych
- rozpoznanie okresowych dróg migracji zwierząt związanych ze środowiskiem wodnym w celu ich ochrony , zachowanie i ewentualnie odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne

Ustalenia ochrony dla OHK wynikające z ustawy oraz w/wym uchwały Sejmiku wymagają uwzględnienia w planach miejscowych oraz w decyzjach wzięt na obszarach bez planu (decyzje takie uzgadnia się z RDOŚ w Gdańsku).

Granica OCHK Borów Tucholskich została wskazana na planszach graficznych Studium.

W granicach gminy Skórcz nie planuje się nowych obszarów chronionego krajobrazu, obszar taki pod nazwą „Kociewski OCHK” (wg opracowań Przewoźniak, Kostarczyk z 2002 r.) planuje się jednak w bezpośrednim sąsiedztwie granic gminy od strony wschodniej. Wyznaczenie takiego obszaru następuje poprzez odpowiednią uchwałę sejmiku województwa.

Ochrona gatunkowa

Na obszarze gminy Skórcz, tak jak i w całej Polsce, obowiązują przepisy dot. ochrony gatunkowej zwierząt, roślin i grzybów. W granicach gminy występuje wiele cennych gatunków. Informacje o występowaniu chronionych roślin i zwierząt można znaleźć w opracowaniu „inventaryzacja i waloryzacja przyrodnicza gminy Skórcz” (1996 r), opracowanie to wymaga aktualizacji i weryfikacji.

Pomniki przyrody

Na terenie gminy znajduje się 7 zarejestrowanych pomników przyrody – są to drzewa, usytuowane w m. Czarnylas (teren parafii i cmentarza), Miryce (teren parku), Ryzowie (grupa drzew na terenie cmentarza ewangelickiego), Zajaczek (na terenie leśniczówki Zajaczek), ustanowione na podstawie różnych aktów prawa. Wykaz znajduje się w opracowaniu ekofizjograficznym i w cz. I „Uwarunkowania”. Dla pomników przyrody i ich najbliższego otoczenia obowiązują przepisy ustawy o ochronie przyrody.

W zakresie zagospodarowania przestrzennego w stosunku do pomników przyrody, ograniczenia dotyczą przede wszystkim:

- niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym albo budową, odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody albo racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia użytkowanych gruntów rolnych;
- zmiany sposobu użytkowania ziemi;
- umieszczania tablic reklamowych.

Ze względu na zinwentaryzowane walory do objęcia taką formą ochrony wskazano 22 pomniki przyrody. Uchwałę o objęciu ochroną podejmuje Rada Gminy.

Lokalizację pomników przyrody w obszarze gminy wskazano na planszach graficznych Studium.

Planowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy pn. „Kociołek

Ta forma ochrony przyrody ustanawiana jest poprzez odpowiednią uchwałę rady gminy. Mogą to być fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego zasługujące na

ochronę ze względu na ich walory widokowe i estetyczne. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy ustanawia się dla zachowania jego wartości przyrodniczych, kulturowych i estetycznych. Działalność na terenach objętych tą formą ochrony uwarunkowana jest opracowaniem dla nich planu zagospodarowania przestrzennego, który uwzględni postulaty przyrodników i historyków. W odpowiedniej uchwale rada gminy może wybrać spośród zakazów, nakazów określonych ustawą o ochronie przyrody, adekwatne dla danego obszaru.

W gminie Skórcz proponuje się zespół przyrodniczo – krajobrazowy pn. „Kociołek”, obejmujący malownicze tereny położone na południowy-wschód od miejscowości Wielbrandowo. Jego granice wskazano na podstawie dotychczasowych prac inwentaryzacyjnych przyrodniczych obejmujących gminę. Zasięg obszaru chronionego może wymagać aktualizacji, uszczegółowienia w dokładniejszej skali. W celu wyeksponowania jego walorów proponuje się przeprowadzenie przez ten obszar ścieżki rowerowej i trasy turystycznej, jej lokalizację pokazano na planszy graficznej Studium.

Planowane użytki ekologiczne „Jezioro Czarnoleskie” i „Wielbrandowskie Zbocza”

Użytek ekologiczny tworzy się na podstawie odpowiedniej uchwały rady gminy, w uchwale tej rada gminy może wybrać spośród zakazów, nakazów określonych ustawą o ochronie przyrody, adekwatne dla danego obszaru. Wg ustawy o ochronie przyrody *„użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej - naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt, i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania”*.

Powodem ustanowienia takiej formy ochrony jest potrzeba objęcia ochroną niewielkich powierzchniowo obiektów, ale cennych pod względem przyrodniczym, które nie mogły one być objęte ochroną rezerwatową ze względu na niewielką powierzchnię i zazwyczaj mniejszą rangę ich walorów przyrodniczych.

Granice użytku oraz obowiązujące w jego granicach nakazy i zakazy uwzględnia się w planach miejscowych i decyzjach o warunkach zabudowy.

W granicach użytków ekologicznych (a także w granicach innych form ochrony przyrody) obowiązuje zakaz niszczenia siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków chronionych. Naruszenia tego zakazu, zwłaszcza powtarzające się, mogą skutkować sankcjami w otrzymanywanych przez rolników płatnościach.

Granice obszarów proponowanych do objęcia ochroną wskazano na planszach graficznych Studium.

Tereny zieleni i zadrzewień

W gminie Skórcz występują licznie zadrzewienia w formie grup drzew, szpalerów i alei wzdłuż dróg oraz pojedynczych okazałych drzew. Wszystkie one podlegają ochronie na podstawie przepisów o ochronie przyrody. Ustawa reguluje także zasady ich wycinek, wymagania co do uzyskiwania zgód na wycinkę oraz kary za nieprzestrzeganie zakazów.

Szczególnie wartościowe zadrzewienia w formie alei i szpalerów drzew przydrożnych, o znaczeniu przyrodniczym i krajobrazowym pokazano na planszy graficznej Studium – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” (zał. 3 do uchwały w sprawie studium). Wymagają one ochrony, pielęgnacji i w razie potrzeby uzupełniania.

Cenne i konieczne do ochrony są ponadto zadrzewienia w parkach wiejskich, na cmentarzach, w tym na cmentarzach nieczynnych np. ewangelickich. Lokalizacja parków oraz cmentarzy – na planszach graficznych Studium.

Wskazano także do działań rewaloryzacyjnych, odtworzeniowych pozostałości po dawnych parkach w m. Ryzowie i Czarnylas.

6.4.2. Ochrona innych przyrodniczych zasobów użytkowych .

Zasoby leśne i glebowe

Gmina Skórcz charakteryzuje się występowaniem dobrych i bardzo dobrych gleb o klasach bonitacyjnych III i IV. Lasy zajmują ok. 16% jej powierzchni. Grunty rolne i leśne podlegają ochronie na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, co do zasady zmiana ich przeznaczenia na cele nierolnicze lub nieleśne odbywać może się w drodze procedury planu miejscowego, przy czym dla klas I- III oraz dla gruntów leśnych wymagane jest uzyskanie w ramach procedur planistycznych odpowiednich zgód na zmianę przeznaczenia.

Aktualnie nie jest możliwa zmiana przeznaczenia rolnego klas I-III bez procedury planistycznej, niezależnie od wielkości terenu jakiego zmiana miałaby dotyczyć, zatem wydawanie decyzji o warunkach zabudowy czy decyzji ustalającej lokalizację inwestycji celu publicznego na gruntach rolnych klas III bez zgody (uzyskiwanej w ramach miejscowego planu) nie jest możliwe⁵.

Lasy ochronne

Lasy na terenie gminy Skórcz to głównie lasy Skarbu Państwa, administrowane przez Nadleśnictwo Starogard (wschodnia część gminy) i Nadleśnictwo Lubichowo. W lasach tych część ich obszaru to lasy ochronne – glebochronne, i wodochronne, a także lasy położone wokół miast (dot. m. Skórcz). Zasięgi takich lasów pokazano na planszy graficznej Studium. Podlegają one ochronie na podstawie ustawy o lasach.

Ponadto część lasów znajduje się w granicach obszarów chronionych przyrodniczo w granicach obszaru Natura 2000 oraz OCHK Borów Tucholskich.

Strefy ochronne ujęć wód podziemnych i GZWP

Gmina Skórcz nie leży w granicach żadnego z głównych zbiorników wód podziemnych.

Istniejące gminne ujęcia wód podziemnych w Pączewie i Wolentalu posiadają strefy ochronne – strefy ochrony bezpośredniej, wyznaczone w odpowiednich decyzjach.

⁵ Trwają prace legislacyjne nad ewentualną zmianą obecnego stanu prawnego (kwiecień 2015) w celu przywrócenia obowiązku uzyskiwania zgód gdy ich zwarty obszar przekracza 0,5 ha.

Komunalne ujęcie w Barłożnie oraz w Czarnym Lesie nie posiadają ustanowionej strefy ochronnej, ochronie podlega teren w ogrodzeniu wokół studni. Ujęcia w/wy, nie mają ustanowionej strefy ochrony pośredniej. Lokalizacja ujęć wody została pokazana na zał. graficznych Studium.

Strefa ujęcia w Ryzowiu (dla miasta)

Dla istniejącego ujęcia wody w Ryzowiu (jest to główne ujęcie wody dla potrzeb miasta Skórcza) ustanowiono zarówno strefę ochrony bezpośredniej jak też strefę ochrony pośredniej. Strefę ustanawia się na podstawie przepisów ustawy Prawo wodne, na wniosek i koszt właściciela ujęcia wody. W rozporządzeniu dot. ustanowienia strefy ustanawia się zakazy, nakazy, ograniczenia oraz obszary na jakich obowiązują. Dla ujęcia wód podziemnych w m. Ryzowie obowiązuje Rozporządzenie nr 3/2014 Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Gdańsku z dnia 24 stycznia 2014 r. (Dz. Urz. Woj. Pom. 2014, poz. 1366 z dn.04.04.2014 r.). Rozporządzenie to obowiązuje po 14 dniach od publikacji tj. od dnia 18.04.2014 r.

Dla tego ujęcia strefa ochrony bezpośredniej to obszar o pow. 1425 m², obejmuje dz. geod. 193, 184/1, 184/3 i 193, obejmujący wygradzone grunty wokół studni. Strefa ochrony pośredniej obejmuje pow. 26,9 ha położonych w obr. geod. Ryzowie, przy granicy z miastem Skórcz, na południe od obecnej trasy dr. wojew. nr 231. (opis granic i zał. graficzny – wg Rozp. Dyrektora RZGW w Gdańsku z 24.01.2014 r.). W granicach strefy ochrony pośredniej znajdują się dz. geod. 182, 183, 184/1, 184/3, 184/4, 185/1, 185/2, 190, 191/1, 191/2, 192, 193, 194,195.

Lokalizacja ujęć oraz strefy ochrony pośredniej została pokazana na planszach graficznych Studium.

Zgodnie z w/wym rozporządzeniem ustanawiającym strefę w jej granicach zakazuje się (§4 rozporządzenia):

- wprowadzania ścieków do wód powierzchniowych lub do ziemi, z wyjątkiem oczyszczonych wód opadowych i roztopowych, wód opadowych i roztopowych które mogą być wprowadzone do wód lub do ziemi bez oczyszczenia oczyszczonych ścieków pochodzących ze stacji uzdatniania wody
- składowania oraz rolniczego wykorzystywania ścieków i osadów ściekowych oraz gnojowicy
- stosowania środków ochrony roślin innych niż dopuszczone do stosowanie w strefach ochronnych ujęć
- stosowania wyższych niż zalecane dawek środków ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w strefach ochrony ujęć wody
- lokalizowania składowisk odpadów komunalnych, niebezpiecznych, innych niż niebezpieczne i obojętne oraz obojętne
- lokalizowania obiektów magazynowania produktów ropopochodnych oraz magazynów substancji szczególnie szkodliwych i substancji priorytetowych określonych w przepisach wydanych na podstawie ustawy Prawo wodne (z wyjątkiem produktów naftowych i substancji związanych z funkcjonowaniem stacji uzdatniania wody oraz naziemnych, przydomowych zbiorników gazu płynnego), a także rurociągów do ich transportu
- lokalizowania obiektów dystrybucji paliw

- urządzania parkingów bez uszczelnionej powierzchni i wyposażenia w kanalizację deszczową
- lokalizowania cmentarzy i grzebania zwłok zwierząt
- lokalizowania ferm chowu i hodowli zwierząt
- eksploatacji kopalni, z wyjątkiem prac związanych z funkcjonowaniem ujęcia
- budowy nowych ujęć wody podziemnej, w tym studni kopanych i wierconych, ujmujących pierwszą czwartorzędową warstwę wodonośną, z wyjątkiem studni obserwacyjnych ujęcia „Ryzowie”
- prowadzenia odwodnień budowlanych, o ile określone oddziaływanie na ujęcie „Ryzowie” wykaże zagrożenie dla stanu wód podziemnych
- budowy autostrad i dróg publicznych o znaczeniu ponadlokalnym (zakaz nie dotyczy modernizacji dróg istniejących oraz dróg na istniejących terenach zabudowanych)
- **lokalizowania budownictwa mieszkaniowego, usługowego, handlowego, przemysłowego i turystycznego bez podłączenia do zbiorczej kanalizacji sanitarnej**
- lokalizowania innych niż wymienione wcześniej przedsięwzięć mogących znacznie lub potencjalnie oddziaływać na środowisko, bez uzyskania decyzji środowiskowej

Uwzględniając liczne wnioski (głównie warunkowane bliskością miasta) oraz wcześniej wydane decyzje w sprawie dla części strefy ochrony pośredniej ujęcia wyznaczono w jej granicach nowe tereny potencjalnie inwestycyjne dla funkcji mieszkaniowych, jednakże **warunkiem koniecznym ich uruchomienia jest budowa kanalizacji sanitarnej obsługującej te tereny.**

Tereny i obszary górnicze

W granicach gminy Skórcz przy jej wschodniej granicy występuje jedno udokumentowane złoża surowców mineralnych „Barłożno”, sąsiadujące ze złożem „Gaśiorki” (poza granicami gminy) – piasków i żwirów, którego eksploatacja została zaniechana. Lokalizacja została pokazana na planszach graficznych Studium. Nie występują obszary i tereny górnicze na terenie gminy.

Zgodnie z przepisami znowelizowanej ustawy z dn. 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 196) w sytuacji udokumentowania nowych złóż kopalni, konieczne jest ich ujawnienie w dokumencie Studium.

6.4.3. Inne uwarunkowania prawne dot. ochrony środowiska

Zagrożenie powodziowe - W granicach gminy Skórcz nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią.

Cmentarze – wokół istniejących na terenie gminy cmentarzy, zgodnie z obowiązującymi nadal przepisami Rozp. Min. Komunalnej z 25.08.1959 r. w sprawie określenia jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze wokół cmentarzy w strefie min 150 m obowiązuje zakaz lokalizacji zabudowań mieszkalnych, zakładów produkujących artykuły żywności, zakładów

żywienia zbiorowego oraz zakładów przechowujących żywność. Odległość ta może być zmniejszona do 50 m pod warunkiem, że teren w granicach od 50 m do 150 m od cmentarza posiada sieć wodociągową w wszystkie budynki korzystające z wody są do tej sieci podłączone.

Istotne dla zachowania walorów istn. cmentarzy w gminie jest zachowanie i ewentualne uzupełnienie zieleni o charakterze parkowym. Nie są planowane na terenie gminy nowe cmentarze, jednakże w sytuacji pojawienia się takich potrzeb ewentualna rozbudowa istniejącego cmentarza lub budowa nowego wymagają sporządzenia planu miejscowego obowiązkowo. Przy lokalizacji cmentarza konieczne jest zachowanie wymagań ustawy o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz w/wym rozporządzenia. Warto dodać, iż zakładanie i rozszerzanie cmentarzy komunalnych jest zadaniem własnym gminy.

6.5. Kierunki kształtowania ekologicznych warunków życia ludzi

Jednym z głównych celów współczesnego planowania przestrzennego jest kształtowanie korzystnych, ekologicznych warunków życia ludzi. Ekologiczne warunki życia ludzi w strukturach osadniczych zdeterminowane są przez:

- stan czystości środowiska (warunki aerosanitarnie i akustyczne, czystość wody, promieniowanie elektromagnetyczne, drgania podłoża, stan powierzchni ziemi);
- powierzchnię i jakość terenów aktywnych biologicznie, w tym terenów rekreacyjnych;
- warunki bioklimatyczne;
- jakość wody pitnej i produktów spożywczych uzyskiwanych w jednostce osadniczej i w jej otoczeniu (w strefie żywnościowej);
- przyrodnicze zjawiska katastroficzne, przede wszystkim powódzie;
- potencjał percepcyjny środowiska, a zwłaszcza jego walory krajobrazowe.

Gmina Skórcz charakteryzuje się stosunkowo dużym rozproszeniem zabudowy. Najlepsze warunki dla rozwoju przestrzennego mają wsie Wolental, Wielki Bukowiec, Barłożno i Mirotki, jako już obecnie ukształtowane większe ośrodki, wyposażone także w niezbędne usługi podstawowe. Wskazane jest wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych dla mieszkalnictwa i obsługujących terenów usługowych w ramach istniejących struktur jako ich uzupełnienie, ewentualnie jako nowe tereny projektowane jako zwarte obszary w sąsiedztwie istniejących struktur. Zasadą kształtowania powinno być ograniczanie dalszego rozpraszania zabudowy.

W nawiązaniu do przedstawionej systematyzacji, w ramach kształtowania ekologicznych warunków życia ludzi na obszarze gminy Skórcz należy:

- uzyskać pożądaną stan czystości środowiska w zakresie jego abiotycznych składowych (warunki aerosanitarnie, akustyczne, czystość wody, promieniowanie elektromagnetyczne, drgania, stan powierzchni ziemi) – kontynuować należy proces porządkowania gospodarki wodno-ściekowej, ograniczyć emisję zanieczyszczeń do atmosfery poprzez zmiany technologiczne lub instalacje urządzeń redukujących

- ukształtować pożądaną system osnowy ekologicznej, zachować i wzmocnić tereny aktywne biologicznie, w tym tereny rekreacyjne we wsiach – parki, tereny sportowo-rekreacyjne
- stymulować kształtowanie się korzystnych warunków bioklimatycznych, ograniczyć oddziaływania uciążliwości akustycznych i aerosanitarnych komunikacji – poprzez m. inn. zmiany tras dróg ponalokalnych – wojewódzkich i wyprowadzenie ich w postaci obejść - dot. to m. Pączewo, Wielbrandowo, Wolental; zastosowanie odpowiednich rozwianą technicznych oraz pasów zieleni wzdłuż nowej trasy drogi wojewódzkiej nr 231, stanowiącej obejście miasta Skórcz i dalej proponowanej po trasie dawnej linii kolejowej (z ominięciem m. Ryzowie, Miryce)
- poprawić jakość wody pitnej (poprzez dalsze regulowanie gospodarki wodno-ściekowej), zabezpieczyć wody podziemne przed zanieczyszczeniami (szczególnie ważne dla strefy ochronnej ujęcia Ryzowie)
- zwiększyć potencjał percepcyjno-behawioralny środowiska przyrodniczego, zrewitalizować ekologicznie istniejące struktury osadnicze, w większym stopniu wprowadzić do nich tereny zielone .

6.6. Kierunki ochrony i kształtowania środowiska w kompleksach rekreacyjnych

W gminie Skórcz najlepszymi warunkami dla rozwoju funkcji rekreacyjnej, turystycznej jest południowa i południowo zachodnia część obszaru gminy, objęta formami ochrony przyrody (Obszar Natura 2000 i OCHK Borów Tucholskich), w tym rejon jez. Czarnego. Pewne znaczenie dla rozwoju funkcji turystycznych, rekreacyjnych mogą mieć też obszary położone na północ i na wschód od m. Wielbrandowo – malownicze krajobrazowo.

Możliwe jest też wykorzystanie okolic jez. Czarnoleskiego, jednakże powinno być ono ograniczone ze względu na trudną dostępność linii brzegowej i zagrożenie eutrofizacją. Ewentualne tereny rekreacyjne, turystyczne powinny być przewidywane głównie jako tereny rekreacyjne dla mieszkańców wsi.

W obszarach chronionych prawnie lub proponowanych do ochrony (zespół przyrodniczo-krajobrazowy, planowane użytki ekologiczne) priorytetem powinna być ochrona wartości przyrodniczych. Nie jest wskazana nadmierna eksploatacja tych obszarów , konieczne jest dbanie o odpowiednią formę obiektów służących rekreacji, odpowiednią estetykę zagospodarowania terenów. Zagospodarowanie turystyczne w postaci szlaków turystycznych pieszych, rowerowych, konnych powinno być powiązane z zagospodarowaniem sąsiednich gmin, zwłaszcza gminy Osiek i Smętowo Graniczne.

7. Kierunki ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków

7.1. Uwagi ogólne dot. ochrony dziedzictwa i zabytków gminy Skórcz

Opis uwarunkowań dotyczących środowiska kulturowego znajduje się w I części opracowania - „Uwarunkowania”. Ustanowione strefy ochrony konserwatorskiej, obiekty wpisane do rejestru oraz strefy ochrony archeologicznej związane z chronionymi stanowiskami archeologicznymi oraz inne wartościowe obiekty oraz obszary proponowane do objęcia ochroną (budynki, układy ruralistyczne i proponowane strefy ich ekspozycji, zieleń historyczna – parki, aleje, cmentarze) pokazane zostały na planszy graficznej Studium – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”. Strefy ochrony układów ruralistycznych oraz strefy ochrony ich ekspozycji zostały pokazane z uwzględnieniem dotychczas określonych ich zasięgów w Studium gminy Skórcz z 2002 r. oraz w dawnym planie ogólnym gminy.

Gmina Skórcz posiada niewątpliwe walory krajobrazowe oraz znaczny zasób zabytków (107 pozycji w wojewódzkiej ewidencji zabytków - stan na listopad 2014 r., 63 stanowiska archeologiczne znajdujące się w woj. ewidencji zabytków, 2 obiekty wpisane do rejestru zabytków, 3 strefy ochrony archeologicznej wpisane do rejestru zabytków, na jej obszarze ustanowione są też decyzją o wpisie do rejestru zabytków strefy ochronne konserwatorskie dot. układu urbanistycznego m. Skórcza). Mimo to gmina Skórcz dotychczas **nie sporządziła** gminnej ewidencji zabytków w postaci wykazu oraz kart adresowych ewidencji zabytków, ani nie sporządziła dotychczas „**Gminnego Programu Opieki nad zabytkami dla gminy Skórcz**”. Sporządzenie zarówno GEZ jak i gminnego programu jest **ustawowym obowiązkiem gminy**, jak wynika z przepisów prawa, tj. Art. 87 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014, poz. 1446) cyt.: „*Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.*”

Natomiast zgodnie z art. 19 ust 2 „***W przypadku gdy gmina posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu uwzględnia się w studium i planie.***”

W ramach swoich obowiązków Wojewódzki Konserwator Zabytków Gdańsku w dniu 13 listopada 2014 r. przekazał gminie informacje dotyczące figurujących w jego ewidencjach zabytków (wynikające z zarządzeń WKZ nr 20 i 21 z dnia 06 grudnia 2010 r.) , wraz z informacjami dotyczącymi obowiązku sporządzenia i wprowadzenia w życie gminnej ewidencji zabytków.

Ze względu na brak GEZ i gminnego programu opieki nad zabytkami nie jest możliwe ich uwzględnienie w niniejszym Studium. Sporządzenie tych dokumentów jest ważnym i pilnym zadaniem gminy. Do czasu założenia GEZ w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego **należy uwzględnić** (zgodnie z art. 145 ustawy) **zabytki wskazane przez wojewódzkiego konserwatora zabytków**.

Gminny program opieki nad zabytkami

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na jednostki samorządu terytorialnego obowiązek sporządzenia programu opieki nad zabytkami (art. 87 ustawy). Przyjęty przez Radę Gminy w formie uchwały gminny program opieki nad zabytkami jest elementem polityki samorządowej. Powinien służyć

podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Istotną sprawą w tych działaniach jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego i ochrony środowiska przyrodniczego.

Program powinien być w miarę możliwości tworzony przy współudziale właścicieli i użytkowników zabytków. Program winien służyć rozwojowi gminy, poprawie stanu zachowania zabytków, eksponowaniu walorów krajobrazu kulturowego, zwiększeniu atrakcyjności zabytków dla potrzeb społecznych, gospodarczych i edukacyjnych. Winien też pomóc w aktywnym zarządzaniu tym specyficznym zasobem jakim są zabytki.

Wskazane w programie działania ukierunkowane powinny być na **poprawę stanu zachowania zabytków, ich adaptację i rewaloryzację oraz zwiększenie dostępności do nich mieszkańców, turystów i inwestorów.**

Efekty tych działań winny przyczynić się do zwiększenia atrakcyjności gminy, podniesienia konkurencyjności oferowanych produktów turystycznych, a także do szerszego od dotychczasowego wykorzystania potencjału dziedzictwa kulturowego.

Gminny program opieki nad zabytkami jest opracowywany na okres 4 lat. Z realizacji programu Wójt Gminy co 2 lata sporządza sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy. Program powinien być **cyklicznie aktualizowany. Zgodnie z wymaganiami ustawowymi jego zapisy powinny być odpowiednio stosowane w praktyce planistycznej gminy.**

„Art.87. 2. Programy, o których mowa w ust. 1, mają na celu, w szczególności:

- 1) włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju;*
- 2) uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej;*
- 3) zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania;*
- 4) wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego;*
- 5) podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami;*
- 6) określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków;*
- 7) podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami”*

3. Wojewódzki, powiatowy i gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu i rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

4. Programy, o których mowa w ust. 3, są ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.

5. Z realizacji programów zarząd województwa, powiatu i wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Z ustawy dot. ochrony zabytków wynika:

Art. 21. Ewidencja zabytków **jest podstawą** do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez województwa, powiaty i gminy.

Art. 22.5. W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru;
- 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków;
- 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Sporządzenie gminnej ewidencji zabytków i gminnego programu opieki nad zabytkami jest dla gminy Skórcz zadaniem PILNYM i WAŻNYM.

7.2. Chroniony zasób środowiska kulturowego gminy Skórcz – zabytki rejestrowe oraz zabytki w ewidencji

W niniejszym Studium uwzględniono chroniony zasób – zabytki wpisane do rejestru zabytków oraz figurujące w wojewódzkiej ewidencji zabytków

7.2.1. Obiekty wpisane do rejestru zabytków oraz zasady ich ochrony -

Na obszarze gminy wpisane do rejestru zabytków są dwa obiekty sakralne:

- **A** - kościół parafialny usytuowane w m. Barłożno – kościół parafialny p.w.św. Marcina z XIV-XV, XVIII w. nr rej woj. pom. 318 (dawniej 233)
- **B** - kościół parafialny p.w. Zwiastowania NMP z XV, VIII w Pączewie – nr rej 306 woj. pom. (dawniej 240)

oraz 3 stanowiska archeologiczne:

- **C** - cmentarzysko płaskie w m. Czarnylas – wpis do rej. WKZ w Gdańsku Kl.IV/6200/1340/ 71 z Sn. 31.03.1971 r. – nr rej. 181/C (dawniej 143/A)
- **D** - osada otwarta w m. Kranek – wpis do rej. WKZ w Gdańsku Kl.IV/6200/4561/71 z dn. 21.11.1971 r. – nr rej. 225/C (dawniej 170/A)
- **E** - cmentarzysko płaskie w m. Pączewo – wpis do rej. WKZ w Gdańsku Kl.IV/6200/117/72 z dn. 06.12.1972 r. – nr rej. 297/C (dawniej 239/A)

Na terenie gminy wiejskiej Skórcz położone są także znaczne fragmenty stref ochrony konserwatorskiej (**F**) wpisanego do rejestru zabytków układu urbanistycznego miasta Skórcza - Decyzja o wpisie do rejestru zabytków – zespołu urbanistycznego miasta Skórcz - to Dec Urzędu Woj. Wydz. Kultury i Sztuki, L.dz. II/9113/1/79 z dnia 05.06.1979 r. - wpis do rejestru zabytków woj. gdańskiego pod nr 958 (wg dawnego rejestru nr 817) - zespół urbanistyczny miasta Skórcza w granicach i ze strefami ochrony wg zał. graficznego do decyzji .

W strefach tych ustanowiono rygory konserwatorskie, określone w legendzie do zał. graficznego stanowiącego integralną część w/w decyzji, tj. określenia dot. ograniczeń dla nowej zabudowy:

- w strefie ochrony konserwatorskiej A1 – w obszarze objętym decyzją rezerwat krajobrazu kulturowego – *obowiązuje ścisła ochrona krajobrazu kulturowego*
- w strefie ochrony konserwatorskiej A2 - strefa konserwacji urbanistycznej – *obowiązuje ścisła ochrona struktury przestrzennej, w skali architektonicznej restauracja istniejącej substancji /w uzasadnionych przypadkach wymiana substancji i rekompozycja historycznej bryły budynku; wszelkie projekty i realizacje winny być uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków*
- w strefie ochrony konserwatorskiej A3 - strefa restauracji urbanistycznej – *obowiązuje ochrona struktury przestrzennej; w skali architektonicznej dopuszczalne są nowe uzupełnienia z następującymi zastrzeżeniami:- ograniczenie modułu przestrzennego*

do wymiarów rzutu 9 m (od linii pierzei) x 12 m i wysokości 9 m (wraz ze stromym dachem), architektura stosująca strome dachy, wykusze, nowoczesne materiały elewacyjne wysokiej klasy, zakaz stosowania projektów typowych; wszelkie projekty i realizacje winny być uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków

- w strefie ochrony otoczenia zespołu zabytkowego B1- *obowiązuje strefa ograniczenia gabarytów zabudowy- dopuszczalny maksymalny wymiar rzutu 12 x 24 m, wysokość 10 m*
- w strefie ochrony otoczenia zespołu zabytkowego B1- *strefa ochronna krajobrazu – obowiązuje ochrona ekspozycji biernej zespołu zabytkowego, absolutny zakaz zabudowy przedpoła obiektami kubaturowymi lub innymi niekorzystnie wpływającymi na sylwetkę miasta oraz obniżającymi walory ekspozycyjne zespołu zabytkowego*

Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18.12.2014 r. stwierdzono nieważność ustanowionych wyżej opisanych rygorów konserwatorskich. Jednakże nadal wpisany do rejestru zabytków jest układ urbanistyczny miasta Skórcza wraz z otoczeniem, Strefy A (1-3) stanowią zabytek w rozumieniu ustawy, a strefa B (1-2) otoczenie zabytku.

Przedmiot, zakres i formy ochrony zabytków oraz opieki nad nimi określa ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz. U. z 2014 poz. 1446). W stosunku do obszarów i obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków obowiązuje priorytet wymagań konserwatorskich, tj. uzyskanie pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie wszelkich robót budowlanych, prac konserwatorskich i restauratorskich przy obiektach oraz na obszarach wpisanych do rejestru zabytków, a także w ich otoczeniu.

Art. 6. 1. Ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

Art. 36. 1. Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga:

- 1) *prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru;*
- 2) *wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;*
- 3) *prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;*
- 4) *prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;*
- 5) *prowadzenie badań archeologicznych;*
- 6) *przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;*
- 7) *trwałe przeniesienie zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje;*
- 8) *dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;*
- 9) *zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;*
- 10) *umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru urządzeń technicznych, tablic, reklam oraz napisów, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;*
- 11) *podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru;*
- 12) *poszukiwanie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.*

Dla obszaru gminy Skórcz szczególne znaczenie ma **otoczenie zabytku** (teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych), **jakim jest historyczny układ urbanistyczny miasta Skórcza**. W przypadku wpisu obszarowego ochronie konserwatorskiej podlegają zewnętrzne cechy obiektów budowlanych, takie jak na przykład: liczba kondygnacji, rodzaj i kolor elewacji, geometria dachu, bryła, szczególnie wyeksponowane wejście, użyte materiały budowlane, przy czym ochronie konserwatorskiej podlegają nie tylko obiekty istniejące, ale również obiekt nowe, mające znaczenie dla kompozycji przestrzennej całego obszaru.

W granicach wyznaczonych stref ochrony konserwatorskiej stanowiących otoczenie zabytku prawo nakłada obowiązek uzyskiwania **pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków na wykonywanie robót budowlanych**.

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania wymagają uzgodnienia z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zgodnie z przepisami prawa budowlanego:

Art. 29. 4. Pozwolenia na budowę wymagają roboty budowlane wykonywane przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub **na obszarze wpisanym do rejestru zabytków**.

Art. 39. 1. Prowadzenie robót budowlanych przy obiekcie budowlanym wpisanym do rejestru zabytków lub na obszarze wpisanym do rejestru zabytków wymaga, przed wydaniem decyzji o pozwoleniu na budowę, **uzyskania pozwolenia na prowadzenie tych robót, wydanego przez właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków**.

2. **Pozwolenie na rozbiórkę obiektu budowlanego wpisanego do rejestru zabytków może być wydane po uzyskaniu decyzji Generalnego Konserwatora Zabytków działającego w imieniu ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego o skreśleniu tego obiektu z rejestru zabytków**.

W celu zapewnienia właściwego zagospodarowania otoczenia obiektów zabytkowych rejestrowych – kościołów w Barłóżnie i Pączewie – wskazane byłoby sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego tych wsi ustalających odpowiednie lokalne warunki zabudowy i zagospodarowania. Obiekty te powinny pełnić w otoczeniu i w samej miejscowości rolę dominant krajobrazowych. Przy wprowadzaniu nowego zainwestowania w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych chronionych prawnie należy zapewnić jedność kompozycyjną i funkcjonalną.

7.2.2 Stanowiska archeologiczne oraz zasady ich ochrony

Na obszarze gminy znajdują się stanowiska archeologiczne wpisane do wojewódzkiej ewidencji, wymienione w poniższej tabeli :

L.P.	Miejscowość	Gmina	Nr stan.	Rodzaj stanowiska	Chronologia	nr ob. AZP; nr st.
1	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	1	CMENTARZYSKO	WCZESNA EPOKA ŻELAZA	23-44;86;
2	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	2	CMENTARZYSKO	HALLSTATT D	23-44;87;
3	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	3	SKARB?	NEOLIT	23-44;88;
4	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	4	ZNALEZISKO LUŻNE?	NEOLIT	23-44;89;
5	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	5	ZNALEZISKO LUŻNE; ZNALEZISKO LUŻNE?; ZNALEZISKO LUŻNE?	NEOLIT; WCZESNA EPOKA ŻELAZA; ŚREDNIOWIECZE	23-44;90;
6	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	6	ZNALEZISKO LUŻNE?	ŚREDNIOWIECZE?	23-44;91;
7	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	7	ZNALEZISKO LUŻNE	NEOLIT	23-44;92;
8	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	8	CMENTARZYSKO	WCZESNA EPOKA ŻELAZA	
9	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	9	ŚLAD OSADNICTWA; OSADA; OSADA; OSADA; OSADA; CMENTARZYSKO CIAŁOPALNE	WCZESNE ŚREDNIOWIECZE; NEOLIT; WCZESNA EPOKA ŻELAZA; ŚREDNIOWIECZE; WCZESNA EPOKA ŻELAZA	23-44;110;
10	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	10	ŚLAD OSADNICTWA	PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE	24-44;111;
11	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	11	ŚLAD OSADNICTWA; OSADA; ŚLAD OSADNICTWA	NEOLIT; HALLSTATT D; PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE	24-44;1;
12	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	12	OSADA; ŚLAD OSADNICTWA; OSADA	NEOLIT; PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE; WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI	24-44;2;
13	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	13	OSADA; OSADA OTWARTA	NEOLIT; IV/V OKRES EPOKI BRAZU/HALLSTATT	24-44;3;
14	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	14	OSADA; OSADA	ŚREDNIOWIECZE; OKRES NOWOŻYTNY	24-44;4;
15	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	15	OSADA; ŚLAD OSADNICTWA; ŚLAD OSADNICTWA; OSADA; OSADA; OSADA; OSADA	WCZESNE ŚREDNIOWIECZE; OKRES NOWOŻYTNY; NEOLIT; NEOLIT; NEOLIT; WCZESNA EPOKA ŻELAZA; OKRES WPŁYWÓW RZYMSKICH	24-44;5;

16	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	16	OSADA; OSADA; OSADA; OSADA	WCZESNE ŚREDNIOWIECZE; NEOLIT; WCZESNA EPOKA ŻELAZA; WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI	24-44;6;
17	BARŁOŻNO	SKÓRCZ	17	ŚLAD OSADNICTWA; OSADA; OSADA; OSADA; OSADA	ŚREDNIOWIECZE; EPOKA KAMIENIA; WCZESNA EPOKA ŻELAZA; ŚREDNIOWIECZE; OKRES WPŁYWÓW RZYMSKICH	23-44;109;
18	CZARNYLAS	SKÓRCZ	1	ZNALEZISKO LUŻNE; ZNALEZISKO LUŻNE; ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI; ŚREDNIOWIECZE; NEOLIT	
19	CZARNYLAS	SKÓRCZ	2	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI	
20	CZARNYLAS	SKÓRCZ	3	CMENTARZYSKO?	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?	
21	CZARNYLAS	SKÓRCZ	4	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA	
22	CZARNYLAS	SKÓRCZ	5	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?	
23	CZARNYLAS	SKÓRCZ	6	ZNALEZISKO LUŻNE	EPOKA KAMIENIA	
24	CZARNYLAS	SKÓRCZ	7	ZNALEZISKO LUŻNE	NEOLIT	
25	MIROTKI	SKÓRCZ	1	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH; CMENTARZYSKO?; ZNALEZISKO LUŻNE	HALLSTATT D; WCZESNA EPOKA ŻELAZA; PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE	
26	MIROTKI	SKÓRCZ	2	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?	
27	MIROTKI	SKÓRCZ	3	ZNALEZISKO LUŻNE; OSADA?; OSADA?; ZNALEZISKO LUŻNE	NEOLIT; OKRES WPŁYWÓW RZYMSKICH; ŚREDNIOWIECZE; WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI	
28	MIROTKI	SKÓRCZ	4	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH; CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI; WCZESNA EPOKA ŻELAZA	

29	MIROTKI	SKÓRCZ	5	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA
30	MIROTKI	SKÓRCZ	6	ZNALEZISKO LUŻNE; ZNALEZISKO LUŻNE	OKRES WPŁYWÓW RZYMSKICH; PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE
31	MIROTKI	SKÓRCZ	7	ŚLAD OSADNICTWA	NEOLIT
32	PĄCZEWO	SKÓRCZ	1	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH; ZNALEZISKO LUŻNE; PUNKT OSADNICZY	WCZESNA EPOKA ŻELAZA; NEOLIT; WCZESNE ŚREDNIOWIECZE
33	PĄCZEWO	SKÓRCZ	2	ZNALEZISKO LUŻNE; ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNA EPOKA ŻELAZA; ŚREDNIOWIECZE
34	PĄCZEWO	SKÓRCZ	3	ZNALEZISKO LUŻNE; ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNA EPOKA ŻELAZA; ŚREDNIOWIECZE
35	PĄCZEWO	SKÓRCZ	4	ŚLAD OSADNICTWA; PUNKT OSADNICZY	PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE; WCZESNA EPOKA ŻELAZA
36	PĄCZEWO	SKÓRCZ	5	CMENTARZYSKO	HALLSTATT C
37	PĄCZEWO	SKÓRCZ	6	OSADA; ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNE ŚREDNIOWIECZE; PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE
38	PĄCZEWO	SKÓRCZ	7	ZNALEZISKO LUŻNE?	HALLSTATT C
39	PĄCZEWO	SKÓRCZ	8	ZNALEZISKO LUŻNE	NEOLIT
40	PĄCZEWO	SKÓRCZ	9	ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNA EPOKA ŻELAZA
41	PĄCZEWO	SKÓRCZ	10	ZNALEZISKO LUŻNE	NEOLIT
42	SKÓRCZ	SKÓRCZ	1	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH; CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	HALLSTATT; WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI
43	SKÓRCZ	SKÓRCZ	2	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?
44	SKÓRCZ	SKÓRCZ	3	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?
45	SKÓRCZ	SKÓRCZ	4	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH; ZNALEZISKO LUŻNE; ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNA EPOKA ŻELAZA; NEOLIT; WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI
46	SKÓRCZ	SKÓRCZ	5	CMENTARZYSKO?	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?

47	SKÓRCZ	SKÓRCZ	6	ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?
48	SKÓRCZ	SKÓRCZ	7	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH; CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA; HALLSTATT D
49	SKÓRCZ	SKÓRCZ	8	OSADA?; OSADA?; OSADA?; ŚLAD OSADNICTWA	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?; WCZESNE ŚREDNIOWIECZE; PÓŻNE ŚREDNIOWIECZE; NEOLIT
50	SKÓRCZ	SKÓRCZ	9	ZNALEZISKO LUŻNE; ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNA EPOKA ŻELAZA; WCZESNE ŚREDNIOWIECZE
51	SKÓRCZ	SKÓRCZ	10	ZNALEZISKO LUŻNE	NEOLIT
52	SKÓRCZ	SKÓRCZ	11	ZNALEZISKO LUŻNE	NEOLIT
53	SKÓRCZ	SKÓRCZ	12	ZNALEZISKO LUŻNE	EPOKA NIEOKREŚLONA?
54	SKÓRCZ	SKÓRCZ	13	CMENTARZYSKO	WCZESNA EPOKA ŻELAZA
55	SKÓRCZ	SKÓRCZ	14	GRODZISKO?	WCZESNE ŚREDNIOWIECZE
56	SKÓRCZ	SKÓRCZ	15	OSADA; OSADA	WCZESNE ŚREDNIOWIECZE; ŚREDNIOWIECZE
57	WIELBRANDOWO	SKÓRCZ	1	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH; ZNALEZISKO LUŻNE;	WCZESNA EPOKA ŻELAZA; ŚREDNIOWIECZE; NIE STWIERDZONO
58	WIELBRANDOWO	SKÓRCZ	2	ŚLAD OSADNICTWA; ŚLAD OSADNICTWA	PRADZIEJE; ŚREDNIOWIECZE
59	WIELKI BUKOWIEC	SKÓRCZ	1	CMENTARZYSKO?	WCZESNA EPOKA ŻELAZA
60	WOLENTAL	SKÓRCZ	1	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA?
61	WOLENTAL	SKÓRCZ	2	ZNALEZISKO LUŻNE	WCZESNA EPOKA ŻELAZA
62	RYZOWIE	SKÓRCZ	1	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH	WCZESNA EPOKA ŻELAZA
63	RYZOWIE	SKÓRCZ	2	CMENTARZYSKO GROBÓW SKRZYNKOWYCH;	WCZESNY I ŚRODKOWY OKRES LATEŃSKI;

Lokalizacja w/wym w tabeli stref oraz stanowisk została pokazana na zal. graficznych Studium – zał. 2 i zał. 3 w skali 1:10000

Spośród stref ochrony archeologicznej najistotniejsze są wpisane do rejestru zabytków:

- **C** - cmentarzysko płaskie w m. Czarnylas, z wczesnej epoki żelaza – wpis do rej. WKZ w Gdańsku Kl.IV/6200/1340/ 71 z Sn. 31.03.1971 r. – nr rej. 181/C (dawniej 143/A)
- **D** - osada otwarta w m. Kranek, z wczesnego średniowiecza – wpis do rej. WKZ w Gdańsku Kl.IV/6200/4561/71 z dn. 21.11.1971 r. – nr rej. 225/C (dawniej 170/A)
- **E** - cmentarzysko płaskie w m. Pączewo, z wczesnej epoki żelaza – wpis do rej. WKZ w Gdańsku Kl.IV/6200/117/72 z dn. 06.12.1972 r. – nr rej. 297/C (dawniej 239/A)

Ich lokalizację wraz z symbolami literowymi (C, D, E) oznaczono na planszach graficznych Studium - na zał. 2 - Uwarunkowania w skali 1:10 000 oraz zał. 3 – Kierunki zagospodarowania w skali 1:10 000. Obowiązują dla nich przepisy prawa ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz ustawy prawo budowlane, opisane w pkt 7.2.1.

Pozostałe (nie wpisane do rejestru zabytków) stanowiska archeologiczne, strefy ochrony archeologicznej powinny znaleźć się w gminnej ewidencji zabytków. Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydawane w sytuacji braku miejscowego planu dotyczące obszarów stref, stanowisk archeologicznych muszą być uzgadniane z wojewódzkim konserwatorem zabytków .

Ponadto zgodnie z przepisami prawa budowlanego:

*Art.39. 3. W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a **ujętych w gminnej ewidencji zabytków**, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.*

Dla stref ochrony archeologicznej wpisanych do rejestru zabytków ustala się w Studium następujące zasady ochrony:

- 1) celem ochrony jest zachowanie najcenniejszych zasobów archeologicznych województwa pomorskiego;
- 2) wyklucza się jakiegokolwiek inwestycje (np. liniowe), naruszające substancję zabytkową i ekspozycję dla stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej oraz otulinie, obowiązuje ścisła ochrona i trwałe zachowanie;
- 3) dla pozostałych stanowisk archeologicznych prowadzenie wszelkich prac w granicach stref ochrony archeologicznej wymaga od inwestora uzyskania zgody i warunków prowadzenia prac przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. W granicach stref ochrony konserwatorskiej należy w porozumieniu z konserwatorem i na jego warunkach przewidzieć przeprowadzenie badań archeologicznych sondażowych, a także badań archeologicznych wyprzedzających inwestycje. W przypadku stwierdzenia reliktyw archeologicznych ustala się konieczność przeprowadzenia archeologicznych badań ratowniczych.

Dla stref ochrony archeologicznej nie wpisanych do rejestru ustala się następujące formy ochrony:

- 1) w granicach strefy dopuszczalna jest działalność budowlana pod warunkiem wykonania wyprzedzających badań wykopaliskowych, których celem jest udokumentowanie reliktyw osadnictwa pradziejowego i wczesnośredniowiecznego; zakres tych prac określa każdorazowo wojewódzki konserwator zabytków, zgodnie z przepisami ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 2) po wykonaniu badań teren może być trwale zainwestowany.

7.2. 3. Obiekty zabytkowe figurujące w woj. ewidencji zabytków oraz zasady ich ochrony

W wojewódzkiej ewidencji zabytków dla gm. Skórcz – ujęto 107 różnego rodzaju obiektów, w tym obiektów mieszkalnych, gospodarczych, kościołów, kapliczek, danych pałaców, cmentarzy, budynków szkolnych, kolejowych, parków. Część obiektów znajdujących się wykazie została już niestety przebudowana lub nawet nie istnieje, wykaz wymaga aktualizacji i weryfikacji pod kątem zachowania walorów zabytkowych, a także zaktualizowania adresów, lokalizacji (na kartach adresowych). Możliwe jest także uzupełnienie wykazu o obiekty, które gmina samodzielnie uzna za wartościowe i warte ochrony.- w Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ). (patrz rozdz. 7.1.)

Zaktualizowana, uzupełniona o obiekty wybrane, wskazane przez gminę samodzielnie do ochrony, **wymaga zaopiniowania** przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Lista – wykaz woj. ewidencji zabytków – wg informacji ze strony internetowej WKZ w Gdańsku oraz wniosku WKZ do aktualizacji Studium

LP	POWIAT	GMINA	MIJESCO- WOŚĆ	ULICA	NR	OBIEKT	NR REJ. WOJ. POMORSKIEGO
1	starogardzki	Skórcz	Barłożno		1	budynek mieszkalny (d.nr 40)	
2	starogardzki	Skórcz	Barłożno		3	budynek mieszkalny	
3	starogardzki	Skórcz	Barłożno		4a	budynek mieszkalny (d.7)	
4	starogardzki	Skórcz	Barłożno	między szkołą nr 23 a domem nr 22	obok 22	spichlerz	
5	starogardzki	Skórcz	Barłożno		24	budynek mieszkalny	
6	starogardzki	Skórcz	Barłożno		27	budynek mieszkalny	
7	starogardzki	Skórcz	Barłożno		45	budynek mieszkalny	
8	starogardzki	Skórcz	Barłożno		49	budynek mieszkalny	
9	starogardzki	Skórcz	Barłożno		51	budynek mieszkalny	
10	starogardzki	Skórcz	Barłożno		54	budynek mieszkalny	
11	starogardzki	Skórcz	Barłożno		59	budynek mieszkalny	
12	starogardzki	Skórcz	Barłożno		59	budynek gospodarczy	
13	starogardzki	Skórcz	Barłożno		62	budynek mieszkalny-plebania	
14	starogardzki	Skórcz	Barłożno			kościół p.w. św. Marcina BP.	318

*Przedsiębiorstwo Projektowo-Realizacyjne „DOM” Sp. z o.o.
Starogard Gdański*

15	starogardzki	Skórcz	Barłożno			ogrodzenie kościoła p.w. św. Marcina
16	starogardzki	Skórcz	Barłożno	w centrum wsi		cmentarz przykościelny, katolicki, pow. 0,08 ha
17	starogardzki	Skórcz	Barłożno		63	budynek mieszkalny
18	starogardzki	Skórcz	Barłożno		64	budynek mieszkalny
19	starogardzki	Skórcz	Barłożno		66	budynek mieszkalny
20	starogardzki	Skórcz	Barłożno	na skraju wsi		kapliczka (1946 r.)
21	starogardzki	Skórcz	Barłożno		100	relikty zespołu dworsko-parkowego i słupki bramne wiodące na teren d.parku, (d.wł. rodziny Boltów)
22	starogardzki	Skórcz	Barłożno	na terenie wsi, oddalony od kościoła 140 m w kier pld		cmentarz komunalny, katolicki, pow. 0,63 ha
23	starogardzki	Skórcz	Czarny Las	na terenie wsi, przy szosie, ok. 100 m na pld od kościoła		cmentarz parafialny, katolicki, pow. 1,02 ha
24	starogardzki	Skórcz	Czarny Las			cmentarz przykościelny katolicki (krzyże nagrobne przy kościele i nagrobek z ogrodzeniem
25	starogardzki	Skórcz	Czarny Las			kościół p.w. św. Andrzeja
26	starogardzki	Skórcz	Czarny Las			ogrodzenie kościoła
27	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		2	budynek mieszkalny (d.1)
28	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		3	budynek mieszkalny-plebania
29	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		6	budynek mieszkalny
30	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		9	budynek mieszkalny
31	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		10	budynek szkoły
32	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		14	budynek mieszkalny
33	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		21	pałac
34	starogardzki	Skórcz	Czarny Las			park przypałacowy
35	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		22	budynek (świetlica)
36	starogardzki	Skórcz	Czarny Las		22A	gorzelnia (wł. Rolnicza S-nia Produkcyjna Zwycięstwo)
37	starogardzki	Skórcz	Czarny Las			komin gorzelni
38	starogardzki	Skórcz	Mirotki	na krańcu wsi		kapliczka (I)
39	starogardzki	Skórcz	Mirotki			kapliczka (II)
40	starogardzki	Skórcz	Mirotki		42	budynek mieszkalny
41	starogardzki	Skórcz	Mirotki		43	budynek mieszkalny
42	starogardzki	Skórcz	Mirotki		49	budynek mieszkalny
43	starogardzki	Skórcz	Mirotki		57	budynek mieszkalny
44	starogardzki	Skórcz	Mirotki		59	budynek d.szkoły
45	starogardzki	Skórcz	Mirotki		61 a	budynek mieszkalny
46	starogardzki	Skórcz	Mirotki		obok nr 62	zespół 4 budynków drewnianych (mieszkalne i gosp.)
47	starogardzki	Skórcz	Mirotki		71	budynek mieszkalny
48	starogardzki	Skórcz	Mirotki		71b	budynek mieszkalny
49	starogardzki	Skórcz	Mirotki			dworzec PKP
50	starogardzki	Skórcz	Mirotki			budynek WC (PKP)
51	starogardzki	Skórcz	Miryce		6	budynek mieszkalny
52	starogardzki	Skórcz	Miryce		7	budynek mieszkalny
53	starogardzki	Skórcz	Miryce		8	budynek mieszkalny

54	starogardzki	Skórcz	Miryce		12	budynek mieszkalny	
55	starogardzki	Skórcz	Miryce		22	budynek mieszkalny	
56	starogardzki	Skórcz	Miryce		23	budynek mieszkalny	
57	starogardzki	Skórcz	Miryce		25	budynek mieszkalny	
58	starogardzki	Skórcz	Miryce		28	budynek mieszkalny	
59	starogardzki	Skórcz	Miryce		29	budynek mieszkalny	
60	starogardzki	Skórcz	Miryce		29	budynek gospodarczy	
61	starogardzki	Skórcz	Miryce		31	spichlerz (d. nr 30)	
62	starogardzki	Skórcz	Miryce		obok nr 32	park	
63	starogardzki	Skórcz	Miryce	w parku, przy d.majątku		cmentarz , pow. 40 m.kw.	
64	starogardzki	Skórcz	Pączewo		2a	budynek mieszkalny	
65	starogardzki	Skórcz	Pączewo		12	budynek d.szkoły	
66	starogardzki	Skórcz	Pączewo		28	budynek mieszkalny	
67	starogardzki	Skórcz	Pączewo		35	budynek mieszkalny (d. klub prasy)	
68	starogardzki	Skórcz	Pączewo		40	budynek mieszkalny	
69	starogardzki	Skórcz	Pączewo		63	budynek mieszkalny	
70	starogardzki	Skórcz	Pączewo		64	budynek mieszkalny	
71	starogardzki	Skórcz	Pączewo			kościół paraf. p.w. Zwiastowania NMP	306
72	starogardzki	Skórcz	Pączewo			kapliczka przy kościele	
73	starogardzki	Skórcz	Pączewo	w centrum wsi		cmentarz przykościelny , pow. 0,07 ha, zachowane 2 metalowe krzyże	
74	starogardzki	Skórcz	Pączewo			budynek mieszkalny-plebania	
75	starogardzki	Skórcz	Pączewo			kolumna z figurą św.Józefa	
76	starogardzki	Skórcz	Pączewo			dworzec kolejowy PKP	
77	starogardzki	Skórcz	Pączewo			budynek WC w zespole dworca kolejowego PKP	
78	starogardzki	Skórcz	Pączewo	leży przy szosie , na terenie wsi , od kościoła oddalony ok.100 m w kier.płd-wsch		cmentarz parafialny, katolicki ,pow. 0,5 ha	
79	starogardzki	Skórcz	Pączewo	poza wsą, oddalony na płn od centrum ok.800 m od szosy Skórcz - Pączewo ok.40 m w kier zach.		cmentarz epidemiczny (bezwyznaniowy)	
80	starogardzki	Skórcz	Pólko	poza wsią w otoczeniu pól uprawnych, oddalony na płn-zach ok.150 m. od drogi łączącej Pólko z Wolentalem		cmentarz (pogorzalców) bezwyznaniowy	
81	starogardzki	Skórcz	Ryzowie		22	budynek mieszkalny	
82	starogardzki	Skórcz	Ryzowie			park podworski	
83	starogardzki	Skórcz	Ryzowie	polozony ok.600 m na płn-wsch od centrum wsi , od szosy Skórcz-Barłożno oddalony ok.150 m w kier.płd - wsch		cmentarz ewangelicki, pow.0,1 ha	
84	starogardzki	Skórcz	Wielbrandowo			kapliczka (I) 1865, 1947r.	
85	starogardzki	Skórcz	Wielbrandowo	Gniewska	27	budynek mieszkalny	
86	starogardzki	Skórcz	Wielbrandowo	Gniewska /Główna		kapliczka (II)	

87	starogardzki	Skórcz	Wielbrandowo	Główna/Podgórna		budynek (na terenie d.majątku,późniejszego PGR))	
88	starogardzki	Skórcz	Wielbrandowo	Grabowska	3	dom mieszkalny	
89	starogardzki	Skórcz	Wielbrandowo	na terenie lasu, poza wsią, oddalony od centru 400 m na zach		cmntarz ewangelicki, pow. 0,07 ha	
90	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		5	budynek mieszkalny	
91	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		8	budynek mieszkalny	
92	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		9	budynek mieszkalny	
93	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		52	budynek mieszkalny	
94	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		57	dom mieszkalny	
95	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		59	budynek mieszkalny	
96	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		61	budynek mieszkalny	
97	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		63	budynek mieszkalny	
98	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		obok 78	kapliczka (1946 r.)	
99	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		78	budynek mieszkalny	
100	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		77	budynek mieszkalny	
101	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		79	budynek mieszkalny	
102	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		80	budynek mieszkalny	
103	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec		96	budynek mieszkalny	
104	starogardzki	Skórcz	Wielki Bukowiec	poza wsi, przy torach kolejowych na terenie lesnym, od centrum wsi oddalony 500 m w kier.pjn		cmntarz choleryczny, bezwyznaniowy, pow. 50 m kw.	
105	starogardzki	Skórcz	Wolental			park podworski	
106	starogardzki	Skórcz	Wolental		48	budynek mieszkalny	
107	starogardzki	Skórcz	Wolental			budynek d.szkoły	

Decyzje o warunkach zabudowy i zagospodarowania wydawane w sytuacji braku miejscowego planu w stosunku do obiektów lub obszarów figurujących w gminnej ewidencji zabytków wymagają uzgodnienia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Zgodnie z przepisami ustawy prawo budowlane:

Art.39. 3. W stosunku do obiektów budowlanych oraz obszarów niewpisanych do rejestru zabytków, a ujętych w gminnej ewidencji zabytków, pozwolenie na budowę lub rozbiórkę obiektu budowlanego wydaje właściwy organ w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zasób zabytków figurujących w dotychczasowych wykazach wymaga inwentaryzacji, przejrzania, zaktualizowania, weryfikacji i oceny. Wnioski z prac terenowych i kwerendy materiałów pozwolą na sformułowanie zaleceń i wytycznych dotyczących ich ochrony.

Dla obiektów zamieszczonych w Wojewódzkiej Ewidencji Zabytków oraz w przyszłej (wymagającej sporządzenia) Gminnej Ewidencji Zabytków należy:

- ochraniać i zachować historyczne cechy budynków i obiektów takie jak: bryła, forma architektoniczna, kształt dachu, pokrycie dachu, kąt nachylenia głównych

połaci, dyspozycja ścian (rozmoszczenie otworów okiennych i drzwiowych, podziały architektoniczne elewacji), detal architektoniczny (w tym kształt, wielkość okien, podziały stolarki okiennej i drzwiowej, obramienia otworów itp.), kolorystykę,

- wszelkie działania w obrębie elementów chronionych prowadzić w zakresie uzgodnionym z właściwym konserwatorem zabytków;
- dopuścić wymianę technicznie zużytych elementów budynku (okien, drzwi itd.) w zakresie uzgodnionym z właściwym konserwatorem zabytków
- zachować w przypadku remontów, historyczny detal architektoniczny i o ile występują – historyczne elementy wyposażenia wnętrza .
- zachować historyczne relacje przestrzenne i obiekty wspomagające (np. zabudowa gospodarcza towarzysząca) oraz zielenią w obrębie działek (np. w siedliskach, założeniach i zespołach przestrzennych)

Dla zachowanej zabudowy towarzyszącej, gospodarczej - utrzymywać w należytym stanie technicznym, z dopuszczeniem podniesienia standardów wyposażenia, a w przypadku wymiany obiektów w katastrofalnym stanie technicznym nową zabudowę dostosować gabarytami i lokalizacją do likwidowanych obiektów.

Dla obiektów małej architektury – kapliczek, przydrożnych krzyży, murów, elementów bram itp. – ustala się wymóg ochrony przed dewastacją, nakaz bieżących prac konserwacyjnych, z maksymalnym zachowaniem pierwotnego wyrazu architektonicznego.

Ponieważ co do zasady zabytek podlega ochronie niezależnie od jego stanu technicznego, rozbiórka obiektów o walorach historyczno - kulturowych możliwa jest tylko w wypadku zagrożenia zdrowia i mienia ludzi na podstawie ekspertyzy wydanej przez osobę upoważnioną po wykonaniu przedrozbiorkowej dokumentacji architektonicznej - inwentaryzacyjnej. Każdorazowo wymaga to uzgodnień z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Zabytki figurujące w gminnej ewidencji zabytków **wymagają odpowiedniego uwzględnienia w zapisach** planów miejscowych sporządzanych przez gminę. Ma to szczególne znaczenie dla zabytków z Gminnej Ewidencji Zabytków (GEZ) nie wpisanych do rejestru zabytków, gdyż ustalenia planu miejscowego zgodnie z ustawą o zabytkach są jedną z **form ich ochrony**.

7.3. Cele i zadania ochrony środowiska kulturowego i krajobrazu

Założono, analogicznie jak w dotychczasowym Studium gminy Skórcz z 2002 r., iż celem głównym jest ochrona tożsamości kulturowej miejsca, miejscowości i regionu, zatem ochrona zachowanych walorów środowiska kulturowego jak też jego właściwe kształtowanie, w powiązaniu z ochroną środowiska przyrodniczego.

Ochronie podlegać powinna zatem:

- struktura zachowanego środowiska kulturowego
- dziedzictwo kulturowe użytkowania przestrzeni, w tym zachowanych relikwów historycznej struktury osadniczej, sieci dróg historycznych, zachowanych historycznych struktur wewnętrznych poszczególnych jednostek osadniczych, siedlisk i zagród

- dziedzictwo kultury materialnej- zabytki architektury i budownictwa, dziedzictwo archeologiczne
- struktura krajobrazu
- swoiste cechy krajobrazu – przyrodnicze i kulturowe, decydujące o unikatowości obszaru
- walory widokowe krajobrazu, warunki ekspozycji czynnej i biernej najbardziej atrakcyjnych widokowo krajobrazów, panoram, sylwet i widoków i locji; ochrona wartościowych miejsc widokowych, korytarzy widokowych (lunet) i widokowych ścieżek wrażeń

7.4. Zasady ochrony historycznej, zabytkowej zieleni .

Ustala się następujące zasady ochrony dotyczące historycznej zieleni

- dla parków:

- a) utrzymanie (a tam gdzie jest to możliwe odtworzenie) układu kompozycyjnego (ukształtowanie powierzchni, aleje, kompozycje zieleni) i hydrograficznego, na pielęgnacji i konserwacji zieleni,
- b) uzupełnienie ubytków i nowych nasadzeń wyłącznie na podstawie specjalistycznych dokumentacji,
- c) sukcesywna likwidacji funkcji i obiektów kolizyjnych, na zachowaniu i konserwacji historycznych elementów małej architektury (np. ogrodzeń, bram, a także posadzki ogrodowej itp.);

- dla cmentarzy przykościelnych i cmentarzy położonych poza obszarami zabudowy wsi:

- a) zakaz lokalizacji obiektów i urządzeń kolidujących z pierwotną funkcją,
- b) ochrona zachowanych elementów, uporządkowanie i podkreślenie symboliki miejsca, poprzez utrzymanie bądź uczytelnienie zachowanego układu dróg, alejek, kwater, ochrona nagrobków, krzyży, zachowanego drzewostanu, likwidacja samosiejek i zielni ruderalnej (wszystkie działania należy prowadzić wyłącznie na podstawie specjalistycznego opracowania),
- c) możliwość tworzenia lapidariów;

- dla nasadzeń alejowych wzdłuż dróg i zieleni w historycznych siedliskach

- a) utrzymanie, ochrona i pielęgnacja drzewostanu
- b) uzupełnianie ubytków nowymi nasadzeniami zgodnymi pod względem gatunków z historycznymi założeniami

7.5 . Proponowane strefy ochrony konserwatorskiej

Strefy ochrony konserwatorskiej są to obszary wskazywane w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, dla których obowiązują zapisane w ustaleniach dokumentów planistycznych ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

W gminie Skórcz wg dotychczasowych dokumentów planistycznych (plan ogólny gminy z lat 90-tych XX w. oraz Studium z 2002 r.) wskazywano dotychczas kilka stref, dla miejscowości:

Barłożno, Wolental, Pączewo, Czarnylas, Wielki Bukowiec
oraz dla układów, zespołów ruralistycznych w miejscowościach : Nowy Bukowiec, Barłożno – folwark, Miryce.

Zachowuje się dotychczas wskazywane w dokumentach planistycznych gminy Skórcz strefy ochrony konserwatorskiej. **Granice stref pokazano na zał. graficznym nr 3 – Kierunki zagospodarowania w skali 1:10 000**

Strefy ochrony konserwatorskiej układów osadniczych i/lub obiektów zabytkowych winny zostać uwzględnione w planach miejscowych. Dla terenów tych należy szczegółowo sformułować w planach zasady zabudowy i zagospodarowania tak, aby zapewnić właściwą ochronę historycznych układów ruralistycznych i obiektów zabytkowych. Dopuszcza się niewielkie korekty stref, ich uściślenie i uszczegółowienie na zasadach wskazanych przez konserwatora zabytków na etapach sporządzania planów miejscowych.

Proponuje się rozważyć włączenie niektórych, najbardziej wartościowych zabytkowych układów ruralistycznych objętych strefami ochrony konserwatorskiej do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Celem ochrony w strefie ochrony konserwatorskiej układów ruralistycznych wsi (**Barłożno, Wolental, Pączewo, Czarnylas, Wielki Bukowiec**) oraz strefach ochrony zespołów zabudowy (**Nowy Bukowiec, Barłożno-folwark, Miryce, Wielbrandowo**) jest ochrona zachowanego układu przestrzennego oraz zachowanych zabytkowych jego elementów.

W granicach strefy postuluje się ustalenie np. poprzez zapisy miejscowego planu:

- nakazu ochrony i uzupełnienia historycznej zieleni;
- nakazu ochrony zachowanych i odtworzenia historycznych nawierzchni komunikacyjnych na drogach wewnętrznych i ciągach pieszo-jezdnych oraz dojściach, dojazdach;
- nakazu ochrony zachowanych elementów małej architektury (historyczne ogrodzenia, kapliczki itp.);
- nakazu maksymalnego zachowania historycznego układu komunikacyjnego i historycznego planu wsi;
- nakazu zachowania cennych elementów historycznej struktury przestrzennej, harmonijnego kształtowania nowych elementów zabudowy i zagospodarowania;
- nakazu usunięcia, restylizacji lub rekompozycji elementów dysharmonijnych zagospodarowania;
- nakazu kontynuacji w nowej zabudowie występujących historycznych tradycji budowlanych, wykluczenie lokalizacji zabudowy o gabarytach dominujących w stosunku do zabudowy historycznej w sąsiedztwie;
- ewentualnych zaleceń lub ustaleń dot. kształtowania zabudowy, dopuszczalnych jej parametrów, gabarytów;
- zakazu lokalizacji w granicach strefy ochrony konserwatorskiej nośników reklamowych, za wyjątkiem szyldów i tablic reklamowych związanych z działalnością prowadzoną w granicach działki;

- dla budynków nie objętych formalną ochroną (nie figurujące w gminnej ewidencji zabytków, bądź nie wpisane w rejestr zabytków), ale charakterystycznych dla historycznych zespołów zabudowy, o cechach zabudowy tradycyjnej, współtworzących klimat zabudowy wiejskiej, ustala się wymóg ochrony historycznej bryły i kształtu dachu, dyspozycji ścian zewnętrznych, formy architektonicznej; przekształcenia i przebudowy nie mogą powodować utraty chronionych walorów; dopuszcza się rozbudowę budynku na zasadzie kontynuacji pierwotnych proporcji obiektów i form architektonicznych.

Wokół miejscowości, układów ruralistycznych wsi **Barłożno, Wolental, Pączewo, Czarnylas, Wielki Bukowiec** oraz wokół zespołu zabudowy w m. **Miryce** wyznaczono strefy ochrony ekspozycji, w których postuluje się wprowadzenie ograniczeń w zagospodarowaniu przestrzennym - nowe zainwestowanie nie może powodować dewaloryzacji widoków na chroniony układ, zabudowa lokowana w granicach takiej strefy może być ograniczana w zakresie formy, gabarytów itp. W strefach ochrony ekspozycji postuluje się ustalenie: zakazu sytuowania zalesień, reklam wielkoformatowych, wszelkich budynków oraz budowli przesłaniających ekspozycję / widok na zespół zabudowy wsi i jej panoramę lub powodujących obniżenie walorów krajobrazowych.

Ustala się następujące zasady ochrony w wyznaczonych strefach ochrony ekspozycji:

- przekształcenia w zagospodarowaniu i zabudowie poprzedzać należy analizą ekspozycji i ewentualnymi studiami krajobrazowymi
- maksymalnie ograniczyć możliwość sytuowania nowej zabudowy poza wyznaczonymi terenami rozwojowymi
- rozważyć wskazanie w planach miejscowych (w wypadku ich sporządzania dla otoczenia cennych zespołów) terenów - obszarów wyłączonych spod zabudowy ze względu na konieczność ochrony ekspozycji
- postuluje się usunięcie lub rekompozycję elementów, obiektów obniżających walory krajobrazowe otoczenia chronionych zespołów zabudowy
- postuluje się wprowadzenia zakazu zabudowy na przedpolach ekspozycyjnych zespołów i obiektów zabytkowych objętych ochroną poprzez wpis do rejestru , w tym w ustalonych strefach ochrony krajobrazu miasta Skórcza (na północ od miasta – dojazd z kierunku od wsi Wolental oraz od strony południowo-zachodniej w obrębie Kranek)

Strefy ochrony konserwatorskiej miasta Skórcza

W granicach gminy wiejskiej Skórcz wskazano ustalone decyzją o wpisie do rejestru zabytków układu urbanistycznego miasta Skórcza strefy ochrony konserwatorskiej (nr rej 816, decyzja z dnia 5 kwietnia 1979 r.). Granice stref oraz ich nazwy podano za załącznikiem decyzji. Są to strefy: ochrony krajobrazu, ograniczenia gabarytów zabudowy, strefa restauracji urbanistycznej, strefa konserwacji urbanistycznej. Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18.12.2014 r. stwierdzono nieważność ustanowionych w ww decyzji szczegółowych (opisano je w cz. uwarunkowania) rygorów konserwatorskich. Jednakże nadal wpisany do rejestru zabytków jest układ urbanistyczny miasta Skórcza wraz z otoczeniem, Strefy A (1-3) stanowią zabytek w rozumieniu ustawy , a strefa B (1-2) **otoczenie zabytku** .

Zasady ochrony – wg pkt 7.1.

7.6 . Ustalenia dot. kształtowania zabudowy oraz inne zalecenia

Dla nowej zabudowy sytuowanej w obrębie układów przestrzennych wsi wskazane zachowanie skali i charakteru zabudowy, nawiązujące do tradycyjnych form; postulowane utrzymanie wzajemnych relacji pomiędzy szerokością a długością (proporcje rzutu), wysokością podmurówki, wysokością kondygnacji, wysokością poddasza, kątem nachylenia połaci dachowych. W obszarach o zachowanej tradycyjnej zabudowie nie należy stosować materiałów budowlanych obcych regionalnej tradycji budowlanej. Nie należy stosować agresywnej kolorystyki - nie przynależnej regionalnej tradycji budowlanej. Nowa zabudowa powinna być wkomponowywana w istniejący układ topograficzno-przestrzenny.

W obszarach tradycyjnie rolniczych, otwartych w sytuacji lokowania nowej zabudowy zagrodowej nie wprowadzać obiektów, formą, rozwiązaniami funkcjonalnymi i symboliką detalu architektonicznego przynależnych obszarom miejskim.

Postuluje się: propagowanie i wprowadzanie w obszar gminy obiektów harmonijnie wpisujących się w krajobraz kulturowy obszaru, nawiązujących w swoim wyrazie architektoniczno – estetycznym do kociewskich tradycji budowlanych.

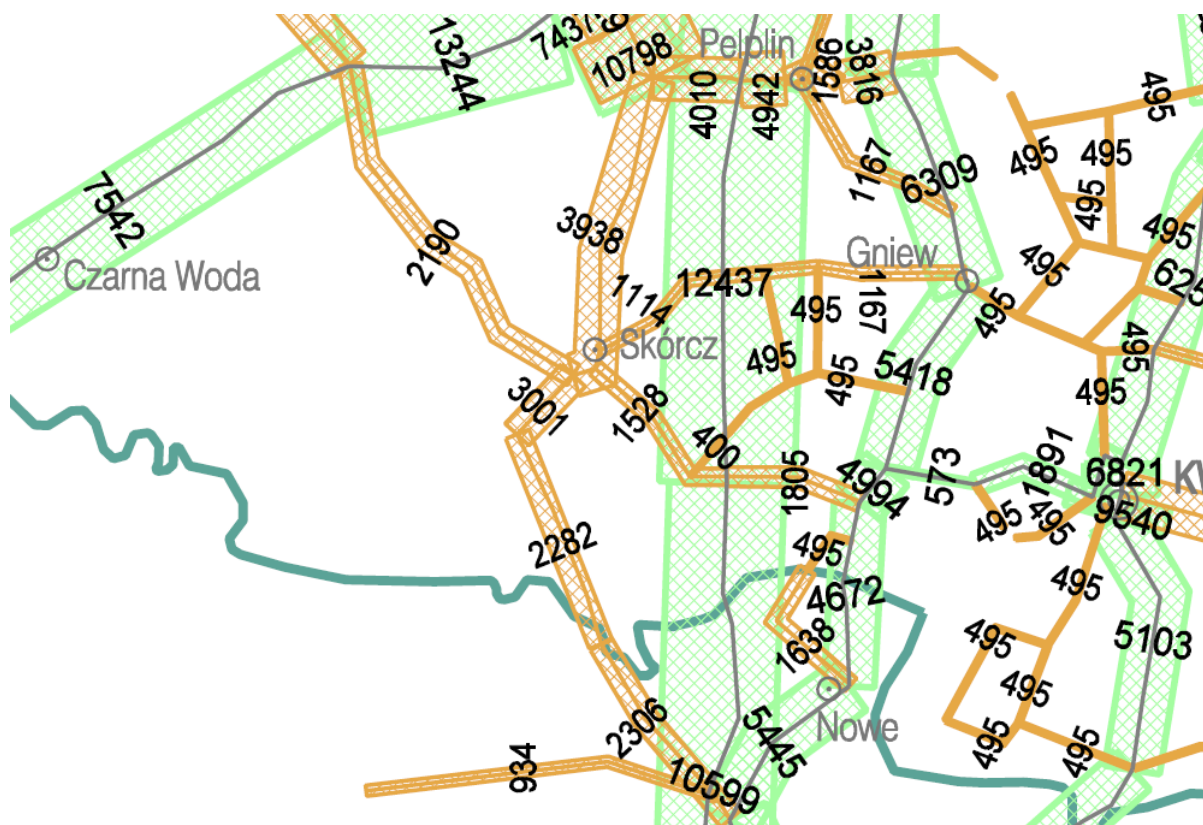
Nowej zabudowie powinna towarzyszyć odpowiednio kształtowana zieleń, a istniejące zadrzewienia i zakrzewienia przydrożne oraz śródpolne powinny być w maksymalnym możliwym stopniu zachowywane.

W gminnym programie opieki nad zabytkami warto podkreślić znaczenie promocji, edukacji i popularyzacji wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym i powiązać działania z tym związane z rozwojem turystyki.

8. Kierunki rozwoju systemów komunikacji

8.1. Układ komunikacji drogowej

Układ drogowy gminy Skórcz, złożony jest z 5 dróg wojewódzkich, 4 powiatowych oraz dróg gminnych. W sąsiedztwie gminy zrealizowano w ostatnich latach Autostradę A1 oraz most przez rzekę Wisłę w okolicy Kwidzyna. Zmiany te wpływają na poprawę obsługi transportowej w podróżach poza gminę. Realizacja elementów podstawowej sieci dróg w kraju nie zmieniła jednak proporcji natężeń ruchu drogowego pomiędzy drogami wojewódzkimi na co wskazuje porównanie natężeń Generalnego Pomiaru Ruchu Drogowego z lat 2000 i 2010.

Rys. wg Głównego Pomiaru Ruchu Drogowego 2010.

Podstawowy układ drogowy ma charakter przede wszystkim obsługi obszaru gminy.

Gmina Skórcz położona jest peryferyjnie w stosunku do głównych ośrodków województwa jednocześnie położona jest w paśmie oddziaływania Korytarza Nadwiślańskiego przynależącego do nr VI Transeuropejskiej Sieci Transportowej⁶, do którego przynależą autostrada A1 zlokalizowana na skraju południowo-wschodniej części gminy, oraz linia kolejowa 131 i droga krajowa 91.

Gmina posiada znaczną ilość powiązań w lokalnej jak i ponadlokalnej sieci transportowej, nawet przy braku dróg krajowych w układzie, jednakże sporo uwagi powinno się poświęcić na działania w celu doprowadzenia stanu technicznego oraz

⁶Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2009

organizacji ruchu do poziomu pozwalającego na komfortowe i bezpieczne przemieszczanie się pojazdami kołowymi oraz pieszo.

8.1.1. Kierunki przekształceń podstawowego układu drogowego

Układ sieci drogowej gminy Skórcz charakteryzuje się dość bliskim położeniem w stosunku do głównej osi sieci komunikacyjnej województwa, jaką stanowi korytarz obejmujący Autostradę A1, drogę krajową nr 91 i linię kolejową nr 131. Dlatego też położenie takie powoduje, iż obsługę ruchu zewnętrznego, tranzytowego nadal będą zapewniały: drogi wojewódzkie, głównie nr 231 i 214. Jednocześnie drogi te wraz z układem dróg powiatowych i gminnych będą stanowiły szkielet transportowy gminy.

W zakresie przebudowy/modernizacji dróg wojewódzkich proponuje się:

- Nowy przebieg DW231 na odcinku od miasta Skórcz, z wykorzystaniem rezerwy terenu pozostałej po nieczynnej linii kolejowej nr 218 (Szlachta - Prabuty), z obejściem miejscowości Ryzowie, Miryce.
- Nowy przebieg DW234 w rejonie miejscowości Wielbrandowo, z obejściem miejscowości po południowej stronie, niemniej propozycja wymaga głębszej analizy zasadności i wykonalności,
- Nowy wariantowy przebieg drogi wojewódzkiej nr 222:
 - Wariant 1 polegający na korekcie łuku w centrum miejscowości, co może być jedynie rozwiązaniem doraźnym,
 - Wariant 2 polegający na przebiegu DW222 jako obwodnicy m. Pączewo, przy czym w wariacie 2A obejście dotyczy tylko samej m. Pączewo, po jej zachodniej stronie, z wykorzystaniem terenu po nieczynnej linii kolejowej nr 234 (Starogard Gdański - Skórcz), natomiast wariant 2B miałby obejmować też obejście m. Wolental, również z wykorzystaniem terenu linii kolejowej.

Dodatkowo w ramach działań mających na celu usprawnienie organizacji ruchu i poprawę bezpieczeństwa na podstawowym układzie, sugeruje się przebudowę lub zmianę lokalizacji skrzyżowań:

- drogi wojewódzkiej nr 214 z DP2732G w m. Drewniaczki oraz DP2719G w m. Wielki Bukowiec, obecnie są to skrzyżowania z łamanym pierwszeństwem i nieodpowiednią widocznością,
- drogi wojewódzkiej nr 623 w m. Barłożno z drogami lokalnymi w pobliżu szkoły, jest to skrzyżowanie o dużej powierzchni, na którym występuje ewidentny niski poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego wynikający z braku urządzeń bezpieczeństwa ruchu i ochrony pieszych,

oraz remonty/modernizacje nawierzchni w celu podniesienia standardu dróg wojewódzkich na odcinkach:

- DW214 od skrzyżowania z DP2732G przez miejscowość Wielki Bukowiec do granicy gminy,
- DW234 - cały odcinek
- DW623 - od miejscowości Barłożno, wraz z przejściem przez miejscowość, do granicy gminy.

Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Pomorskiego⁷ jest nadrzędnym dokumentem regulującym rozwój przestrzenny województwa, zakłada zwiększenie dostępności transportowej województwa w skali międzynarodowej i międzyregionalnej, poprawę wewnętrznej spójności i efektywności regionalnego systemu transportowego poprzez kształtowanie w obszarze województwa infrastruktury zlokalizowanej w istniejących korytarzach transportowych. Infrastruktura zlokalizowana w europejskich, ponadregionalnych i regionalnych korytarzach transportowych ma priorytetowe znaczenie dla województwa, w związku z tym ustala się, że wszelkie inwestycje w tym obszarze powinny być realizowane w pierwszej kolejności.

Kierunki zagospodarowania przestrzennego Planu Województwa ustalają, iż dzięki położeniu gminy Skórcz w strefie oddziaływania regionalnego korytarza nadwiślańskiego będącego częścią korytarza pan-europejskiego VI, główne elementy infrastruktury transportowej gminy (DW214, DW231) zakwalifikowane są jako służące poprawie dostępności przede wszystkim wewnątrz województwa (szczególnie ważne dla obsługi województwa pomorskiego).

Plan Województwa ustala:

- droga wojewódzka nr 214 na odcinku miasto Skórcz - granicy gminy i dalej w kierunku Łeby powinna posiadać klasę techniczną drogi głównej G (podtrzymanie klasy).
- droga wojewódzka nr 231 jako dojazd do Autostrady A1, na odcinku od miasta Skórcz - granica gminy w i dalej w kierunku autostrady A1 oraz Kolonii Ostrowickiej również powinna posiadać klasę techniczną drogi głównej G (podniesienie klasy).

Plan określa zadania inwestycyjne polegające na budowie nowych lub modernizacji odcinków w ciągu wymienionych dróg jako szczególnie ważne (możliwe).

Pozostałe drogi wojewódzkie: DW 222 i DW 234 i DW623 powinny zachować klasę techniczną drogi zbiorczej Z.

8.1.2. Kierunki przekształceń uzupełniającego układu drogowego

Drogi powiatowe w gminie generalnie nie wymagają przebudowy, obecnie jedynie odcinek DP2739G odbiega od standardu pozostałych dróg powiatowych i wymaga naprawy nawierzchni. Niemniej na większości odcinków dróg powiatowych konieczne jest wykonanie oznakowania poziomego i wymiana/uzupełnienie elementów oznakowania pionowego, bądź elementów bezpieczeństwa ruchu - barier itp.

Sieć dróg gminnych w gminie Skórcz wymaga uporządkowania pod kątem posiadanej nawierzchni, przekroju i doprowadzenia do zakładanych parametrów technicznych. Konieczne są działania w kierunku powstania sieci dróg gminnych o utwardzonej, a docelowo bitumicznej nawierzchni. Działania te jako inwestycje celu publicznego lokalnego powinny być skorelowane z przebudową/budową chodników i ścieżek rowerowych w miejscowościach oraz poza nimi.

⁷ Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2009

Biorąc pod uwagę dzisiejszą koniunkturę wydaje się być niemożliwe przywrócenie przewozów kolejowych, dlatego należałoby się zastanowić nad rozbiórką wiaduktu kolejowego nad drogą DP2719G. Obecnie skrajnia pionowa jak i pozioma ograniczona do 3,5 m (znak B-16), ograniczenie dla wjeżdżających od strony Wlk. Bukowca (znak B-31). Miejsce niebezpieczne z uwagi na lokalizację przejazdu pod wiaduktem, droga poprowadzona jest w spadku, na łuku, występuje długa droga hamowania, co może powodować zagrożenie bezpieczeństwa ruchu.

Sugeruje się przebudowę skrzyżowania DP2719G z DG243010 i 243012 w m. Wielki Bukowiec - obecnie jest niebezpieczne i nieczytelne z uwagi na lokalizację kapliczki i placu na środku skrzyżowania, występuje brak widoczności.

W zakresie dróg powiatowych i gminnych proponuje się następującą klasyfikację pod kątem parametrów technicznych:

- drogi powiatowe oraz uwagi na potencjalną rolę w zapewnieniu mieszkańcom alternatywnych dojazdów do poszczególnych miejscowości - drogi gminne nr 243010, 243011, 243016. - klasa L,
- pozostałe drogi powiatowe i gminne - klasa techniczna D (droga dojazdowa).

Sieć drogowa w gminie jest wystarczająco gęsta, by zapewnić mieszkańcom dostępność do podstawowych usług zarówno w skali lokalnej jak i regionalnej. Jednakże priorytetem powinny być działania mające na celu zapewnienie i utrzymanie sieci odpowiedniej jakości, co zwiększy komfort i bezpieczeństwo dojazdu do miejscowości mieszkańców oraz potencjalnych turystów do atrakcji turystycznych obszaru.

8.2. Parkowanie pojazdów

Sugeruje się działania w celu uporządkowania parkowania głównie w pobliżu punktów użyteczności publicznej, np. szkół, urzędów, kościołów, obszarów przemysłowych czy handlowo-usługowych. Parkingi wraz z infrastrukturą drogową obsługującą przyległy teren przewidzieć należy także we wskazanych czy potencjalnych strefach rozwoju funkcji turystycznych i rekreacyjnych lub w ich bezpośrednim pobliżu, przy założeniu, że powinny one być wyposażone w elementy infrastruktury i udogodnienia nie tylko na posiadaczy pojazdów silnikowych, ale także dla rowerzystów czy turystów pieszych itp.

1. Ustala się następujące, minimalne wskaźniki parkingowe, w zależności od funkcji zabudowy (przeliczone w stosunku do wielkości budynku lub jego programu użytkowego):

- minimum 1 miejsce postojowe / każdy budynek mieszkalny jednorodzinny;
- minimum 1,5 miejsca postojowego / każdy budynek mieszkalny wielorodzinny;
- minimum 0.75 miejsca postojowego / 1 pokój gościnny (usytuowane na parkingach lub okresowych miejscach stacjonowania samochodów),
- minimum 1 miejsce postojowe / 1 pokój w motelach, hotelach, pensjonatach, hotelach pracowniczych, domach dziennego i stałego pobytu dla osób starszych i dodatkowe miejsca postojowe dla pracowników w liczbie 1 miejsce postojowe / 2 pracowników,
- minimum 1,5 miejsce postojowe/ 50 m² pow. użytkowej przeznaczonej pod funkcje usługowe lub 1 miejsce postojowe / 2 zatrudnionych,

- hale widowiskowe i widowiskowo-sportowe, stadiony, boiska otwarte – min. 15 miejsc postojowych na 100 miejsc siedzących oraz 2 miejsca postojowe dla autokaru,
 - szkoły podstawowe i gimnazja, szkoły średnie, szkoły wyższe, – min. 0,5 miejsca postojowego na 1 osobę zatrudnioną. Dodatkowo należy zapewnić system KISS&RIDE (miejsca chwilowego postoju w celu wysadzenia odwożonego dziecka),
 - obiekty dydaktyczne, przedszkola, świetlice – min. 3 miejsca postojowe na 1 oddział, Dodatkowo należy zapewnić system KISS&RIDE (miejsca chwilowego postoju w celu wysadzenia odwożonego dziecka),
 - obiekty usługowo przemysłowe – hale przemysłowe, place składowe, hurtownie, magazyny – 4,5 miejsca postojowego na 1000m² powierzchni użytkowej obiektu/powierzchni składowej,
 - rzemiosło usługowe – min. 3 miejsca postojowe na 100m² powierzchni użytkowej,
2. Miejsca postojowe należy przewidzieć w granicach działki, terenu, posesji przynależnej do budynku lub w pasach dróg. Wymagany wskaźnik miejsc postojowych obowiązuje także dla przebudowy, rozbudowy, nadbudowy, a także zmiany sposobu użytkowania istniejących obiektów w obszarze planu, która ze względu na swój charakter lub rozmiar może powodować zwiększenie potrzeb parkingowych. Miejsca postojowe mogą być realizowane w garażach.
3. Dopuszcza się, w przypadku dużych parkingów (powyżej 50 m.p.), aby jeden parking spełniał wymagania dwóch obiektów, pod warunkiem, że obiekty te funkcjonują w różnych porach doby lub innych dniach tygodnia (np. szkoła i boisko).

8.3. Komunikacja zbiorowa

Jak wskazuje ogólny trend - w dojazdach do pracy czy np. szkół położonych poza miejscowościami gminy, jak również obiektów użyteczności publicznej, nadal dużą rolę będzie odgrywała komunikacja indywidualna, niemniej pożądane jest sprawdzenie zapotrzebowania na komunikację publiczną i działania w kierunku zwiększenia jej roli w przewozach poza granice gminy oraz w przewozach tranzytowych.

Niezależnie od decyzji w sprawie zachowania tras w obecnym zakresie czy zmian w przebiegu w zależności od zapotrzebowania mieszkańców, infrastruktura towarzysząca - wiaty przystankowe, wydzielone zatoki postojowe, chodniki - dojścia do przystanków, wymaga co najmniej poprawy stanu technicznego, niejednokrotnie dotyczy to wymiany elementów bezpieczeństwa ruchu lub przebudowy istniejących. W przypadku komunikacji kolejowej nie planuje się odbudowy infrastruktury kolejowej i przywrócenia przewozów zarówno pasażerskich jak i towarowych.

8.4. Ścieżki rowerowe i szlaki turystyczne

Trasy i ścieżki rowerowe zalicza się do elementów sieci drogowo-ulicznej. Celem budowy sieci dróg rowerowych jest zapewnienie użytkownikom rowerów bezpiecznego poruszania się w dogodnych warunkach środowiskowych. Rozwój

sieci ścieżek rowerowych ma również na celu połączenia trasami wszystkich miejscowości atrakcyjnych turystycznie.

Dodatковым działaniem, przy realizacji układu tras rowerowych, jest rozwój infrastruktury towarzyszącej m.in. budowa miejsc wypoczynku, punktów informacyjnych, zabezpieczonych parkingów dla rowerów, wiat itd.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego ustala sieć składającą się z systemów tras o znaczeniu regionalnym, ponadregionalnym i międzynarodowym.

Na obszarze gminy Skórcz wskazuje na istnienie tras bądź planuje stworzyć trasy o znaczeniu:

- międzynarodowym i jest to trasa nr 4 Tysiąca Jezior: (Kołtki) województwo zachodniopomorskie – Krzeszewo – Miastko – Bytów – Sulęcyno – Kościerzyna – Skórcz – Gniew – Kwidzyn – Prabuty – Połatki – województwo warmińsko-mazurskie (Iława).
- Regionalnym (układ tras składających się z tras i szlaków ujętych w opracowaniach projektowych częściowo zrealizowanych i oznakowanych, uzupełnionych o nowe elementy, które wraz z trasami wyższej rangi wiążą główne ośrodki regionalne województwa):
- nr 123 relacji Starogard Gdański - Bobowo - Skórcz (pokrywający się z funkcjonującym szlakiem Św. Rocha).
- nr 135 relacji Skórcz - Osiek - Osieczna - Kaliska - Karsin.

Przez teren gminy przebiega zielony szlak turystyczny będący pod opieką PTTK, który ze względu na walory turystyczno – krajobrazowe został wytyczony i oznaczony kolorem i jest to pieszy szlak wzdłuż jeziora Czarne o przebiegu: Skórcz - Leśniczówka Czarne - brzeg Jeziora Czarne (skraj północny, zachodni brzeg zbiornika pn, przesmyk, wschodni skraj zbiornika pd) - Osiek; dodatkowo funkcjonują:

- Szlak św. Rocha⁸: oznakowany kolorem żółtym, relacji Osiek - Skórcz - Czarnylas - Pączewo - Grabowo - Bobowo - Starogard Gdański
- Szlak Rumiankowy relacji Dzierżążno (gmina Morzeszczyn) - Skórcz

W większości miejscowości gminy Skórcz ruch pieszy odbywa się po chodnikach zlokalizowanych po jednej stronie jezdni, bądź bezpośrednio po jezdni lub jej poboczu. Zasadne będą działania w celu stworzenia docelowej sieci ciągów pieszych pozwalających na sprawne, komfortowe i bezpieczne poruszanie się użytkowników pieszych.

8.5 Rekomendacje działań i opracowań planistycznych, projektowych itp. dot. systemów komunikacji w gminie.

Przy tworzeniu projektów przebudowy i modernizacji dróg mających znaczenie dla zachowania odpowiedniej a nawet poprawy komunikacji w regionie, konieczne jest tworzenie projektów obejmujących różne zagadnienia: poprawę parametrów technicznych określających klasę drogi, organizacji ruchu, poprawy bezpieczeństwa

⁸ www.rowery.kociewie.eu

ruchu oraz samych użytkowników, szczególnie w obszarach zurbanizowanych, miejscach rekreacji, w pobliżu obiektów użyteczności publicznej.

Obszary szkolne należy objąć szczególną strefą specjalną ochrony pieszych i należy zaplanować urządzenia ponadstandardowej powodujące ochronę pieszych. Zaleca się opracować mapę dojścia dzieci do szkół i zapewnić bezpieczną drogę do szkoły poprzez urządzenia uspokojenia ruchu, strefę ograniczonej prędkości.

Przy realizacji obiektów wielkopowierzchniowych lub innych generujących znaczne natężenie ruchu drogowego należy wykonać analizę wpływu inwestycji na przyległy układ drogowy. Analiza powinna wykazać czy istniejąca infrastruktura zapewni sprawną i bezpieczną obsługę transportową obiektu, czy może należy wskazać niezbędne inwestycje zapewniające poprawne funkcjonowanie i inwestycji i przyległej sieci ulicznej.

Mając na uwadze odpowiednie zagospodarowanie istniejących i planowanych szlaków turystycznych konieczne są działania w celu wyposażenia ich w elementy małej architektury: miejsca widokowe, piknikowe, pola namiotowe. Konieczne jest również właściwe oznakowanie, poprawa nawierzchni, przystosowanie do całorocznego wykorzystania obiektów czy ciągów komunikacyjnych pieszych i rowerowych. Działania te powinny odbywać się we współpracy z różnymi partnerami np.: administracją lasów, szkołami, PTTK i innymi organizacjami działającymi na rzecz rozwoju turystyki i rekreacji.

8.6. Wnioski, postulaty dotyczące rozwoju systemów komunikacji dla gmin sąsiednich, działań i projektów powiatu, województwa

Konieczna jest współpraca administracji gminy z gminami ościennymi oraz instytucjami wyższych szczebli, z uwagi na większe możliwości uzyskania poparcia oraz środków finansowych na realizację konkretnych działań celu publicznego w zakresie rozwoju sieci transportowo-komunikacyjnej gminy.

Ścieżki, trasy rowerowe, szlaki turystyki pieszej, czy wodnej w gminie wraz z infrastrukturą towarzyszącą powinny funkcjonować w zintegrowanym systemie ze szlakami turystycznymi rangi lokalnej, regionalnej i międzyregionalnej, w związku z tym zasadne jest spójne działanie organizacji m.in. turystycznych, samorządowych, pozarządowych w celu pozyskiwania środków i uzyskania docelowego produktu.

Kierunki zmian w systemie obsługi komunikacyjnej obszaru gminy wskazano na planszy graficznej Studium- „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” .

9. Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

9.1. Zaopatrzenie w wodę

Zaopatrzenie w wodę gminy Skórcz w stanie obecnym jest zadowalające. Ponad 98% mieszkańców gminy korzysta z istniejących systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę, jedynie pojedyncze siedliska w zabudowie rozproszonej korzystają z własnych studni. Istniejące wodociągi współdziałają też z wodociągiem miejskim. Dalszy rozwój urządzeń wodociągowych powinien skupić się na:

- działaniach zmierzających do utrzymania stanu istniejącego w dobrym stanie technicznym w celu zapewnienia niezawodności w dostawie wody o jakości zgodnej z obowiązującymi normami i racjonalnym wykorzystaniu wód podziemnych;
- rozbudowie istniejących systemów wodociągowych (głównie sieci) w kierunku zaopatrzenia w wodę nowych terenów inwestycyjnych wskazanych w Studium oraz wskazywanych do objęcia miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego;

Proponuje się następujące działania:

1. modernizacja stacji uzdatniania w Barłoźnie ;
2. sukcesywna rozbudowa istniejących sieci wodociągowych dla zaopatrzenia w wodę nowych terenów inwestycyjnych wskazanych w studium. Generalnie projektowane tereny rozwojowe w większości leżą w obrębie lub sąsiedztwie istniejących systemów wodociągowych i dla ich zaopatrzenia w wodę konieczna jest budowa jedynie sieci rozdzielczych w ich obrębie;
3. sukcesywna wymiana istniejących sieci z rur a-c na inny materiał- głównie w centralnej części m. Pączewo, sieć Barłożno-Mirotki oraz w terenach dawnych PGR-ów

Zaopatrzenie w wodę do celów przeciwpożarowych

Należy zapewnić odpowiednią ilość wody do zewnętrznego gaszenia pożaru zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 16 czerwca 2003r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz. U. Nr 121, poz. 1139 z 2003r.)

9.2. Odprowadzanie ścieków

W gminie Skórcz funkcjonuje oczyszczalnia ścieków zlokalizowana w sąsiedztwie granicy administracyjnej miasta i gminy. Oczyszczalnia jest eksploatowana przez zakład komunalny miasta Skórcz. Oczyszczalnia obsługuje miasto Skórcz oraz gminę wiejską. Obecnie ponad 30% budynków w gminie wiejskiej jest włączonych do systemu kanalizacji sanitarnej. Oczyszczalnia ma aktualne pozwolenie wodno-prawne na odprowadzenie ścieków z oczyszczalni w Skórczu do

rzeki Szorycy (Decyzja Nr 05.6341.3.2014 z dnia 08.04.2014 r. wydana przez Starostwo Powiatowe w Starogardzie Gdańskim.

Dotychczas ustanowiony zakres aglomeracji Skórcz obejmował poza miastem wsie: Barłożno, Barłożno I, Barłożno II, Wielbrandowo, Wielbrandowo Wybudowanie, Pączewo, Wolental. Aglomeracja Skórcz została ustanowiona Rozp. Wojewody Pomorskiego Nr 29/06 z dnia 19.01.2006 r, zmienione Rozporządzeniem Wojewody Pomorskiego Nr 27/08 Rozporządzenie Wojewody Pomorskiego z dnia 14 listopada 2008 r.

W roku 2014 gmina i miasto Skórcz wystąpiły z wnioskiem o zmianę granic aglomeracji Skórcz.

Nowa, zmieniona granica aglomeracji Skórcz została pokazana na załączniku graficznym Studium – „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”

Zmiana granic obowiązującej aglomeracji Skórcz wynika z faktu ustanowienia strefy ochrony pośredniej ujęcia wody dla miasta Skórcza, zlokalizowanego w obrębie administracyjnym Ryzowie i konieczności budowy kanalizacji sanitarnej w jej obrębie. Teren ten dotąd był poza granicą aglomeracji. Ponadto po analizie technicznej i ekonomicznej stwierdza się zasadność włączenia do aglomeracji miejscowości Mirotki (360 M).

Aglomeracja ściekowa po zmianie granic będzie obejmowała: miasto Skórcz w jego granicach administracyjnych oraz położone w gminie Skórcz miejscowości: Barłożno, Barłożno I, Barłożno II, Wielbrandowo, Wielbrandowo Wybudowanie, Pączewo, Wolental, Czarnylas, Wielki Bukowiec, Ryzowie i Mirotki. Równoważna liczba mieszkańców dla oczyszczalni wg zmodyfikowanego planu aglomeracji to 8096.

Zatem planowane są następujące działania:

- 1) zakończenie budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Czarnylas i odprowadzenie ścieków kolektorem tłocznym do kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wolental,
- 2) kontynuacja zamierzonej budowy kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wielki Bukowiec – w opracowaniu są mapy geodezyjne dla powyższej inwestycji. Zatem dalej planuje się wykonanie projektu, uzyskanie wymaganych pozwoleń i decyzji administracyjnych.
- 2a) budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Wielki Bukowiec z odprowadzeniem ścieków do kolektora tłoczego w miejscowości Czarnylas,
- 3) budowa kanalizacji sanitarnej w miejscowości Ryzowie z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji sanitarnej w mieście Skórcz oraz w miejscowości Mirotki z odprowadzeniem ścieków do kanalizacji sanitarnej w miejscowości Barłożno I z uprzednim opracowaniem map projektów wykonawczych oraz stosownych uzgodnień i decyzji administracyjnych.
- 4) modernizacja oczyszczalni ścieków w Skórczu, głównie w zakresie gospodarki osadowej.

W ramach działań związanych z Aglomeracją budowana jest sieć w m. Czarnylas, obsłuży ona ok. 400 osób. Ponadto przewiduje się realizację sieci w miejscowościach o wskaźnika długości sieci nie mniejszym niż 120 osób na km sieci : Wielki Bukowiec

i Mirotki. (dla łącznie ok.860 osób). Planowana jest też do wybudowania sieć kanalizacyjna o wskaźniku długości sieci nie mniejszym niż 90 osób na km sieci (kanalizacja zlokalizowana na terenie o 1% spadku lub w strefach ochronnych- w m. Ryzowie (dla ok. 210 osób).

Po realizacji planowanych działań związanych z dalszą rozbudową sieci kanalizacyjnych wskaźnik skanalizowania w gminie wyniesie ponad 50% gospodarstw domowych; ze względu na fakt istnienia znacznego rozproszenia zabudowy budowanie zorganizowanych systemów kanalizacji sanitarnej poza granicami wyznaczonej i powiększonej aglomeracji nie wydaje się uzasadnione ekonomicznie. Ze względu na wskazywane w niniejszym Studium wielkości nowych terenów potencjalnie inwestycyjnych- z wyraźną rezerwą przekraczającą szacowane wg prognoz potrzeby, przyjęto, iż nie wszystkie tereny będą do roku 2030 zajęte/ zainwestowane.

Po realizacji założonych zadań dot. rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej powinien być spełniony warunek wynikający z planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego – minimum 75% mieszkańców ma dostęp do zbiorczej kanalizacji sanitarnej zakończonej oczyszczalnią ścieków.

9.3. Odprowadzanie wód opadowych

Nie przewiduje się budowy równoległych systemów kanalizacji deszczowej. Rozwiązania w zakresie odprowadzania wód opadowych powinny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, a dla odwodnienia pojedynczych obiektów – w projektach wykonawczych. Generalnie wody opadowe w zabudowie jednorodzinnej, zabudowie letniskowej, usługowej czy produkcyjnej powinny być zagospodarowane w obrębie własnych działek (drenaż rozsączający, oczka wodne, ew. zbiorniki własne retencyjne).

9.4. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Zaopatrzenie istniejących i projektowanych terenów inwestycyjnych będzie odbywać się poprzez rozbudowę istniejącej sieci średniego napięcia i budowę, w miarę potrzeb, stacji transformatorowych. Wzdłuż linii napowietrznych SN-15 kV obowiązuje pas ograniczeń o szerokości 14 m (po 7 m od osi linii). Zagospodarowanie w obszarze pasa ograniczeń należy uzgodnić z właścicielem linii. Planowane zagospodarowanie terenu należy dostosować do istniejącej sieci elektroenergetycznej. Usunięcie wszelkich kolizji z istniejącą siecią elektroenergetyczną przebiegającą przez działki winno nastąpić kosztem i staraniem inwestorów kolidujących z siecią obiektów. Konieczna jest rozbudowa sieci SN i nn, postuluje się budowę nowych odcinków jako sieci kablowych, zwłaszcza w obrębie miejscowości.

Na obszarze gminy nie przewiduje się lokalizacji sieci energetycznych wysokich napięć ani najwyższych napięć 220 kV i 400 kV.

W granicach gminy wskazuje się obszary rozmieszczenia urządzeń produkujących energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii o mocy ponad 100 kW – dla

lokalizacji ogniw fotowoltaicznych (tereny EF) oraz dla lokalizacji elektrowni wiatrowych (tereny EW) i ich stref ochronnych. Szczegółowe omówienie w pkt 7.6.

9.5. Zaopatrzenie w gaz i energetyka ciepła

Obszar gminy nie jest zaopatrywany w gaz sieciowy. Przez obszar gminy nie przebiegają żadne gazociągi przesyłowe administrowane przez Operatora gazociągów Przesyłowych GAZ-System SA. Nie są obecnie projektowane żadne gazociągi mogące obsługiwać mieszkańców gminy i dostarczać im gaz ziemny. Z uwagi na niebezpieczeństwo niedostatecznej liczby odbiorców, wysokie koszty gazu ziemnego oraz brak bezpieczeństwa energetycznego (gaz w większości pochodzi z importu) gazyfikację gminy można rozważać jedynie na życzenie potencjalnych odbiorców oraz na koszt i ryzyko dostawcy gazu, nie zaś jako działanie własne gminy. W dawnych planach ogólnym gminy zakładano wyposażenie obszaru gminy w gaz sieciowy, obecnie należałoby przeprowadzić analizy techniczno-ekonomiczne oceniające realność i opłacalność tego typu inwestycji. W przypadku pojawienia się możliwości zaopatrzenia w gaz wymagane jest opracowanie koncepcji gazyfikacji gminy.

Zaopatrzenie w gaz mieszkańców odbywa się poprzez gaz bezprzewodowy.

Zaopatrzenie w ciepło – odbywa się w oparciu o indywidualne źródła, wykorzystujące różnego rodzaju paliwa, w tym w znacznym stopniu paliwa stałe.

Studium powinno być spójne z innymi dokumentami uchwalanymi przez gminę, w szczególności z:

- programem ochrony środowiska – sporządzanym zgodnie z art. 18 ustawy z 27.04.2001 r. prawo ochrony środowiska
- projektem założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliw gazowe – sporządzanym na podstawie art. 19 ustawy z dnia 10.04.1997 r. prawo energetyczne

Gmina nie posiada zaktualizowanego opracowania „Założenia do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” .

9.6. Energetyka odnawialna w obszarze gminy Skórcz

Elektrownie wiatrowe

Dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych wraz z ich obszarem oddziaływania – strefą ochronną w rejonie miejscowości Wielbrandowo- EW4 (2 elektrownie), Czarnylas- EW1 (2 elektrownie, z czego dla 1 elektrowni wydana Dec środowiskowa), gdyż dla tych lokalizacji ustalono wstępnie lokalizacje turbin, wydano Dec środowiskowe i sporządzono monitoringi przyrodnicze, zatem lokalizacje te są wstępnie przestudiowane i prawdopodobnie realne.

Pozostałe lokalizacje wyznaczone w projekcie Studium mają charakter wstępnych, zgodnie ze zgłoszonymi wnioskami potencjalnie zainteresowanych przedsiębiorstw, jednakże brak dla nich wstępnych studiów lokalizacyjnych,

monitoringów itp. Wnioskowane tereny ograniczono biorąc pod uwagę stan istniejącego w ich otoczeniu zagospodarowania i zabudowy a także wnioski z opracowania ekofizjograficznego (oprac. Proeko, Gdańsk, marzec 2014r)

Warunki lokalizacji: zachowanie bezpiecznej odległości od istniejącej zabudowy i brak kolizji z istniejącymi i planowanymi formami ochrony przyrody, pozytywne dla planowanych inwestycji wyniki monitoringów przyrodniczych. Z lokalizacji elektrowni należy wyłączyć tereny stanowiące lokalne korytarze ekologiczne- np. niewielkie dolinki cieków, oczek wodnych, śródpolnych zadrzewień i zakrzewień, szpalerów drzew, jeżeli stwierdzi się na podstawie badań terenowych że stanowią one istotną wartość dla ptaków lub nietoperzy. Wstępnie należy założyć odległości ok. 200-250 m wież elektrowni od elementów osnowy ekologicznej.

Wstępnie należy przyjąć wymóg zachowania ok. 400-500m odległości turbin od zabudowy mieszkaniowej oraz terenów użyteczności publicznej, przy czym odległości te mogą się różnić w zależności od rodzaju, typu elektrowni i jej parametrów (wymagają weryfikacji na etapie oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia w prognozie akustycznej).

Określony w studium zasięg przestrzenny obszarów możliwego rozmieszczenia elektrowni wiatrowych wraz z ich strefami ochronnymi ma charakter orientacyjny, a jego granice należy ustalić w studium akustycznym po wyborze typu elektrowni wiatrowych oraz po wykonaniu monitoringu ornitologicznego i chiropterologicznego. Ostateczne zasięgi zostaną ustalone w planach miejscowych sporządzanych dla obszarów elektrowni wiatrowych. .

Planowane inwestycje parku elektrowni wiatrowych będą wymagały włączenia wewnętrznego układu komunikacyjnego dróg wewnętrznych, dojazdowych do poszczególnych turbin do dróg publicznych, miejsca skrzyżowań zostaną określone po ustaleniu dokładnych lokalizacji turbin wiatrowych.

Inwestycje parku elektrowni wiatrowych spowodują trwałą zmianę klimatu akustycznego w obszarze opracowania, co spowoduje ograniczenia w lokalizacji przyszłej zabudowy. W obszarze lokalizacji farm wiatrowych dopuszcza się prowadzenie gospodarki rolnej, ale może być ustanowiony zakaz lokalizacji zabudowy również dla zabudowy zagrodowej - w zasięgu ponadnormatywnego hałasu prognozowanego od planowanych turbin elektrowni wiatrowych. Kwestie te zostaną rozstrzygnięte na etapach sporządzanych planów miejscowych.

W terenach przewidywanych dla elektrowni wiatrowych dopuszcza się także montaż ogniw fotowoltaicznych, jako towarzyszących, przy czym ogniwa nie powinny być lokowane na gruntach rolnych wysokich klas (I-III) oraz w terenach wykluczonych z takiego zainwestowania z przyczyn przyrodniczych. Kwestia dopuszczalności towarzyszącego zagospodarowania ogniwami fotowoltaicznymi w poszczególnych terenach zostanie rozstrzygnięta w miejscowych planach.

Ograniczenia w lokalizacji turbin wiatrowych mogą wystąpić również ze strony istniejącej i planowanej infrastruktury technicznej, głównie napowietrznych linii elektroenergetycznych – ograniczenia te określają zarządcy sieci na kolejnych etapach projektowania inwestycji. Istotnym uwarunkowaniem lokalizacji elektrowni we wskazanym obszarze jest też możliwość odbioru wytworzonej energii przez system elektroenergetyczny, dopuszcza się sytuowanie nowych głównych punktów odbioru

energii, a także linii elektroenergetycznych związanych z elektrowniami lub modernizacji linii istniejących.

Inwestycje parków elektrowni wiatrowych spowodują zmianę krajobrazu w obszarze lokalizacji farm wiatrowych oraz w najbliższym sąsiedztwie.

Na obszarach planowanych farm wiatrowych należy wykonać przedrealizacyjny monitoring awifauny i nietoperzy (zgodnie z przepisami szczególnymi), dla których badania te nie były jeszcze prowadzone, należy w nich uwzględnić zwłaszcza możliwość skumulowanego oddziaływania na ptactwo z sąsiednimi obszarami farm wiatrowych w innych gminach.

Ze względów krajobrazowych i potencjalnie negatywne oddziaływanie na chronione walory dziedzictwa kulturowego gminy **zrezygnowano** ze wskazywania lokalizacji elektrowni wiatrowych w sąsiedztwie miasta Skórcz (tereny oznaczone dotychczas na etapie projektu aktualizacji Studium jako **EW5**, położone na wschód od miasta) oraz w sąsiedztwie m. Czarnylas (na południowy wschód od miejscowości, oznaczone w dotychczasowym projekcie jako **EW2**).

Przy realizacji inwestycji skutkujących powstaniem obiektów o wysokości równej i wyższej niż 100 m npt obowiązuje nakaz oznakowania oraz zgłaszania obiektów do Prezesa Urzędu Lotnictwa Cywilnego – zgodnie z Rozp. Min. Infrastruktury z dnia 25 czerwca 2003 r. w sprawie zgłaszania oraz oznakowania przeszkód lotniczych (Dz. U. z 2003r. Nr 130, poz. 1193 r. z późn. zm.).

Dla obiektów o wysokościach równych i wyższych od 50 m npt obowiązuje nakaz zgłoszenia takich obiektów, przed wydaniem pozwolenia na budowę, do szefostwa Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych (ul. Żwirki i Wigury 1C, Warszawa).

Inne urządzenia związane z odnawialnymi źródłami energii - farmy fotowoltaiczne

Uwzględniając złożone wnioski oraz toczące się w gminie procedury środowiskowe wyznacza się obszary rozmieszczenia tzw. farm fotowoltaicznych, oznaczone są one na planszy graficznej Studium symbolami EF. Wyklucza się lokalizacje farm na gruntach rolnych klas I-III.

Lokalizacja **farm fotowoltaicznych** nie spowoduje istotnych przekształceń litosfery. Są to urządzenia montowane na lekkich konstrukcjach stalowych, zakotwiczonych w gruncie nie wymagających fundamentowania. Składają się one na ogół z pionowych słupów stalowych, wbijanych bezpośrednio w ziemię na głębokość około 1,5 do 2 m każdy lub mocowanych systemem gruntowych kołków rozporowych. Do słupów podłączone zostaną poprzeczne szyny, na których zamontowane zostaną panele fotowoltaiczne. Dodatkowo instalacje fotowoltaiczne wymagają zajęcia znacznej powierzchni terenu i związanego z tym wyłączenia z dotychczasowego użytkowania (głównie rolniczego). Szczegóły dot. zasad zagospodarowania poszczególnych terenów, w tym zasad ich obsługi komunikacyjnej w poszczególnych miejscowych planach.

Dla farm oznaczonych symbolami EF I – rejon m. Czarnylas, EF III i EF IV – rejon m. Wielbrandowo, EF II – Pączęwo wydano Dec środowiskowe przedsięwzięć.

Dla projektowanych farm fotowoltaicznych w obr. Mirotki EF V -warunkiem lokalizacji jest wykazanie, że nie będzie miało to negatywnego wpływu na obszar Natura 2000.

Należy brać pod uwagę przede wszystkim takie oddziaływania jak np. oddziaływanie na krajobraz (w tym także dotyczy to linii przesyłowych energetycznych związanych z inwestycją), przekształcenia powierzchni ziemi, możliwość zmiany stosunków wodnych, bezpośredniego oraz pośredniego oddziaływania np. na gatunki awifauny stanowiące przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000 oraz na gatunki objęte ochroną gatunkową. Niezbędne będzie także sporządzenie planu miejscowego zagospodarowania przestrzennego (ze względu na zmianę dotychczasowego rolniczego przeznaczenia na nierolnicze).

Inwestycje dot. elektrowni wiatrowych oraz słonecznych przewidywane są do eksploatacji przez okres ok. 25-30 lat. Po zakończeniu eksploatacji ustala się konieczność rekultywacji terenów i przywrócenia ich do produkcji roślinnej; obowiązek rekultywacji terenu spoczywa na właścicielu likwidowanych obiektów.

Inne urządzenia, w tym rozwiązania prosumenckie :

- dopuszcza się wykorzystanie energii wiatru w przydomowych elektrowniach wiatrowych (energetyka rozproszona), lokalizacji tego typu nie wskazuje się w dokumencie Studium
- dopuszcza się wykorzystanie energii słońca w indywidualnych gospodarstwach domowych oraz obiektach użyteczności publicznej (np. lokalizacja kolektorów słonecznych oraz instalacji fotowoltaicznych na dachach budynków)
- dopuszcza się możliwość budowy urządzeń wykorzystujących energię słoneczną do produkcji energii elektrycznej – ogniw fotowoltaicznych w zespołach, tzw. farmach solarnych, na gruntach rolnych niezabudowanych, poza obszarami wyznaczonymi jako rozwojowe w gminie, tam gdzie badania środowiska wykażą potencjał do produkcji energii ze słońca oraz gdzie będzie możliwość odprowadzenia wytworzonej energii do sieci elektroenergetycznej oraz gdzie nie będzie to kolidowało z wymogami ochrony krajobrazu oraz z ochroną przyrody;
- dopuszcza się sytuowanie urządzeń energetyki tzw. rozproszonej przy zastosowaniu różnych źródeł energii odnawialnej (w tym np. geotermalnej) na obszarze całej gminy, pod warunkiem zachowania wymogów ochrony przyrody i ochrony środowiska;
- dopuszcza się lokalizację biogazowni wykorzystującej zasoby biomasy, jednak bez wskazania jej lokalizacji), dopuszcza się ich sytuowanie w terenach produkcyjnych, przemysłowych; lokalizacja takich obiektów nie została ustalona; konieczne jest sporządzenie stosownych analiz, w celu poszukiwania optymalnej lokalizacji, o ile aktualizacja planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe wskaże ten kierunek rozwoju

9.7. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy nie znajduje się żadne składowisko odpadów. Do roku 2010 funkcjonowało w granicach administracyjnych miasta Skórcz, niedaleko granicy z gminą wiejską, skaldowsko odpadów firmy „Iglotex”, zostało ono zamknięte decyzją Starosty Starogardzkiego z dnia 22 lutego 2010 r., poddane rekultywacji, zakończonej w 2012 r.

Zgodnie ze wskazaniem zawartym w "Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018" przyjętego Uchwałą Nr 3/107/12 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 3 stycznia 2012 roku (wg Uchwały Nr 415/XX/12 Sejmiku Województwa Pomorskiego z dnia 25 czerwca 2012 roku w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018”) ustalono regiony gospodarki odpadami komunalnymi.

Gmina Skórcz znalazła się w tzw. Regionie Południowym gospodarki komunalnej obsługiwanej przez RIPOK Stary Las (zlokalizowany na terenie gminy Starogard Gdański). Zgodnie z uchwałą Nr 557/XXVII/13 Sejmiku Woj. Pomorskiego z dnia 25 lutego 2013 r. zmieniającą uchwałę w sprawie wykonania „Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Pomorskiego 2018” obszar gminy Skórcz obsługiwany ma być przez regionalną instalację przetwarzania odpadów komunalnych (RIPOK) w Starym Lesie, instalacje zastępcze np. w przypadku awarii to RIPOK Gilwa Mała, RIPOK Szadółki, RIPOK Sierzno.

Zadaniem priorytetowym na terenie gminy Skórcz jest wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów na terenie całej gminy.

9.8. Telekomunikacja

Na terenie gminy funkcjonuje system połączeń telekomunikacyjnych kablowy oraz niezależnych sieci telefonii komórkowych bazujących na stacjach przekaźnikowych i falach radiowych. Na terenie gminy znajduje się jedna stacja bazowa telefonii komórkowej w okolicach wsi Barłożno. W granicach miasta Skórcz usytuowane są 4 maszty telefonii komórkowej. Ze względów krajobrazowych postuluje się ograniczenie możliwości lokalizacji wież telefonii komórkowych w obszarach chronionych przyrodniczo i krajobrazowo - OCHK, planowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy czy strefy ochrony ekspozycji cennych układów ruralistycznych czy też strefy ochrony otoczenia zabytkowego układu urbanistycznego miasta Skórcza. Dopuszcza się dalszy rozwój sieci telefonii komórkowych oraz sieci internetowych, w tym szerokopasmowego Internetu.

10. Obszary dla realizacji inwestycji celu publicznego

10.1 Inwestycje celu publicznego, lokalnego znaczenia

Inwestycjami celu publicznego, zgodnie z definicją określoną w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami mogą być działania stanowiące realizację celów takich jak:

- drogi publiczne i drogi wodne, linie kolejowe, lotniska, obiekty i urządzenia transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji, ich budowa i utrzymanie
- ciągi drenażowe, przewody i urządzenia służące do przesyłania płynów, pary, gazów i energii elektrycznej, a także innych obiektów i urządzeń niezbędnych do korzystania z tych przewodów i urządzeń,
- publiczne urządzenia służące do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania i oczyszczania ścieków oraz utylizacji odpadów,
- obiekty i urządzenia służące ochronie środowiska, zbiorniki i inne urządzenia wodne służące zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymanie wód oraz melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- opieka nad nieruchomościami stanowiącymi zabytki w rozumieniu przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami,
- ochrona pomników zagłady oraz miejsc i pomników upamiętniających ofiary terroru komunistycznego,
- pomieszczenia dla urzędów organów władzy, administracji, sądów i prokuratur, państwowych szkół wyższych, szkół publicznych, a także publicznych: obiektów ochrony zdrowia, przedszkoli, domów opieki społecznej i placówek opiekuńczo – wychowawczych, pomieszczenie niezbędne dla realizacji obowiązków w zakresie świadczenia przez operatora publicznego powszechnych usług pocztowych - ich budowa i utrzymanie,
- obiekty i urządzenia niezbędne dla potrzeb obronności państwa, ochrony granicy państwowej, a także do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym zakłady karne oraz zakłady dla nieletnich - ich budowa i utrzymanie,
- poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie i składowanie kopaliny stanowiących własność Skarbu Państwa oraz węgla brunatnego wydobywanego metodą odkrywkową
- cmentarze – ich zakładanie i utrzymywanie,
- miejsca pamięci narodowej – ich ustanawianie i ochrona,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- inne cele publiczne określone w odrębnych przepisach.

Ze względu na skalę opracowania załączników graficznych (1:10 000) w studium nie wyznacza się graficznie wszystkich obszarów, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym.

Nie oznacza to jednak, że takie inwestycje w gminie Skórcz nie będą lokalizowane.

Zgodnie z zebranymi w trakcie procedury planistycznej aktualizacji Studium przez Wójta Gminy Skórcz wnioskami, uwzględniono w nim m. inn takie inwestycje celu publicznego jak:

- budowa/ modernizacja utwardzonych dróg gminnych oraz budowa chodników, ścieżek rowerowych – liczne propozycje np. w m. Barłożno- utwardzenie drogi, chodnik i ścieżka rowerowa w Czarnymlesie oraz w Pączewie, budowa chodników w m. Czarnylas-Wysoka, budowa drogi utwardzonej w m.Kranek, w m. Zajęczek, budowa drogi utwardzonej w m. Mirotki, Miryce, Pączewo, utwardzenie dróg i chodnika w m. Ryzowie, chodnik i ścieżka rowerowa w m. Wielbrandowo, , utwardzenie palcu przy OSP w m. Wielki Bukowiec, budowa drogi w m. Wolental
- budowa, urządzenie placu zabaw dla dzieci w parku w m. Barłożno
- budowa ogrodzenia boiska i oświetlenie centrum wsi Czarnylas
- budowa boiska sportowego w m. Mirotki
- budowa terenów sportowo-rekreacyjnych i drogi wewn. w m. Ryzowie

Wyżej wymienione tereny i proponowane lokalizacje zostały pokazane na planszach graficznych Studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego”

W Studium przewiduje się realizację urządzeń i obiektów oraz sieci inżynierskiego uzbrojenia związane z zaopatrzeniem w wodę oraz odprowadzeniem ścieków w obszarze całej gminy. Dla nowych, znacznych powierzchniowo terenów inwestycyjnych, będą niezbędne realizacje dróg publicznych lokalnych i dojazdowych, a także lokalnych ciągów rowerowych i pieszych.

Lokalizacja inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym będzie następowała na podstawie ustaleń planu miejscowego lub decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego w sytuacji braku planu miejscowego.

Lokalizacja nowych elementów komunikacji i infrastruktury technicznej jest dopuszczalna we wszystkich terenach inwestycyjnych oraz w terenach rolnych i leśnych (po spełnieniu wymagań przepisów dot. ich ochrony).

10.2 Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust. 1

Nie występują na terenie gminy Skórcz zadania rządowe, nie przewiduje się na terenie gminy realizacji ponadlokalnych celów publicznych w rozumieniu art. 48⁹ ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Rada Ministrów, przyjmując Koncepcję Zagospodarowania Przestrzennego Kraju 2030, ustala, w jakim zakresie koncepcja ta będzie stanowiła podstawę sporządzania programów, o których mowa w art. 48 ust. 1 (art. 47 ust. 3 zdanie drugie ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym), w KPZK 2030 stwierdzono: "Ze względu na strategiczną rolę dokumentu KPZK 2030 nie formułuje ustaleń i zaleceń odnoszących się do przygotowania i wyznaczania programów zadań celu publicznego o charakterze inwestycyjnym, pozostawiając to (...) dokumentom strategicznym i realizacyjnym pozostającym domeną poszczególnych ministrów oraz jednostek samorządu terytorialnego". Do tej pory nie zostało wydane żadne rozporządzenie na podstawie art. 48 ust. 3 u.p.z.p.

W obszarze gminy Skórcz, poza istniejącymi elementami, które mogą stanowić inwestycje ponadlokalne celu publicznego (modernizacje dróg wojewódzkich, zwłaszcza drogi wojewódzkiej nr 231) mogą być realizowane takie inwestycje jak :

- plany ochronne dla obszarów Natura 2000
- budowa obwodnic – obejść drogowych miejscowości w ramach modernizacji dróg wojewódzkich – nr 234, 222
- budowa infrastruktury telekomunikacyjnej, szerokopasmowego Internetu
- budowa kompleksowych zintegrowanych systemów informacji turystycznej na poziomie regionu, powiatu

Jako obszary i obiekty o znaczeniu ponadlokalnym wskazane do ujęcia w programach ponadlokalnych, w tym powiatowych i wojewódzkich kwalifikują się:

- realizacja regionalnych oraz powiatowych, w tym wspólnie z innymi gminami powiatu, ścieżek rowerowych, tras turystycznych (obszar całej gminy, a zwłaszcza jej fragment południowo-zachodni
- ochrona dziedzictwa kulturowego i krajobrazu Kociewia (obszar całej gminy, ścisła współpraca z miastem Skórcz)

⁹ **Art. 48. 1.** Ministrowie i centralne organy administracji rządowej, w zakresie swojej właściwości rzeczowej, sporządzają programy zawierające zadania rządowe, zwane dalej "programami", służące realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym.

2. Programy podlegają zaopiniowaniu przez sejmiki właściwych województw.

3. Rada Ministrów przyjmuje, w drodze rozporządzenia, programy, uwzględniając w szczególności cele i kierunki, o których mowa w art. 47 ust. 2.

11. Wskazania dotyczące sporządzania miejscowych planów

11.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² oraz obszary przestrzeni publicznej

W gminie Skórcz nie występują obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych – tj. np. obszarów planowanego parku kulturowego, nowych cmentarzy.

Nie wyznacza się w obszarze gminy obszarów, dla których wymaga się przeprowadzenia scaleń i podziałów nieruchomości.

W obszarze gminy Skórcz nie wskazuje się lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

Ustawa definiuje w art. 2 pkt 6 pojęcie „obszar przestrzeni publicznej” – „*należy przez to rozumieć obszar o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, poprawy jakości ich życia i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych ze względu na jego położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, określony w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy;*”

Nie wyznacza się w granicach gminy obszarów przestrzeni publicznej, dla których gmina nakłada na siebie obowiązek sporządzenia planów miejscowych.

Zaleca się jednakże i rekomenduje, by dla ważniejszych miejscowości, stanowiących zwarte obszary zabudowy i dodatkowo reprezentujących historyczne układy ruralistyczne o walorach kulturowych, w planie miejscowym uwzględnić odpowiednio kształtowany obszar centralny miejscowości o charakterze przestrzeni publicznej. Obszarami o charakterze publicznym powinny być także miejsca zieleni wiejskiej-parki istniejące i ew. odtwarzane, rewaloryzowane parki wiejskie (np. w Ryzowiu, Czarnymlesie), a także tereny sportowo-rekreacyjne, place zabaw, otoczenie świetlic wiejskich i OSP.

11.2. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Do terenów, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego należą wszystkie wyznaczone w studium nowe tereny inwestycyjne – obszary rozwoju zabudowy, wymienione w punkcie 3 części II Studium. Wszystkie te obszary wymagają zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne, zatem wymagają sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ze względu na zróżnicowanie terenów pod względem uwarunkowań fizjograficznych, atrakcyjności położenia terenu, dostępności inżynierskiego uzbrojenia oraz biorąc pod uwagę zbilansowanie potrzeb rozwojowych gminy i możliwości finansowych (również w postaci nakładów na przyszłą infrastrukturę techniczną i komunikacyjną w związku z rozwojem zabudowy) ustalono następujące **priorytety** sporządzania planów miejscowych w gminie, uwzględniając pilne wnioski:

- mpzp dla terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii – w szczególności dla elektrowni wiatrowych wraz ze strefą ochronną w rejonie wsi Wielbranowo – **EW4** (wydano już Dec środowiskową, wykonano odpowiednie monitoringi środowiskowe, przyrodnicze) oraz dla **EW 1** w rejonie m. Czarnylas przy granicy z Gm. Bobowo (wykonano monitoringi)

- mpzp dla terenów rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii ogniw fotowoltaicznych – w rejonie wsi Wielbrandowo w rejonie m. Czarnylas, w rejonie m. Pączewo, w rejonie m. Mirotki, w rejonie m. Wolental.

Ze względu na fakt, iż farmy fotowoltaiczne to zgodnie z obowiązującymi przepisami zaliczane są do terenów zabudowy przemysłowej, ich usytuowanie w terenach dotychczas rolniczych, na gruntach rolnych, wymaga zmiany przeznaczenia co do zasady dokonywanej w procedurze planistycznej (art. 10 ust 2 pkt 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym – są to obszary zaliczane do takich, dla których gmina zamierza sporządzić plan – obszar wymagający zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze).

- mpzp dla obszarów inwestycyjnych w granicach strefy ochrony pośredniej ujęcia wody „Ryzowie” i w jej pobliżu – aby uniemożliwić dalsze wydawanie Dec wz i niekontrolowane zagospodarowanie – **7.1.MU, 7.2M, 7.3 M** obręb Ryzowie

- mpzp w rejonie m. Boraszewo-**3.4MU** obręb Kranek i **3.3 U,P** obręb Kranek

- mpzp w rejonie m. Zajączek -**3.5MN,ML** oraz **3.6 MN,ML** w obr. Kranek

12. Zasady i kierunki dot. kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Gminę charakteryzuje wysoki potencjał agroekologiczny. Ochronie powinny podlegać zatem obszary o najlepszej przydatności dla produkcji rolnej- w szczególności kompleksy 2 i 3 przydatności rolniczej gleb (zasięgi obszarów o najlepszych warunkach agroekologicznych wskazano w opracowaniu ekofizjograficznym, a także na planszy graficznej Studium). Ich występowanie stanowi istotne ograniczenie w nierolniczym zagospodarowaniu i potencjalnej zabudowie.

Postuluje się na terenach rolniczych, przy utrzymaniu wysokiej intensywności i produktywności, wprowadzenie i popularyzowanie zasad gospodarki rolnej, protegującej formy tzw. rolnictwa zrównoważonego, ekologicznego, opartego o następujące zasady:

- kształtować krajobrazu rolniczego w sposób stymulujący utrzymanie lub wzrost bioróżnorodności biologicznej – m. inn. popierać i propagować przekształcanie pól o niskich klasach bonitacyjnych gleb na zadrzewienia śródpolne, zalesienia, drobne zbiorniki wodne itp.

- na gruntach ornym 7 i 9 kompleksów rolniczych dążyć do zalesiania gruntów, grunty te mogą być przede wszystkim przejmowane na ew. potrzeby rozwojowe wsi lub na potrzeby zagospodarowania rekreacyjnego

- rewaloryzować pod względem stosunków wodnych użytki zielone i grunty orne 9 kompleksu przydatności rolniczej; uwzględniać właściwie prowadzone melioracje

- we wszystkich rodzajach użytków należy różnicować środowisko przyrodnicze – wprowadzać zadrzewienia i zakrzewienia na terenach nieodpowiednich dla produkcji rolniczej, kształtować miedze śródpolne, chronić nieużytki hydrogeniczne, urozmaicać strukturę upraw

- nie przeorywać pasów gruntów wokół oczek wodnych i mokradeł, w dolinach rzek zachować tradycyjną gospodarkę łąkową

- chronić ekosystemy półnaturalne (np. łąki) w warunkach normalnego użytkowania gospodarczego dużych obszarów ; pielęgnować tradycyjne sposoby gospodarowania

- chronić istniejące zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, powiększać ich udział powierzchniowy

- chronić wszystkie torfowiska w kompleksach pól uprawnych, poprzez zaniechanie odwodnienia i zapobieganie eutrofizacji

- tworzyć bariery biologiczne przeciwdziałając rozprzestrzenianiu się zanieczyszczeń przez migracje wodną oraz powstawanie erozji wietrznej i wodnej

- zaniechać osuszania łąk, torfowisk, mokradeł, unikać nadmiernej melioracji

- rekultywować drobne tereny zdewastowane, stosując kierunek rekultywacji fitomelioracyjny i krajobrazowy

13. Zagrożenia dot. zagospodarowania przestrzennego

13.1. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią i obszary osuwania się mas ziemnych

W granicach gminy Skórcz nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią, nie występują także obszary narażone na osuwanie się mas ziemnych.

W obszarze gminy nie występują zarejestrowane osuwiska. Występują potencjalne obszary predysponowane do usuwania się mas ziemnych (o dużych nachyleniach zboczy), jednak nie zostały one szczegółowo zinwentaryzowane w skalach umożliwiającym ich pokazanie w części graficznej Studium.

13.2. Inwestycje planowane w studium mogące znacząco oddziaływać na środowisko

Do kategorii znacząco oddziaływujących na środowisko, w rozumieniu Ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.) mogą należeć następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego, zapisane w projekcie „Studium” .

(Oznaczenia terenów na rysunku projektu zmiany „Studium...” – Kierunki zagospodarowania przestrzennego):

- modernizacja i budowa dróg: w szczególności proponowane obejścia drogowe w ciągach dróg wojewódzkich,
- budowa systemów kanalizacji sanitarnej;
- modernizacja gminnej oczyszczalni ścieków;
- przedsięwzięcia związane z rozwojem przemysłu i usług – o ile pow. takich obszarów będzie większa niż wymienione w Rozp. Rady Min. w sprawie przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko lub rodzaj inwestycji będzie zaliczony do przedsięwzięć znacząco oddziałujących na środowisko
- nowe tereny zabudowy mieszkaniowej, osiedla o znacznych powierzchniach
- nowe tereny zabudowy lotniskowej, rekreacyjnej o znacznych powierzchniach
- tereny rozmieszczenia urządzeń wytwarzających energię elektryczną z odnawialnych źródeł energii o mocy powyżej 100kW – elektrownie wiatrowe i zespoły ogniw fotowoltaicznych proj. jako tereny zabudowy przemysłowej

Wymienione wyżej rodzaje przedsięwzięć uwzględnione w „Studium ...”, dotyczą przedsięwzięć należących lub mogących należeć (w zależności od ich zakresu i parametrów) do kategorii mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i mogą docelowo wymagać przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Ze względu na położenie części gminy Skórcz w obrębie obszaru Natura 2000 „Bory Tucholskie”, może być wymagane przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko różnych przedsięwzięć w zakresie ich wpływu na przedmiot ochrony w granicach tego obszaru Natura 2000.

14. Obszary specjalnych działań, obszary problemowe

14.1 Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Nie występują w granicach gminy Skórcz obszary i tereny górnicze.

14.2. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady

Obszary takie nie występują w gminie Skórcz.

14.3. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

W Studium, za obszary **wymagające przekształceń** uznano obszar urbanizacji, a w nim zwłaszcza teren rozwoju zabudowy, czyli nowe tereny inwestycyjne, wymienione szczegółowo w pkt 3 niniejszego opracowania.

Obszary **wymagające rehabilitacji, rewitalizacji lub rekultywacji**.

Przyjmuje się następujące definicje pojęć:

Rewitalizacja – całokształt działań, proces mający na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej, zjawiskom kryzysowym, pobudzanie do rozwoju i zmian jakościowych przez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej, poprawę środowiska zamieszkania i ochronę dziedzictwa kulturowego przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju

Rewitalizacja historycznej kompozycji przestrzennej - całokształt działań podporządkowanych przywróceniu i utrwaleniu historycznie ukształtowanych walorów zawartych w zespole przestrzennym z nadaniem mu współczesnych treści, przy zachowaniu istniejących elementów historycznego zagospodarowania; często proces połączony z konserwacją, adaptacją, modernizacją

Rehabilitacja – całokształt działań w obszarach postępującej dekapitalizacji zabudowy, przestrzeni urbanistycznej i infrastruktury technicznej, także takie gdzie występują problemy społeczne, na obszarach poddawanych rehabilitacji powinna być zachowana dotychczasowa funkcja; rehabilitacja polega na likwidacji zidentyfikowanych problemów zarówno w sensie technicznym, jak i gospodarczym, przestrzennym oraz społecznym; działania naprawcze mają prowadzić do trwałej odnowy obszaru poprzez poprawę jakości życia mieszkańców, poprawę stanu środowiska i zabudowy

Tereny, obszary wskazywane do specjalnych działań - rehabilitacji, przekształceń, rewitalizacji :

- Barłożno- teren parku podworskiego - pow. ok. 1,39 ha – rewitalizacja historycznej kompozycji
- Ryzowie – teren dawnego założenia parkowego do ewentualnego odtworzenia, przekształceń – pow. ok. 1,63 ha
- Czarnylas – teren dawnego parku, do odtworzenia, rewitalizacji i rehabilitacji w powiązaniu z reszta wsi i jej przestrzeniami publicznymi – pow. ok. 5,48 ha

Działań rekultywacyjnych mogą wymagać lokalne niewielkie wyrobiska, a także tereny po zakończeniu eksploatacji elektrowni wiatrowych oraz fotowoltaicznych.

14.4 Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

W obszarze gminy Skórcz nie występują tereny zamknięte, dawne linie kolejowe, nieczynne utraciły status terenów zamkniętych. Nie występują tereny zamknięte ze względu na potrzeby obronności i bezpieczeństwa kraju .

14.5. Obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie

W gminie Skórcz określa się następujące obszary problemowe – tj., potencjalnie konfliktowe, wymagające na etapie planowania miejscowego dodatkowych analiz szczegółowych:

- nowe tereny rozwojowe w obr. Czarnylas – tereny 2.8. P,U oraz 2.9.MU - rekomenduje się analizy programowe, analizy krajobrazowe ze względu na położenie w strefach ochrony ekspozycji wsi Wielki Bukowiec i Czarnylas
- nowe tereny rozwojowe w obszarze strefy ochrony pośredniej ujęcia wody „Ryzowie – konieczne są wyprzedzające prace projektowe i realizacyjne dot. wyposażenia terenu w sieci kanalizacji sanitarnej oraz wodociąg
- tereny projektowane dla elektrowni wiatrowych oraz ich stref ochronnych- zwłaszcza EW 1 – w sąsiedztwie granicy administracyjnej gminy z gmina Bobowo (ew. strefa ochronna dotyczy bowiem także sąsiedniej gminy, wprowadzając tym samym potencjalne ograniczenia w zagospodarowaniu, użytkowaniu terenów u sąsiadów) , a także EW2 i EW 3 – ze względu na bliskość istniejącej w sąsiedztwie zabudowy zagrodowej
- tereny projektowane dla ogniw fotowoltaicznych w obszarze chronionym przyrodniczo (obszar Natura 2000 i bliskość OCHK) - EF V
- ew. nowe projektowane trasy drogowych obejść miejscowości Pączewo, Wolental, Wielbrandowo

15. Rekomendacje

Inne, nie będące planami miejscowymi, instrumenty polityki przestrzennej, do zastosowania w Gminie Skórcz dla realizacji wyznaczonych celów oraz kierunków rozwoju przestrzennego to np.:

- różnego rodzaju regulacje takie jak normatywy, standardy, plany użytkowania terenu opracowane dla wybranych fragmentów gminy itp., zalecane zwłaszcza dla nowych terenów przewidywanych do intensywnego zagospodarowania np. usługowego, mieszkaniowego
- instrumenty zarządzania ekonomicznego- np. subwencje, ulgi, podatki, obligacje, programy finansowe itd. wspierające działalności korzystne dla zagospodarowania przestrzennego gminy,
- instytucje - np. korporacje, agendy rozwojowe, ośrodki pomocy technicznej dla lokalnej społeczności itd., ew. tworzone wraz z sąsiednimi gminami
- inne plany rozwoju lokalnego - np. plany struktury, plany operacyjne, plany działań, programy, strategie, programy rozwoju infrastruktury, plany „tematyczne”, studia i projekty urbanistyczne, plany odnowy wsi itd. – zwłaszcza dla wsi wskazywanych do specjalnych działań ze względu na uwarunkowania kulturowe bądź krajobrazowe,
- marketing urbanistyczny – przykłady to np. promocja, oferty lokalizacyjne, kształtowanie produktu lokalnego, strategie rynkowe, analizy rynkowe itd.- zwłaszcza dla nowych terenów inwestycyjnych
- informacja i komunikacja- gminne lokalne rejestry, katastry, np. zabytków, obserwacja, monitoring rozwoju przestrzennego, bazy danych, systemy informacji przestrzennej o terenie, programy edukacyjne dot. rozwoju przestrzennego
- działania bezpośrednie - specjalne projekty inwestycyjne gminne czy publiczno-prywatne, programy rozwoju infrastruktury powiązane z planami wieloletnimi, pozyskiwanie terenów, zbywanie nieruchomości, „dostrajanie” terenu do potrzeb inwestycyjnych

Ze względu na znaczące zasoby środowiska kulturowego postuluje się pilne sporządzenie Gminnej Ewidencji Zabytków oraz gminnego programu opieki nad zabytkami. Program opieki nad zabytkami to dokument własny samorządu, służący do podejmowania planowanych działań dotyczących ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego, oparty o przepisy art. 87. ust.2 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, sporządzany na okres czterech lat, aktualizowany. Program przyjmowany jest przez radę gminy uchwałą, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków (art. 87 ust.3), ogłaszany w dzienniku urzędowym województwa. Z realizacji programu Wójt Gminy zdaje sprawozdanie po dwóch latach od publikacji radzie gminy (art. 87 ust. 4 i 5 ustawy).

Program taki byłby nie tylko realizacją obowiązku ustawowego, ale otwierałby możliwości skorzystania także z zewnętrznych form pomocy finansowej. W ramach takiego programu mogłyby znaleźć się takie zadania cząstkowe jak np.

- szczegółowe rozpoznanie zasobu - weryfikacja, uzupełnienie danych dotyczących zasobu, stworzenie gminnej ewidencji zabytków;
- utworzenie bieżących (weryfikowanych stale) katalogów zasobu w różnych układach tematycznych (dla łatwiejszego operowania informacją w związku ze zróżnicowanymi potrzebami informującego się), w tym zdjęciowa dokumentacja stanu istniejącego;
- utworzenie w celach promocyjnych informacji na stronach internetowych gminy dot. środowiska kulturowego, (np. strona na bieżąco aktualizowana);
- stały monitoring stanu zasobu;
- opracowanie zestawów informacyjnych wybranych nieruchomości (lokalizacja, właściciel, uwarunkowania konserwatorskie, wyciągi ze strategii, ze studium, z planu miejscowego, inne niezbędne dane).

Proponuje się dodatkowo:

- opracowanie katalogu gminnego zabytków w formie popularyzatorskiej- np. folder, broszury o poszczególnych obiektach lub obszarach (np. wsiach);
- opracowanie odpowiednich ścieżek dydaktycznych dla turystów, z wykorzystaniem informacji o walorach kulturowych;
- opracowanie zbioru lokalnych legend i opowiadań przybliżających walory kulturowe;
- opracowanie programu edukacyjnego dla szkół przybliżającego walory historyczne i kulturowe (historia, tradycja, zabytki, obyczaj, język, dawne nazwy).

Rekomenduje się opracowanie specjalistycznych **studiów np. konserwatorsko – ruralistycznych**. Rekomenduje się opracowanie studiów tego typu dla wsi **Pączewo** (wraz ze strefą ochrony ekspozycji), **Barłożno** (wraz ze strefą ochrony ekspozycji), **Czarnylas**.

W opracowaniu studialnym obejmującym cenne układy ruralistyczne należy określić przede wszystkim:

- przedmiot ochrony wraz ze wskazaniem wszystkich jego elementów,
- ograniczenia, nakazy i zakazy w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów,
- działania niezbędne dla zapobiegania zagrożeniom dla zabytków,
- możliwości wykorzystania obiektów zabytkowych zgodnie z ich rangą,

Każdorazowo szczegółowe studia środowiska kulturowego powinny być sporządzane w fazie przedprojektowej do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, a ich wyniki „skonsumowane” w ustaleniach tych planów. Dopiero plan miejscowy, stanowiący przepis prawa lokalnego stanowić może skuteczne narzędzie ochrony cennych walorów środowiska kulturowego, gdyż ustalenia ochrony w planie miejscowym są jedną z **form ochrony zabytków**.

Rekomenduje się opracowanie, z wykorzystaniem zdiagnozowanej sytuacji gminy, prognoz - **aktualizacji strategii rozwoju gminy oraz założeń do planu zaopatrzenia gminy w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe**.

16. Wskazówki dotyczące badania zgodności planów miejscowych z ustaleniami Studium.

Zapisów Studium, w tym graficznych, nie należy utożsamiać z dawnym planem ogólnym zagospodarowania przestrzennego gminy. Ustalenia planów miejscowych, sporządzane zgodnie z zapisami Studium, powinny być niesprzeczne, zgodne z głównymi celami i zasadami określonymi w studium i uwzględniać w stosownej do skali opracowania dokładności istniejące uwarunkowania, zwłaszcza przyrodnicze i kulturowe. Ze względu na cele opracowania Studium i rolę tego dokumentu jest ono ogólniejsze od miejscowych planów, a plan miejscowy nie powinien być kopią dokumentu, winien natomiast rozwijać i uszczegóławiać rozwiązania w nim przyjęte. Zgodności planu ze studium nie należy traktować dosłownie.

Nie należy przenosić wprost ustaleń graficznych, w tym zasięgów poszczególnych terenów, rodzajów funkcji czy przeznaczeń z map w skali 1:10 000 (z mapy topograficznej na jakiej zostało sporządzone Studium) na mapy 1:1000 czy 1:500 zasadnicze, wykorzystywane dla potrzeb sporządzania planów miejscowych. Każdorazowo należy dokonać odpowiedniej do istniejących uwarunkowań oraz skali opracowania korekty, z uwzględnieniem np. stanu własności (mapa topograficzna będąca podstawą części graficznej studium nie w pełni jest zgodna z innymi podkładami geodezyjnymi, w tym z mapą zasadniczą).

Zasięgi poszczególnych form użytkowania **mogą w planie miejscowym ulec drobnym korektom** po szczegółowym rozpoznaniu uwarunkowań danego obszaru planistycznego.

Wiążące dla ustaleń planów miejscowych są ustalenia studium dotyczące:

- określenia obszarów, dla których sporządzanie planu miejscowego jest obowiązkowe, na podstawie przepisów szczególnych;
- obszarów oraz zasad ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, ochrony krajobrazu kulturowego;
- obszarów oraz zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków;
- obszarów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego lokalnego i ponadlokalnego;
- obszarów przestrzeni publicznych;
- obszarów wymagających zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze, dla których zamierza się sporządzić plan miejscowy (przy czym granice poszczególnych planów miejscowych należy ustalać po analizie- zgodnie z art. 14 ust 5 ustawy);
- obszarów wskazanych do przekształceń, rehabilitacji, rewitalizacji.

Wskaźniki określone w studium mają znaczenie ramowe, do uściślenia w odpowiednich miejscowych planach.

Inne zapisy Studium mają charakter informacyjny, diagnostyczny, koncepcyjny. Stanowiąc powinny zalecenie, postulat lub informację, uwarunkowanie dla rozwiązań planistycznych.

Drobne korekty zasięgów polityk przestrzennych czy przeważających form użytkowania, funkcji o ile nie naruszają zasad rozwiązań układów liniowych, logiki niezbędnych rezerw terenowych i generalnej struktury przestrzennej (pokazanej na zał. graficznym - Kierunki zagospodarowania przestrzennego) nie stanowią sprzeczności z regulacjami zapisanymi w Studium, nie naruszającego ustaleń.

Określona w Studium podstawowa dominująca funkcja, przeznaczenie terenu nie oznacza na danym obszarze wyłączności czy konkretnego, mierzalnego udziału tytułowego przeznaczenia, powinna przeważać ilościowo. Dopuszcza się projektowanie terenów wielofunkcyjnych pod warunkiem, że projektowane funkcje nie są ze sobą w oczywistej kolizji. Główna dominująca funkcja wpływa na obowiązujące na danym terenie standardy np. środowiskowe, obsługi komunikacyjnej czy na charakter zabudowy .

W ramach terenów o przeważającej funkcji czy sposobie użytkowania należy uwzględnić uzupełniające, towarzyszące – np. funkcje usługowe, zieleni, a także niezbędne rozwiązania obsługi komunikacyjnej i inżynierskiej.